

SKOVEN 8

UDGIVET AF DANSK SKOVFORENING

89

Den gode skovdrift giver dig naturskøn skov, som lønner sig

Fortsat vedmasseopsparing efter de store stormfald

258

Skovforeningens nyeste regnskabsoversigt for privatskovbruget viser at det økonomiske udbytte fortsat er præget af stormfaldene 1981-83. Salgspriserne for råtræ har været faldende, og det samme gælder dækningsbidraget ved pyntegrønt.

16 lande med i VM i skovhugning Skovmaskinudstilling ved VM

262

264

Årets store begivenhed i skovbruget er verdensmesterskaberne i skovhugning som afholdes ved Skovskolen i Nødebo 2.-3. september. Omkring 80 skovarbejdere deltager i konkurrencen, og der er en række underholdende indslag. Desuden demonstrerer statsskovvæsnet skovmaskiner – bl.a. oldensåmaskine, en ny rotorrenser, nye plantemaskiner, dansk udviklede udkørselstraktorer og en ny Valmet traktor.

EF og skovbruget

266

EF har udarbejdet en strategi for udvikling af skovbruget. Den omfatter forslag til regler for tilplantning, udvikling af skovbruget i visse landområder og støtte til forarbejdning og afsætning af skovprodukter.

Flere danske frøkilder efterlyses

272

Interview med Niels Arp-Hansen fra Levinsen Skovfrø. Han peger på behovet for at få kåret flere danske frøavisbevoksninger, især af rødgran, fordi frøhøsten så tit slår fejl.

Kortere artikler:

Leder: Miljø-politik, Skatte-politik	255
Hedeselskabet og Pen-Sam laver selskab	263
Nye plove til selvforyngelser	268
Litteratur om naturlig foryngelse	270
Velpar-skader	271
Automatisk udløser til klipning	274
Revurdering af bekæmpelsesmidler	283
Skovforbedringsordningen	287

Slut med ukrudt (ny radrenser)	288
Kort nyt: Nordisk skovkongres 90, spånpladefabrikker, "Plant et træ", svensk skovindustri	290
Ejerskifte for skove (nye regler)	291
Skovadministration og EDB	292
Debat: In vino veritas	295
Debat: Stormfaldet i Rold skov	296, 297

Arbejds miljø ved motorsavsbenzin	301
Aktuelle råtræpriser	302
Bøger og tidsskrifter sælges	303
Varmt og fugtigt forår	303
Vandunderskud over 200 mm	303
Klimastatistik: Maj og juni	303

Skovloven – lidt om den nye lovs tilblivelse SKOV-info – et nyt samarbejde til glæde for skovejterne

276

278

Skovloven (lovens tekst)

280

Den nye skovlov blev vedtaget i juni, og i den første artikel fortælles om det arbejde, som gik forud, hvilke emner der er blevet lagt vægt på, og hvad der har præget den politiske debat.

Den ny lov peger generelt på at restriktioner så vidt muligt skal erstattes med vejledning. Derfor startes nu udgivelse af informationsmateriale om skovbruget – det første omhandler skovloven og er indlagt i dette hæfte. Endelig er hele lovens tekst aftrykt.

Fra køkkenaffald til skovgødning

284

I Frederikssund har man startet et forsøg med at kompostere husholdningsaffald. Komposten bruges i et forsøg på Ulborg skovdistrikt, og man regner med at den kan forbedre en mager sandjord forud for tilplantning.

Bliver de danske skove overfodret med kvælstof

298

Luftforureningen medfører at skovene tilføres omkring 20 kg kvælstof om året, og udvaskningen er beskeden, bortset fra nogle renafdrifter. Der er dog ikke risiko for en overforsyning af skovtræerne med kvælstof.

Personalialia:

Skov- og Naturstyrelsen

Konst. skovrider *Henrik Johnsen Vintner* er pr. 1. juli 1989 udnævnt til skovrider i Skov- og Naturstyrelsen, indtil videre som leder af handelskontoret.

Skovforbedringsloven

Efter vedtagelsen af lov nr. 194 af 29. marts 1989 om tilskud til skovforbedrende foranstaltninger har Jordbrugsdirektoratet udpeget sagkyndige konsulenter til at bistå ansøgere med udfærdigelse af ansøgninger m.v.

I lighed med den tidligere lov om samme emne er konsulenterne de 10 skovridere på Hedeselskabets distriktskontorer og de 16 skovridere i skovdyrkerforeningerne (adresserne er optrykt i Statstidende af 7. juli 1989).

SkovSelskabet, Svenstrup og Skjoldenæsholm I/S

Svenstrup og Skjoldenæsholm godser har pr. 1/8 1989 stiftet SkovSelskabet, Svenstrup og Skjoldenæsholm I/S. Selskabets formål er at udføre eksterne forstlige opgaver og drive handel med skoveffekter.

Selskabets direktør er skovrider *Torkild Nielsen*.

Selskabets øvrige medarbejdere er skovfoged *Jan Kretzschmer*, forstassistent *Jimmi Enevoldsen*, skovtekniker *Kim Greiner*, skovfoged *K. Køster*, skovfoged *Poul Norup* og godsfuldmægtig *Lars Richter Nielsen* – der til løsning af opgaverne råder over interessenternes skovarbejdere og maskinkapacitet m.v.

Selskabets adresse er Svenstrup godskontor, Borupvej 104, 4140 Borup, tlf. 53 62 60 62.

Dansk Skovforening

Forstkandidat *Jan Søndergård* er pr. 15. juni ansat som konsulent i økonomisk-statistisk afdeling. Arbejdsområdet er fortrinsvis økonomiske analyser i forbindelse med frednings- og eks-

propriations sager samt udarbejdelse af skovforeningens regnskabsoversigter. *Jan Søndergård* er kandidat fra juni 1989.

Skovteknisk Institut

Claus Buhl Sørensen (forstkandidat 1986) er pr. 26/6 1989 ansat ved såvel Skovteknisk som Parkteknisk Institut. Hovedopgaven bliver arbejde omkring kulturteknikker inden for både skovbrug og parkvæsen.

Claus B. Sørensen har tidligere været forstfuldmægtig ved Vejle Amts Skovdyrkerforening.

Scan Forst

Forst Maskiner ApS er opløst pr. 1. juli og aktiverne overtaget af *Scan Forst* ved direktør *Steen Andersen*. En række af Forst Maskiners produkter, herunder værktøj, beklædning m.v. er opgivet, og virksomheden koncentrerer om produktion og markedsføring af Tuiko processorer og beslægtede skovmaskiner. Adressen er: Scan Forst, Holmevej 9, 7361 Ejstrupholm, tlf. 75 77 20 11, fax. 75 77 20 57.

Månedsskrift udgivet af
DANSK SKOVFORENING
Amalievej 20
1875 Frederiksberg C
Telf. 31 24 42 66*
Telex 19765 dsh dk
Telefax 31 24 02 42
Postgirokonto: 900 1 964

REDAKTION:

Søren Fodgaard
(ansvh.)
Lene Loving
(annoncer)
Træffetider:
Daglig fra kl. 8.30 - 16.30
undtagen onsdag (lukket).

REDAKTIONSUDVALG:

Formand: Kammerherre
V. Bruun de Neergaard

Statsskovrider
Steffen Jørgensen

Lektor, lic. agro.
Jens Dragsted

Skovrider
Aa. Marcus Pedersen

Forstfuldmægtig
Jens Bjerregaard
Christensen

Direktør
Jens Thomsen

Abonnement
koster for 1989
kr. 310,- (incl. moms)

Medlemmer af
Dansk Skovforening modtager
Skoven vederlagsfrit.

Stof til SKOVEN's
september nummer må indleveres
inden 1. september - og gerne før.
Eftertryk med kildeangivelse tilladt.
Tilmeldt Dansk Oplagskontrol.
Kontrolperiode 1.7.87 - 30.6.88.
Oplag: 3866.

Medlem af
Dansk Fagpresse

Forsiden:

Illustration fra
SKOV-info hæfte nr. 1
som er lagt ind i dette
hæfte af Skoven.

AUGUST 1989

21. årgang

Tryk:
Juelsminde Bogtryk/Offset
Tlf. 75 69 38 11 - Telefax 75 69 51 78

Miljø - Politik

Miljøministeriet har udsendt en række lovudkast til høring forinden regeringen fremsætter disse i løbet af den kommende samling, der starter i oktober. Dansk Skovforening har modtaget udkast til: Lov om naturbeskyttelse, lov om vandløb, lov om miljøbeskyttelse, lov om planlægning og lov om råstoffer, og vi afventer endnu et udkast til lov om afgifter på miljøområdet.

Der er tale om en opfølgning af ministeriets debatoplæg "Enkelt og Effektivt" fra efteråret 1988. Der blev i forbindelse hermed dekretet en lovpause, i hvilken man i ministeriet ville arbejde med en styrkelse af helhedshensynene inden for miljølovgivningen, forebyggelse og decentralisering, ændret arbejds-, kompetence- og ansvarsfordeling, afbureaukratisering samt frigørelse af ressourcer til omprioritering.

Isoleret betraget er der givet tale om politisk meget ideelle mål, men vi kan allerede nu konstatere, at det omfangsrige arbejdsmateriale rummer flere elementer, der bryder med væsentlige mål i debatoplægget "Enkelt og Effektivt".

Vi kan også konstatere, at der i udkastene er flere områder, hvor jordbrugets erhvervsinteresser påvirkes. Dette kan føre til en begrænsning af de frie ressourcer, som f.eks. skovbruget hidtil har kunnet yde i et positivt samarbejde med natur- og miljøinteresser.

Der er ingen, der kan betvivle skovbrugets generelle natur- og miljøansvarlighed, og det kan vække bekymring, hvis denne indstilling bliver kvitteret med yderligere reguleringer. Dansk Skovforening havde hellere set øgede muligheder og opmuntring til udbygning af det gode aftalemiljø og til et øget samarbejde.

Der er en række elementer i de fremsatte lovudkast, som kræver grundige drøftelser i den kommende tid bl.a. ændrede adgangsregler til skovene og agerlandet, herunder tilladelse til cykling. Herudover vil der ske en ændring i fredningsmyndighederne og -procedurerne for gennemførelse af fredninger.

Endvidere er et væsentligt element i forslagene en begrænsning i klageadgangen til andre administrative myndigheder. Nævnes bør også fastsættelsen af beskyttelsesbestemmelser bl.a. i forbindelse med bræmmer omkring vandløb.

Ministeriets lovudkast skal erstatte ca. 20 eksisterende love, og det kan synes ambitiøst med en reduktion til 5-6 love. Når man tillige foreslår at udbygge lovreguleringen, er der ingen tvivl om, at Skovforeningen i den kommende tid må øve en væsentlig indsats for at de endelige love, der planlægges iværksat pr. 1. januar 1991, kan få en for foreningens medlemmer acceptabel udformning.

Skatte - Politik

Der er nu fuld gang i de politiske forhandlinger, der skal omsætte regeringens og Socialdemokratiets forskellige udspil på det økonomiske område til et kompromis i form af en velfungerende økonomisk realitet for landet.

Det er tidligt - og måske også for tidligt - at udpege områder, hvor der er risiko for, at et kompromis mellem regeringen og Socialdemokratiet kan resultere i de desværre alt for velkendte "utilsigtede virkninger", hvor f.eks. mindre erhvervsinteresser bliver ofret på bekostning af partiernes enighed.

Således er der elementer i det Socialdemokratiske udspil, som ikke klart er blevet afvist fra regeringens side.

Som eksempel herpå kan nævnes Socialdemokratiets bestræbelser på at søge nye indtægter samt områder, hvor man kan harmonisere f.eks. med andre landes arbejdsgiverafgifter. Således foreslår partiet indførelse af en 25%-afgift på bruttoindkomst i form af løn- og erhvervsindtægt. En sådan afgift vil bryde afgørende med den tidligere opfattelse af, at en skattebetaling skal være afhængig af en skatteevne.

Resultatet kan blive, at bruttoafgiften vil blive opkrævet, selvom der er tale om en kombination af lønindkomst og erhvervsresultat, der i dag ikke netto ville give et skattetilsvær.

I landbruget og skovbruget vil dette kunne få en skadelig effekt, f.eks. i forbindelse med glidende generationsskifter, hvor en forudsætning for den næste generations overtagelse af en ejendom kan være, at vedkommende har lønnende beskæftigelse uden for virksomheden. Ved denne lønnende beskæftigelse vil der forlods blive trukket 25%’s afgift uanset driftsresultatet i virksomheden.

For mange mellemstore og mindre skove vil skov- og kulturtilstanden, og dermed også natur- og miljøinteresser, kunne lide skade ved en omlægning som den foreslåede.

Vi er i Skovforeningen overbevist om, at en afgift på bruttoindkomst vil forhindre mange ellers sunde initiativers overlevelse.

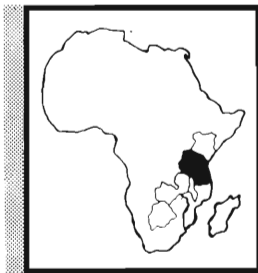
Vi kan ikke gå ind for, at en hensigtsmæssig erhvervsudvikling og yngre generationers muligheder for overtagelse og videreførelse af driften, kun kan gennemføres ved hjælp af kriseordninger.

Vi må have parallelitet i skattesystemet med den konsekvens, at en manglende skatteevne i form af erhvervsmæssige underskud giver fuldt fradrag i anden indkomst, herunder også i lønindkomst. Hvis lønindkomsten forlods begrænses med f.eks. 25% bruttoafgift, vil mange initiativer fra ”selvstartere” ikke kunne realiseres, og på længere sigt blive udviklet til virksomheder, produktion og arbejdspladser.

V. Bruun de Neergaard / Jens Thomsen

Direktoratet for utviklingshjelp/NORAD rekrutterer fagfolk til prosjekter i Afrika og Asia. Vi oppfordrer kvinner spesielt til å søke.

TANZANIA

Norge har siden 1973 gitt bistand til driften av skogbruksfakultetet ved SOKOINE UNIVERSITY OF AGRICULTURE i Morogoro. Hensikten med NORADs omfattende engasjement på personalutviklingssiden har i første rekke vært å bygge opp en lokal lærerstab. Skogbruksfakultetet har i de senere år gradvis utvidet sine aktiviteter til også å omfatte forskning og undervisning i kombinerte jord- og skogbrukssystemer.

Skogbruksfakultetet i Morogoro ligger ca 200 km vest for Dar es Salaam. Morogoro by har en befolkning på ca 70.000 personer. Mer enn 100 familier av europeisk og amerikansk herkomst lever i Morogoro eller i nærheten. Universitetet er i afrikansk målestokk moderne. Klimaet må betraktes som behagelig det meste av året, da byen ligger i 500 – 600 meters høyde. En skole for barn i alderen opp til 12 – 13 år ligger i Morogoro. Undervisningsspråket er engelsk. Mydighetene i Tanzania stiller familiebolig til disposisjon, og i universitetsområdet finnes det forskjellige aktivitetsmuligheter.

For å gjøre undervisningen mer praktisk disponerer Skogbruksavdelingen en øvingsskog i Olmotonyi ved foten av Mt. Meru i det nordligste Tanzania. Skogen er på ca 550 ha og brukes til praksisøvelser for studentene på alle nivåer.

UNIVERSITETSSTILLING I SKOGSBIOLOGI (Forest Biology) (Ref. kode TAN 022)

Arbeidsoppgaver:

Undervisning og veiledning for studenter på B.Sc., M.Sc. og Ph.D.-nivå. Stillingen innebærer også en del forskning og administrasjon.

Kvalifikasjoner:

Høyere skogbruksutdanning, helst doktorgrad eller professornivå. Lang erfaring fra undervisning og forskning. Gode engelskkunnskaper. Det vil i tillegg til de faglige kvalifikasjoner bli lagt vekt på personlige egenskaper som evne til kunnskapsoverføring, tilpasningsdyktighet og tålmodighet. Gode samarbeidsevner, også på tvers av kulturgrenser, er en forutsetning for en vellykket arbeidsinnsats i et utviklingsland.

Tjenestested: Morogoro. **Arbeidsspråk:** Engelsk. **Tiltredelse:** Snarest. **Kontraktstid:** 2 – 3 år.

Godtgjørelse: Lønn etter Statens lønnsplaner l.tr. 31 – 35, avhengig av kvalifikasjoner. Lønnen er skattepliktig til Norge. I tillegg blir det gitt et skattefritt uteligg samt andre ytelser.

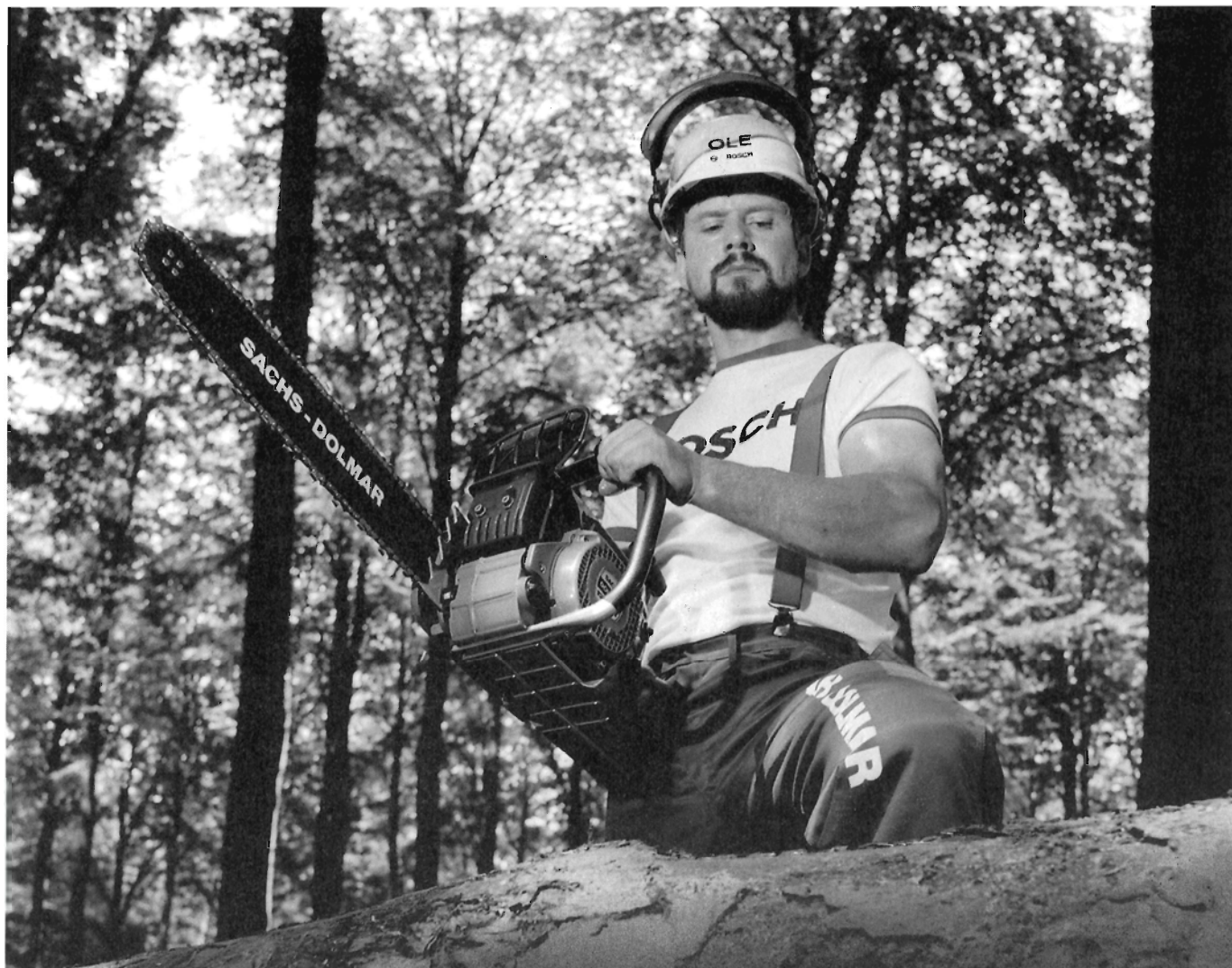
Søknadsfrist: 14. september 1989.

Søknadsskjema og skriftlige opplysninger om stillingen, lønn, flyttegodtgjørelse, skoletilbud m.v. blir sendt ved henvendelse til forværelset, Naturressursforvaltningskontoret, tlf. + 47 2 33 55 60, linje 332.

Direktoratet
for utviklingshjelp

NORAD
Tollbugt 31,
Postb. 8034-Dep.,
N-0030 Oslo 1

Hugger Sachs-Dolmar VM i år?

Den 2. og 3. september afholdes VM i skovhugning ved Skovskolen i Nødebo. Med deltagere fra Europa, USA og Canada. Med seje mænd og deres brølende maskiner. Og med Sachs-Dolmar som en af hovedaktørerne.

Blandt deltagerne i VM møder du bl.a. Ole Knudsen og hans Sachs-Dolmar 120 si med 68 ccm, 5 hk og direkte benzinindsprøjtning. Dette stærke makkerpar har fine chancer for at vinde VM.

Så kom ud i Grib Skov og hep. Og kig ind på Bosch/Sachs-Dolmar standen, hvor specialister fra Danmark og Vesttyskland står klar til at demonstrere hele programmet af professionelle motorsave. Og hvor vi begge dage afholder sjove præmie-konkurrencer blandt publikum.

Vi glæder os til at se dig.

altid en tand foran...

Robert Bosch A/S, Telegrafvej 1, 2750 Ballerup. Tlf. 44 68 68 68

Fortsat vedmasseopsparing efter de store stormfald

– privatskovbrugets regnskabsoversigter 1988

De store stormfald 1981-83 medfører i dag en lavere hugst og dermed også lavere dækningsbidrag ved træproduktion.

Af forstkandidat HENRIK ZELTNER, Dansk Skovforening.

I begyndelsen af august måned udsendte Dansk Skovforening: "Regnskabsoversigter for dansk privatskovbrug 1988" (beretning nr. 43).

Regnskabsoversigterne er også i år opdelt i to hæfter. Det "røde" hæfte indeholder distriktsanalyser og er forbeholdt deltagerne i analysen. I det "hvide" hæfte er de distriktsvise regnskabsdata bearbejdet og samlet med det formål at beskrive status og udviklingstendenser for det private skovbrug i Danmark.

Regnskabsoversigterne indeholder væsentlige statistiske data dels for Skovforeningens centrale politiske arbejde, dels for planlægningen m.v. på de enkelte distrikter. Det er derfor vigtigt at flest mulige private distrikter deltager. Regnskabsoversigten for 1988 er baseret på 41% af det samlede skovareal for private ejendomme over 50 ha.

I denne artikel uddrages en række konklusioner fra den seneste beretning.

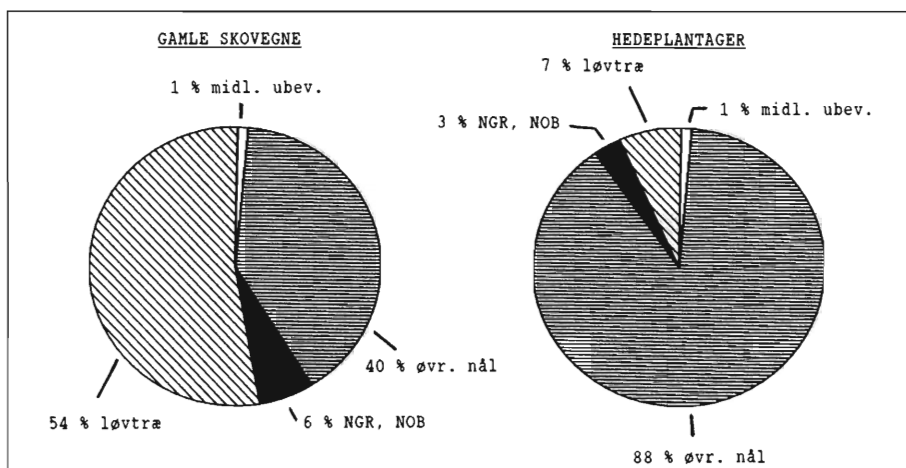
Ejendoms karakteristisk

Ejendomsværdien udgjorde i 1988 i de gamle skovegne i gennemsnit 31.203 kr./ha øst for Storebælt og 28.489 kr./ha vest for Storebælt, hvilket indebærer en gennemsnitlig stigning på 23% i forhold til 1987. I hedeplantagerne steg ejendomsværdien med 9% til 18.521. Stigningerne kan primært tilskrives årsreguleringen pr. 1.1.1988.

Arealanvendelsen, se figur 1, er på nær den stigende løvtræandel øst for Storebælt uændret i forhold til tidligere år.

Af tabel 1 fremgår *tilvækst og hugst* gennem de seneste 3 år. Der iagttages en fortsat stigende vedmasseopsparing. I hedeplantagerne svarer hugsten dog gennemsnitligt til tilvæksten.

Kulturanalysen viser, at nykulturarealet for de gamle skovegne udgør 1,1% af det bevoksede areal mod 1,3% i 1987. I de gamle skovegne udgør løvtræ 37% af nykulturarealet mod 26% i 1987. Erfaringen viser dog, at denne fordeling skal tolkes varsomt, idet der optræder store udsving fra år

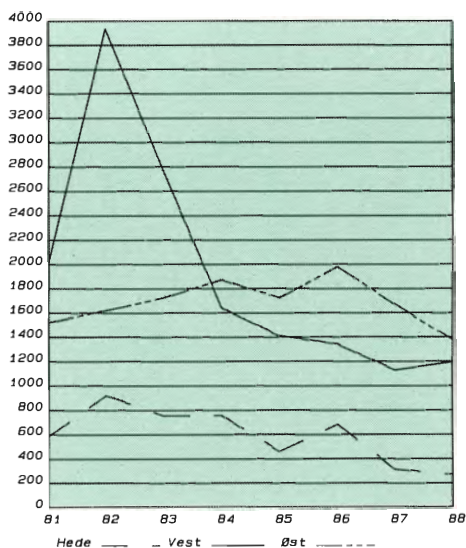
Figur 1. Arealanvendelse.

Tabel 1. Hugst og tilvækst 1986 - 1988.

	Gamle skovegne						Hedeplantager		
	Øst f. Storebælt			Vest f. Storebælt			1986	1987	1988
	1986	1987	1988	1986	1987	1988			
Tilvækst m ³ /ha	9.5	9.1	9.2	9.0	9.2	9.2	6.3	6.5	6.6
Hugst m ³ /ha	7.9	6.6	6.4	6.9	6.6	6.2	7.3	6.5	6.0
Hugst i % af tilvækst	83	73	70	77	72	67	116	100	91

Tabel 2. Resultatopgørelse for 1988 sammenholdt med 1987 (kr./ha produktivt areal).

	Gamle skovegne				Hedeplantager	
	Øst f. Storebælt		Vest f. Storebælt		1987	1988
	1987	1988	1987	1988		
Salg af træ	2.570	2.400	2.204	2.174	1.918	1.737
Skovning	- 510	- 500	- 563	- 516	- 904	- 826
Transport	- 282	- 320	- 285	- 251	- 226	- 211
Nykultur	- 177	- 189	- 212	- 135	- 321	- 248
Kultur og bev.pleje	- 219	- 226	- 211	- 191	- 178	- 193
Sankning og selvskov.	203	206	138	113	7	9
DB-træproduktion	1.586	1.372	1.071	1.194	296	267
DB-pyntegrønt	196	233	612	602	191	225
DB-bivirksohmhed	- 8	35	46	14	34	- 3
Administration	- 529	- 531	- 544	- 547	- 368	- 350
Arbejderudgifter	- 188	- 188	- 149	- 170	- 31	- 27
Vand m.v.	- 106	- 118	- 45	- 44	- 6	- 6
Vej	- 102	- 90	- 96	- 89	- 32	- 28
Øvrige generalomk.	- 204	- 230	- 183	- 181	- 123	- 122
Overskud ialt	644	483	732	664	- 39	- 41
Hugstkorrr. overskud	974	888	1.049	1.171	41	- 2
Forrentning af ejendomsværdi i %	3.7	2.8	4.6	4.1	0.2	0.0

Figur 2. Dækningsbidrag i kr./ha ved træproduktion, reguleret med prisindeks.

til år.

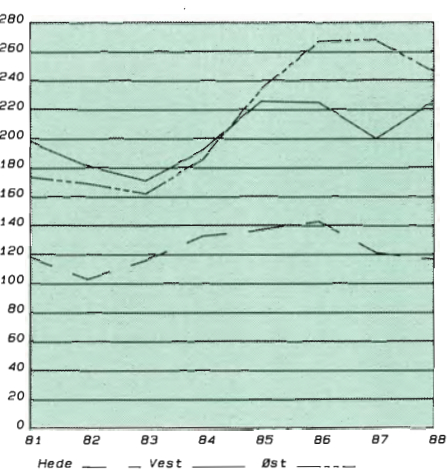
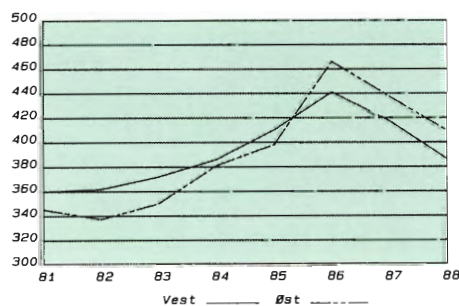
I hedeplantagerne udgør nykulturarealet 2,1% af det bevoksede areal, hvilket er samme procentsats som året før.

Indtægter ved salg af træ faldende
Regnskabsoversigterne definerer "dækningsbidrag (DB) ved træproduktion" som salgsindtægter minus direkte pålignelige stykomkostninger (skovning og transport til fast vej) samt kulturomkostninger, der kun delvist varierer med hugstens størrelse. Vand- og vejvedligeholdelse henføres til generalomkostninger.

Af tabel 2 fremgår, at indtægterne ved salg af træ er faldet i alle tre områder fra 1987 til 1988. I de gamle skovegne vest for Storebælt er dette fald kompenseret rigeligt gennem fald i de variable omkostninger, således at DB pr. ha er steget. I de øvrige områder er DB pr. ha derimod faldet.

DB ved træproduktion i kr./ha fremgår for hele perioden 1981 - 1988 af figur 2. Siden 1984 kan iagttages en jævnt faldende tendens for DB ved

Figur 4. Gns. salgspris i kr./m³ for BØG, reguleret med prisindeks.

Figur 3. Dækningsbidrag i kr./m³ for alle træarter.

træproduktion.

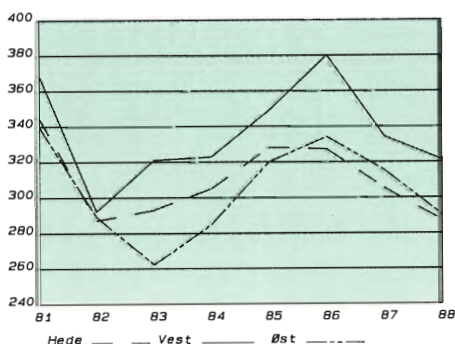
De faldende indtægter ved salg af træ skyldes en kombination af faldende hugst i alle tre områder og faldende gennemsnitlige salgspriser øst for Storebælt samt i hedeplantagerne.

Dækningsbidraget pr. ha afhænger dels af hugstens størrelse, dels af det gennemsnitlige dækningsbidrag pr. m³, der skoves. Dette DB er meget afhængigt af træarts- og aldersklassefordelingen.

Det gennemsnitlige DB i kr./m³ for alle træarter for perioden 1981 - 1988 fremgår af figur 3. Der iagttages i 1988 et fald øst for Storebælt samt for hedeplantagerne, imens der i de gamle skovegne vest for Storebælt er sket en stigning, der modsvarer foregående års fald. DB i kr./m³ ligger på nogenlunde samme niveau som i 1984.

Det samlede fald i DB pr. ha i de senere år skyldes således primært den faldende hugst, der bedst kan tolkes som et ønske om vedmasseopsparing efter de store stormfald i begyndelsen af 1980'erne.

Figur 5. Gns. salgspris i kr./m³ for nåletræ, reguleret med prisindeks.

Salgspriser for træ fortsat lave

De gennemsnitlige salgspriser for alle træarter er overvejende uændrede i forhold til 1987. Middelprikerne er opgjort i nominelle kroner og afhænger stærkt af hugstens fordeling til træarter og sortimenter.

Reguleres priserne med nettoprisindeks med udgangspunkt i 1988 fremkommer prisudviklingen i faste 1988 kroner. Af figur 4, der viser de indeksregulerede middelpriker for BØG, fremgår det, at priserne er faldet 2% øst for, og 3% vest for Storebælt. Den faldende udvikling, der startede i 1987 er således fortsat.

Middelpriksen på EG er steget 1% øst for og 2% vest for Storebælt.

Af figur 5, der viser de indeksregulerede nåletræspriser, fremgår det, at priserne er faldet tilsvarende bøgens. De faste middelpriker for nåletræ ligger et godt stykke under 1981 niveau.

Skovningsomkostningerne er nærmest uændrede i forhold til 1987. Opgjort i faste kroner er de dog faldet jævnt over hele landet.

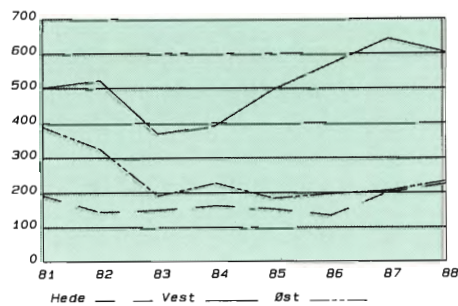
Transportomkostningerne er i nominelle kroner steget fra 45 til 50 kr./m³ øst for Storebælt, mens de i gamle skovegne vest for Storebælt ligger ret konstant på ca. 40 kr./m³ og i hedeplantagerne ligeledes konstant på omkring 35 kr./m³.

Dækningsbidrag for pyntegrønt stagnerende

Dækningsbidraget er udregnet som salgsindtægter minus omkostninger i forbindelse med oparbejdning. Kulturomkostninger til nordmannsgran og nobilis er fratrukket, såfremt distriktet har oplyst denne post. I modsat fald indgår disse udgifter i kulturomkostningerne.

Dækningsbidraget er øst for Storebælt steget fra 196 kr./ha til 233 kr./ha og i hedeplantagerne fra 191 kr./ha til 225 kr./ha. I de gamle skovegne vest for Storebælt er der imidlertid sket et fald fra 612 kr./ha til 602 kr./ha. Det

Figur 6. Dækningsbidrag for pyntegrønt og juletræer i kr./ha, reguleret med prisindeks.

skal understreges, at dækningsbidraget opgøres pr. ha totalareal, hvorfor en ændring i pyntegrøntets arealandel påvirker resultat.

Figur 6 viser dækningsbidraget for pyntegrønt reguleret med nettoprisindeks. Heraf fremgår, at i gamle skovegne vest for Storebælt er flere års markant stigning i 1988 afløst af et fald. I de øvrige egne har dækningsbidraget i de senere år holdt sig nogenlunde konstant.

Dækningsbidrag ved bivirksomhed
"Bivirksomhed" udgør en samlegruppe, der omfatter meget forskelligartede aktiviteter, bl.a. bygninger (leje-huse samt boliger til ansatte), planteskole, maskiner og brændeplads.

I forhold til 1987 er dækningsbidraget øst for Storebælt steget fra -8 kr./ha til 35 kr./ha, vest for Storebælt faldet fra 46 kr./ha til 14 kr./ha og i hedeplantagerne fra 34 kr./ha til -3 kr./ha.

Dækningsbidragene ved bivirksomhed udviser normalt store udsving fra år til år, og der kan ikke udledes en klar trend på baggrund af materialet. Totalt set øver bivirksomheden kun ringe indflydelse på det samlede driftsresultat.

Generalomkostninger næsten uændrede

Generalomkostninger opdeles i skovvedligeholdelse, administration, arbejderomkostninger samt øvrige generalomkostninger.

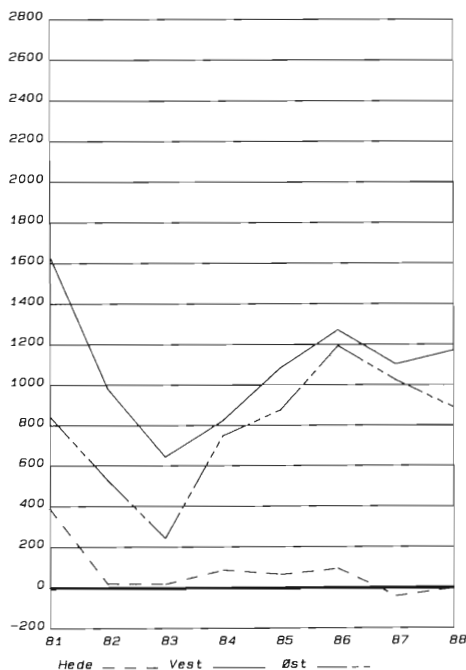
De samlede generalomkostninger beløber sig til 1.157 kr./ha øst for Storebælt, og 1.031 kr./ha vest for Storebælt. I hedeplantagerne udgør de 533 kr./ha. De samlede generalomkostninger målt i faste kroner har i perioden 1983 - 1988 ligget på et forholdsvis konstant niveau.

Administrationsomkostningerne, der udgør ca. halvdelen af de samlede generalomkostninger, omfatter funktionærlønninger, lejeværdi af boliger, EDB, kontorhold, befordring m.v. Administrationsomkostningerne er kun steget med én krone i de gamle skovegne til 539 kr./ha og er i hedeplantagerne faldet 5% til 350 kr./ha.

Overskud og forrentning

Overskuddet viser for alle tre områder et markant fald i forhold til 1987 (tabel 2). Overskuddet er øst for Storebælt faldet 25% fra 644 kr./ha til 483 kr./ha, vest for Storebælt 9% fra 732 kr./ha til 664 kr./ha. I hedeplantagerne er overskuddet faldet 10% fra -39 kr./ha til -43 kr./ha.

Korrigeres overskuddet for eventuel vedmasseopsparing eller -hæv-

Figur 7. Hugstkorrigeret overskud i kr./ha, reguleret med prisindeks.

ning, samt reguleres med nettoprisindekset, fremstår resultaterne som vist i figur 7. Billedet er nu mindre entydigt, idet det hugstkorrigerede overskud er øget i områderne vest for Storebælt og kun mindsket øst for Storebælt.

Det er væsentligt at bemærke, at regnskabstallene gælder for den gæld-

frie ejendom uden renteudgifter, samt at betragtningen gælder før skat m.v.

Forrentningen af ejendomsværdien er fra 1987 til 1988 faldet fra 3,7% til 2,8% øst for Storebælt, fra 4,6% til 4,1% vest for Storebælt samt fra 0,2% til 0,0% i hedeplantagerne. Faldet i forrentning af ejendomsværdierne skyldes foruden de faldende overskud primært de store årsreguleringer af ejendomsværdierne pr. 1.1.1988.

Afsluttende kan konkluderes, at regnskabsoversigterne for 1988 ikke afslører markante ændringer i skovbrugets økonomi i forhold til de tidligere år men snarere en række "krusninger på overfladen", der igen forsigtigt kan tolkes som forsøg på en stabilisering efter de store stormfald.

Ydermere skal det fremhæves at de relativt store udsving i vedmasseopsparingen fra år til år medfører, at man ved læsning og tolkning af regnskabsoversigterne skal sammenholde tal for flere år for at opnå et samlet overblik over privatskovbrugets økonomi.

Regnskabsoversigternes analysedel kan rekvireres i Dansk Skovforenings sekretariat, tlf. 31 24 42 66. De distriktsvise tabeller er forbeholdt de deltagende distrikter.

Udkørsel af træ

tilbydes med let, handy og smal maskine.

- Nylonbælter under vognen (skånsom mod trærodde)
- Erfaren fører

STENAGERGÅRD SKOVSERVICE

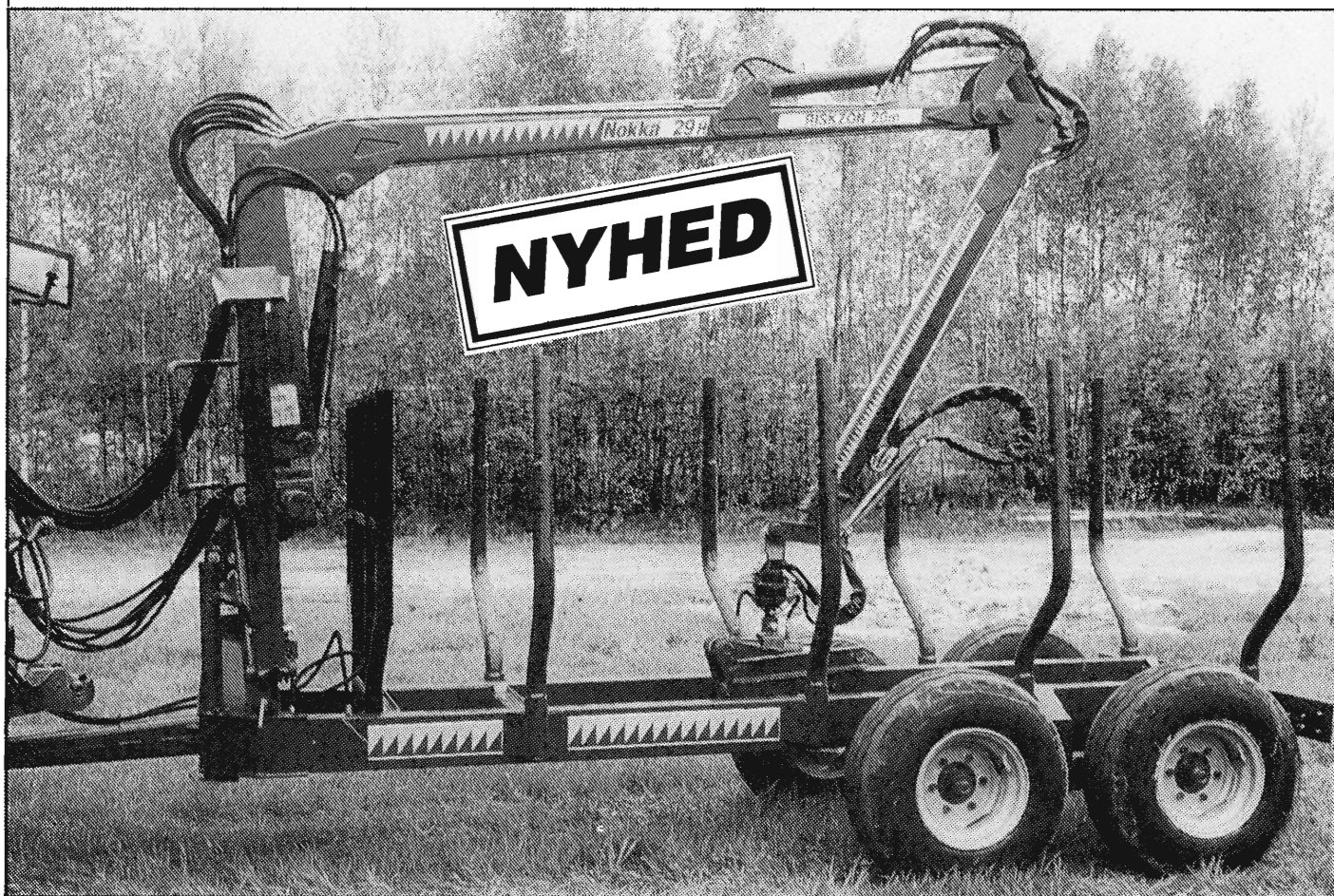
TELEFON 86 46 60 03 - 98 57 17 69

RECEPTION

I anledning af skovriderskiftet på Vemmetofte Kloster afholdes der reception på klosterbygningen torsdag den 31. august d.å. i tiden kl. 11-14.

VEMMETOFTE KLOSTER

Nokka 80 Skovkran & Nokka 29 H Kran

Nokka 80 Skovvogn:

Lastkapacitet	8000 kg
Sporvidde	163 cm
Totalbredde	192 cm
Total længde	545 cm
Lastareal	2,02 m ²
Frihøjde	65 cm
Vægt	1050 kg
Dæk	14 x 16/10 lags

Standard udstyr:

Hydraulisk sidestyr
2 par kæpstokke
Frontgrill
Lysbom
Kranfæste

**På lager til
omg. levering**

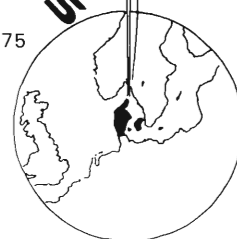
Nokka 29 H Kran

Løftemoment	29 kNm
Rækkevidde	6,4 meter
Svingradie	400°
Pilotstyring	
Støtteben	
Kan leveres med graveudstyr	
Kan også monteres i 3 pkt. ophæng	

Import - salg - Aftal demonstration. Yderligere oplysninger:

INTERFORST K/S
BLÅKILDEVEJ 8
STUBBERUP
DK 5610 ASSENS
TLF. 64 79 10 75 - FAX 64 79 11 75
BIL-TLF. 30 26 77 46

ÅBNINGSTID: Hverdag kl. 7.00-18.00. Lørdag kl. 7.00-12.00
- os med den gode service og garanti.

Få en snak med Toxvaerd-Larsen, tlf. 64 79 10 75 - gerne aften

16 lande med i VM i skovhugning

Både faglige og underholdende indslag ved verdensmesterskaberne, der afholdes ved Nødebo 2.-3. september.

Alt er nu ved at være klar til årets største arrangement inden for skovbruget – de 17. verdensmesterskaber i skovhugning, der for første gang finder sted i Danmark.

Der er nu tilmeldt 16 lande, som sender ialt ca. 80 deltagere inkl. ledere, officials m.v. Det er især de nordiske lande og Østeuropa, som er med.

Figur 1. Skovningskonkurrencerne omfatter fem discipliner bl.a. træfældning og afkvistning (fotos fra NM i 1985 i Danmark).

Arrangementet finder sted i weekenden 2.-3. september i Nødebo (ca. 5 km nord for Hillerød). Udgangspunktet er den smukke Piberslette ned mod Esum sø, men desuden anvendes Skovskolens areal samt bevoksninger i Grib skov.

Konkurrencen omfatter fem discipliner, hvoraf træfældningen finder sted om lørdagen, mens de øvrige – sværdvending, under/overskæring, plankeskæring og afkvistning – afholdes om søndagen.

Fra Danmark deltager Per Kjær og Poul Bonde, begge Gram samt Ole Knudsen, Vissenbjerg. Som værtsnation kan Danmark stille med endnu tre deltagere uden for konkurrencen, og det er Ole Kjær, Gram, Lars Pedersen, Hjørring samt Jørgen Madsen, Assens.

De danske deltagere kan måske få en lille fordel af hjemmebane, men iøvrigt har vi før fået medaljer med hjem fra et verdensmesterskab. Senest i 1986 i Tjenuk, hvor det blev til en guld- en sølv- og en bronzemedalje.

Underholdning

Der er gratis adgang til at overvære arrangementet. Man regner med mange tusinde tilskuere, og derfor er der også en række underholdende indslag i form af et Danmarksmesterskab i udslæbning med hest, kranførerkonkurrence, og opstigning med varmluftballon, hvor publikum kan få lejlighed til at se det hele fra oven.

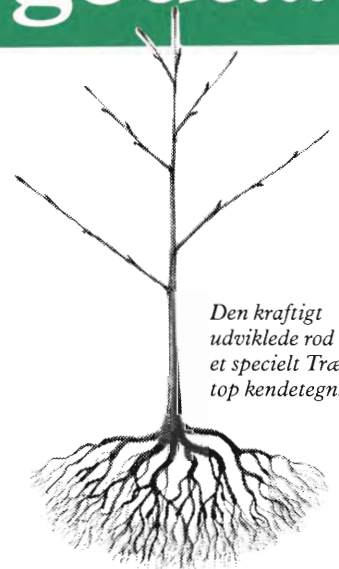
Skov- og Naturstyrelsen laver en stor udstilling af skovmaskiner (se næste artikel). En række firmaer viser jagtudstyr, beklædning, spejderudstyr, bøger, terrængående biler, værktøj og have- og skovningsudstyr.

Børnene kan besøge en bålplads eller få en ridetur, og der vil være restaurationsstelte og musik fra et spillemandsorkester.

Jagt- og Skovbrugsmuseet laver en natursti, hvor publikum kan iagttage dyrespor, gnav i bark, museskader m.m. I samarbejde med Skovskolen laves arbejdende historiske stande

med opskæring af planker ude i skoven, kurvefletning og en af verdens ældste motorsave. Der bliver afskydning af gamle for- og bagladegeværer med sortkrudt og bueskydning. Endelig har publikum selv lejlighed til at prøve at bruge en økse og skovsav fra før motorsavens tid.

Roden til alt godt...

Den kraftigt udviklede rod er et specielt Trætop kendetegn.

Trætop skov- og læplanter er produceret uden omplantning, men med flere rodskeerter.

Derfor udvikles et robust, cirkulært rodnet, som giver større stabilitet og livskraft.

Ring og hør nærmere om, hvordan man laver bedre planter.

Trætop

PLANTESKOLE

Østerhovedvej 37, 7323 Give
Tlf. 75 73 57 55

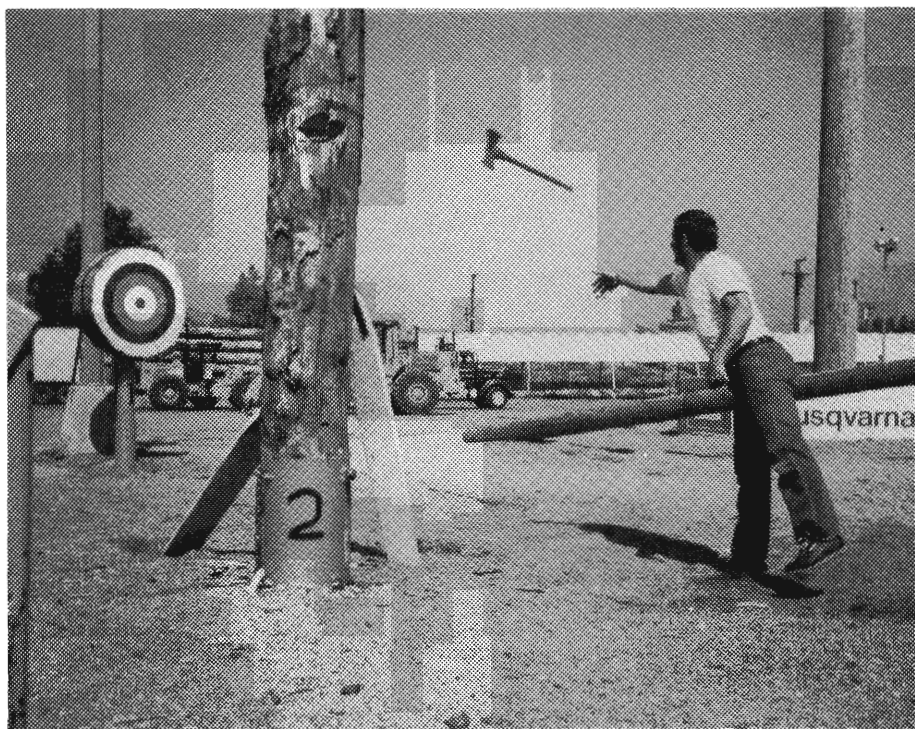
Bedst mellem 12.30 og 13.00 og efter kl. 18.30

Canadian Timber Show

Canada deltager også i VM. Men de tre canadiere kan mere end almindelig træfældning, idet de indgår i truppen "West Coast Logging Show", som kommer fra British Columbia.

I Canada er der tradition for at kombinere skovningskonkurrencer med show. Canadierne vil vise topkapning i tyve meters højde med håndsav, de løber om kap op og ned ad stammer, undertiden kun med en stump reb og med gummisko. Det mest spændende er nok "log birling", hvor to deltagere forsøger at skubbe hinanden ned fra en tømmerstok som flyder i vandet.

Øvrige oplysninger fremgår af en artikel i Skoven nr. 5, side 191. Her omtales bl.a. muligheden for indkvartering i Dansk Folkeferie i Gilleleje, salg af sweatshirt og af streamere. *sf*

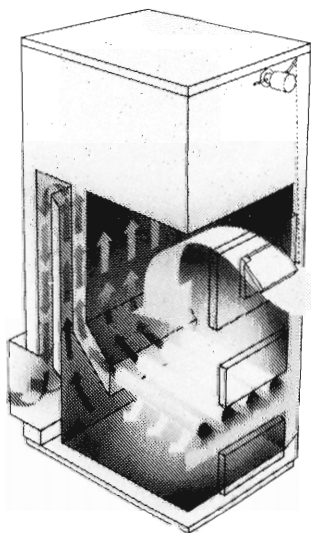

Figur 2. De canadiske skovartister viser bl.a. kast med kæmpeøkser over syv meters afstand.

Træfyret kedel med omvendt forbrænding!

ALBIN SPECIAL

til ½ m træ og med el-patron

- omvendt forbrænding giver høj effektivitet
- forvarmet forbrændingsluft
- patenterede økonomirør i forbrændingszonen
- lav røgtemperatur til skorstenen
- høj virkningsgrad 85-90% v/kedeltemp. 80°C
- leveres i 4 størrelser – den mindste 140 cm høj
- Albin Pannan har 50 års erfaring med træfyrede kedler.

ALBIN PANNAN

NORDENS største specialfabrik for træfyrede kedler.
Rekvirer brochurer hos:

ERIK BERTELSEN Ingeniørfirma M. af I.
EB-VARMETEKNIK ApS

Kontor & udstilling:
Slotsherrensvej 112 . DK-2720 Vanløse
Tlf. 01 71 35 55

Vi har 30 års erfaring med kedelleverancer.

Hedeselskabet og Pen-Sam etablerer skovselskab

Et samarbejde mellem Det Danske Hedeselskab og pensionskasser tilsluttet Pen-Sam har resulteret i en nyskabelse inden for dansk skovbrug. Med en kapital på 265 mio. kr. og et areal på 4.800 ha har parterne etableret et landsdækkende skovselskab, "Skov-Sam".

Pen-Sam omfatter Pensionskassen for sygehjælpere, beskæftigelsesvejledere, plejere og plejehjemsassistenter, Pensionskassen for sygehusportører, Pensionskassen for trafikfunktionærer ved Hovedstadsområdet, Trafikselskab og Pensionskassen for amtsvejtmænd m.fl.

Det nye skovselskab bliver en af landets store skovejere og har som målsætning at erhverve, eje og drive skovejendomme, herunder at købe marginale landbrugsjorder med henblik på tilplantning med skov.

Skovselskabet ejes af Hedeselskabet og pensionskasserne med hver

50%. Det organiseres som et holdingselskab med 5 datterselskaber, som skal forestå den daglige drift af skovene.

Arealet er sammenkøbt med 595 ha skov fra Knuthenborg Gods, 157 ha skov fra pensionskasserne og ved køb af 13 skove fra Hedeselskabet, som er Danmarks næststørste skovejere med et areal på 13.000 ha.

Med etableringen af dette samarbejde har det været Hedeselskabets ønske at ruste sig finansielt, bl.a. med henblik på aktiv deltagelse ved tilplantning af marginale landbrugsjorder, når det lovmæssige grundlag er til stede. Desuden er skovselskabet et led i Hedeselskabets ekspansionsplaner om at udvide grundlaget for den landsdækkende skovforvaltning og handel med skovprodukter.

Pensionskassernes formål har været at investere i skovejendomme og samtidig sikre en optimal og langsigtet forstmæssig og forretningsmæssig drift af skovejendommene ved at indgå partnerskab med landets største skovadministrator.

Pressemeddelelse

Skovmaskinudstilling ved VM

Maskiner til frøindsamling, plantning, kulturpleje, flishugning, skovning, transport m.m. vises i forbindelse med skovningskonkurrencerne.

I week-enden 2.-3. september vil der ikke kun være skovningskonkurrencer og underholdning at se i Nødebo, men også et markant fagligt indslag i form af en stor udstilling af skovmaskiner. Den arrangeres af Skov- og Naturstyrelsen (SN) i samarbejde med Skovteknisk Institut (SI) og de deltagende firmaer. En række af maskinerne er iøvrigt udviklet her i landet i et nært samarbejde mellem de nævnte parter.

Anlæg af skove

Fra styrelsen ønsker man at løvtræ skal have større vægt ved den kommende skovrejsning og ved foryngelse i de gamle skove. Derfor er der udviklet maskiner til indsamling af frø, plantning og renholdelse.

Oldenopsamleren er traktorbugseret og er egnet på relativt jævn skovbund. Den opsamler bog og blade fra skovbunden og sorterer bladene fra. Den er udviklet af SN i samarbejde med SI og fremstilles af Hytek i Sindal.

Oldensåmaskinen er liftophængt og fremstiller i én arbejdsgang et mineraljordsblottet såbed og udsår bog eller agern med en enkornssåmaskine. Samtidig ryddes kvas og opvækst.

Maskinens fordele er at den kan bruges i år uden naturligt frøfald, og renholdelsen lettes når kulturen står i striber. Den er udviklet af SN i samarbejde med Egedal Maskinfabrik i Horsens.

Rotorrensere har to vandret roterende skiver med lodrette tænder, som bearbejder jorden på hver side af planterækken. På markjord anvendes 20 cm lange, udskiftelige tænder, og på skovjord 5 cm lange, krumme tænder. I modsætning til den almindelige fræser bliver ukrudtet ikke sønderdelt, men trukket op til jordoverfladen. Den er udviklet af SN i samarbejde med Egedal Maskinfabrik.

Plantemaskiner – her vises to nye kontinuerligt pløjede maskiner fra Egedal og fra Loft Maskinkompagni i Varde.

Kulturplov – her vises Lofts plov, som består af to uafhængigt bevægelige tallerkner som laver en kvasfri og mineraljordsblottet stribe på 30-60 cm.

Flishugning

Hvert år oparbejdes 600.000 rm flis, som ved fyring erstatter 40.000 tons

olie. Tidligere anvendtes mest traktormonterede flishuggere, men i dag bruges i stigende grad specielle flismaskiner.

Silvatec flismaskine kan køre i ujævnt og skrånende terræn. I fronten er monteret en stor TP flishugger, der mades med kran.

Flishuggere bruges også i parker m.v. til at sønderdele grene, træaffald m.v., som anvendes til dækning af bede. På udstillingen ses bl.a. den helt nye 760-P maskine fra TP Production.

Skovning

Selv om konkurrencerne omfatter manuel fældning, vises der også maskiner til fældning og oparbejdning af især mindre dimensioner. Silvatec kommer formentlig med en maskine der er under udvikling og som kan skove uafkortet tømmer i tyndingsbevoksninger.

Transport

Valmet-Rollo traktoren har såvel mekanisk som hydrostatisk-mekanisk transmission. Derved er den både egnet til hurtig landevejskørsel og til langsom kørsel med trinløst variabel

Figur 1 og 2. Ved VM i skovhugning vises flere nye skovmaskiner, bl.a. Hytek oldenopsamler (neden under) og Egedal rotorrensere (th.) som er speciel ved at ukrudtet trækkes op og ikke sønderdeles.

Figur 3 og 4. Ved Skov- og Naturstyrelsens udstilling vises Loft plantemaskine (t.v.) og den velkendte Valmet-Rollo skovtraktor (th.).

hastighed. Dertil kommer den bagvendte førerplads, som er noget af det bedste der er set inden for landbrugstraktorer. Styringen samt betjening af lift og hydraulikudtag sker med el-proportionalventiler.

Traktoren er udviklet i 1986 i et samarbejde mellem Valmet i Kolding, Rowitek i Kalvehave, SI og SN. Der kører i dag tyve i dansk skovbrug.

Silvatec F80 er en dansk fremstillet

udkørselstraktor og er opbygget over transmission og førerhus fra MF 50 industritraktor. Den forreste del er – via en styremidje – sammenkoblet med en bogievogn.

Transmissionen er hydrodynamisk-mekanisk på forakslen, og vognen er fuldhydrostatisk. Ved lave hastigheder er der drev på alle hjul. Ved høj fart er der kun mekanisk drev på forhjulene, og den er derfor velegnet til

landevejskørsel. Med sine små ydre mål og særlige transmission er den velegnet til skovejendomme med spredte skove.

Valmet 828 er en helt ny udkørselstraktor med dobbeltbogievogn og hydrostatisk-mekanisk transmission. Den er især egnet til kørsel på blød bund og ujævnt terræn. Den vises for første gang i Danmark.

Uddrag fra pressemeddelelse.

Træ'r som står for tæt på haven skal vi ikke ha' i saven!

JUNCKERS
Junckers Industrier A/S, 4600 Køge, Tlf. 53 65 18 95

EF og skovbruget

Der er vedtaget en række EF-forordninger om tilplantning og forbedring af skov på landbrugsjord, forarbejdning af skovprodukter mv. Det er dog op til de enkelte medlemslande om forordningerne skal føres ud i livet i det enkelte land.

Af Kommitteret PETER BAUMANN, Landbrugsministeriet.

I november 1988 forelagde EF-Kommissionen Rådet en forholdsvis ambitiøs strategi for skovbrugssektoren. Strategien har en mellemlang og lang tidshorison og tænkes gennemført i etaper. Kommissionen forelagde samtidig konkrete forslag for perioden 1989-1992.

Tidligere EF-foranstaltninger

Det er ikke nyt, at aspekter af skovbruget indgår i EF-samarbejdet.

Allerede fra midten af 1960'erne har der været foranstaltninger på skovbrugsområdet. Det drejer sig bl.a. om:

- støtte til tilplantning og forbedring af skovarealer på landbrugsjord i effektivitetsforordningen fra 1985,
- foranstaltninger til beskyttelse af skovene mod luftforurening og brande fra 1986,
- forskningsprogrammer,
- en række direktiver vedrørende forstligt formeringsmateriale,
- regionale skovforanstaltninger.

Den ny strategi

Med den ny strategi lægges op til en bredere, koordineret indsats på skovbrugsområdet. I begrundelsen for de nye forslag peges på skovens økonomiske funktion, deres betydning for landdistrikterne og i den fælles landbrugspolitik, samt på skovens økologiske, beskyttende, sociale og rekreative funktioner.

I de konkrete forslag for perioden 1989-1992 lægges navnlig vægt på skovrejsning på landbrugsjord, udvikling og udnyttelse af skovene i landdistrikter, korkproduktion, beskyttelse af skovene og forskellige ledsageforanstaltninger.

De konkrete forslag, som dels er nye, dels udbygger de eksisterende foranstaltninger, er vedtaget efter en serie vanskelige forhandlinger i Rådet, hvor forslagene på en række punkter er ændret og koblingen til den fælles landbrugspolitik understreget.

De vedtagne forordninger dækker ganske bredt, og følgende elementer skal nævnes:

Tilplantning

Den hidtil gældende ordning vedrørende støtte til *tilplantning og forbedring* af skovarealer på landbrugsjord udbygges. Støtte til tilplantning kan idag kun ydes til landmænd med jordbrug som hovederhverv og landmænd, som indgår i EF's udtagnings- og ophørsordninger.

Fremover kan støtte ydes til alle enkeltpersoner, sammenslutninger eller kooperative virksomheder i skovbruget og til kollektive institutioner, som gennemfører tilplantning af landbrugsarealer.

Samtidig forbedres de hidtil gældende tilskudsregler. Der åbnes også mulighed for, at medlemslandene kan indføre en hektarpræmie til landmænd, der tilplanter landbrugsarealer med skov.

Udvikling af landområder

I en selvstændig forordning lægges op

til en særlig indsats for at *udvikle skovbruget i de landdistrikter*, der har de største problemer med hensyn til udviklingen i landbruget.

Disse landdistrikter er i anden sammenhæng udpeget af EF-Kommissionen (de såkaldte mål 1 og 5b-områder). For Danmark drejer det sig om Anholt, Bornholm, Langeland, Mors, Samsø, Ærø og de 27 såkaldte småøer. Udviklingen af skovbruget i disse områder kan navnlig ske ved støtte til tilplantning og forbedring af skovarealer, gennemførelse af første tyndingshugst, jordfordeling, oprettelse og forbedring af nødvendige planteskoler m.v.

En del af disse foranstaltninger kan allerede gennemføres efter de gældende ordninger. Det særlige for mål 1 og 5b-områderne er muligheden for i samarbejde mellem de nationale myndigheder og EF-kommissionen og ved fælles finansiering at tilrettelægge en

En af de nye EF-forordninger omfatter udvikling af skovbruget i landdistrikter der har problemer med udviklingen i landbruget. Her i landet drejer det sig om en række især mindre øer.

(Billedet viser Kommissionsbygningen i Bruxelles. Foto: EF-kommissionen).

koordineret indsats inden for rammerne af et program og de særlige regler om støtte fra EF's side (i dette område).

Forarbejdning

Et forslag, der gav anledning til megen diskussion i Rådet, drejede sig om en udvidelse af den eksisterende ordning vedrørende støtte til investeringer i forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter, således at også investeringer i forarbejdning og afsætning af skovbrugsprodukter kan opnå støtte.

De vedtagne regler er begrænset til arbejdsoperationer forud for den industrielle opskæring. De er fortrinnsvis rettet mod strukturomlægning og rationalisering af små og mellemstore virksomheder, der kan bidrage til forbedring og økonomisk udvikling af landbruget og landdistrikterne.

Herudover er der som led i gennemførelsen af strategien vedtaget forordninger om forarbejdning af kork og om ændringer af forordningerne vedrørende beskyttelse af fællesskabets skove mod luftforurening og brande.

Det er endvidere besluttet at nedsætte en stående skovbrugskomité, der skal udvikle samarbejdet mellem medlemsstaterne og EF gennem udvekslinger af oplysninger om udviklingen i skovbrugssektoren, ligesom komitéen skal varetage de andre opgaver, der vil blive overdraget til dem.

Anvendelse i Danmark

De vedtagne foranstaltninger har sammen med de allerede eksisterende foranstaltninger på forskellig vis interesse for Danmark.

En række af EF's foranstaltninger medvirker til at øge skovarealet og at forbedre tilstanden i de eksisterende skove. Disse foranstaltninger falder således godt i tråd med nogle overordnede synspunkter i aktuel dansk skovpolitik.

EF's tilplantningsordninger er samtidig et alternativ til den hidtidige anvendelse af landbrugsarealer, der tages ud af traditionel produktion, f.eks. inden for rammerne af den obligatoriske udtagningsordning (braklægningsordningen).

Denne og andre obligatoriske produktionsbegrænsende ordninger, som regeringen har fremlagt, har dog p.g.r.a. modstand fra partier uden for regeringen endnu ikke kunnet gennemføres i Danmark.

Der kan endvidere være grund til at pege på de muligheder, som en række af EF's skovbrugsforanstaltninger kan åbne for danske virksomheder, der

måtte have forudsætninger for at gå ind i planlægningen og gennemførelsen af skovrejsninger i andre EF-lande.

De vedtagne ordninger er i det store og hele fakultative, d.v.s. at medlemsstaterne selv afgør, om de vil gennemføre ordningerne nationalt. Det er således ikke givet, at alle EF-ordningerne vil blive gennemført i Danmark.

Det må for hver enkelt ordning vurderes, om den passer ind i den danske skovpolitik, og om de fornødne offentlige midler skal prioriteres til lige netop disse ordninger. Det skyldes, at EF godt nok refunderer en del af eventuelle danske statstilskud, men størstedelen af udgifterne må staten selv bære.

I Danmark er der allerede i den eksisterende forbedringslov hjemmel til at yde støtte til tilplantning. Hjemlen er dog endnu ikke udmøntet gennem de fornødne bevillinger og gennemførelsesregler.

Som bekendt foreslog regeringen de eksisterende regler om tilplantnings-

støtte udbygget, således at planlægningshensyn kunne indarbejdes i tilskudsadministrationen. Der kunne imidlertid ikke i den forløbne folketingssamling opnås flertal for dette forslag. Forslaget forventes genfremsat, og det overvejes i hvilket omfang, ændringerne i EF-reglerne skal indarbejdes i et nyt forslag.

Med hensyn til EF-reglerne om tilskud til forbedring af tilstanden i eksisterende skove gælder det, at EF-ordningen er dækket ind af den nye lov om tilskud til skovforbedrende foranstaltninger, som er sat i kraft den 1. juli 1989.

Endelig skal det oplyses, at Landbrugsministeriet i samarbejde med Industriministeriet, Miljøministeriet og de berørte amter og kommuner er ved at forberede anvendelsen i Danmark af de særlige regler vedrørende de områder, der er udpeget som mål 5b-områder. I disse overvejelser indgår også spørgsmål om anvendelsen af EF's skovforanstaltninger.

BRÆNDEPLADS - PEJSEBRÆNDE sælges

Brændeplads med maskiner beliggende ved hovedvej i Nordsjælland på forpagtet grund sælges.

I handlen kan evt. indgå lejet skovløberhus som bolig for ny forpagter.

Omsætning ca. kr. 600.000, som kan forøges væsentligt.

Pris kr. 250.000 + lager.

Henvendelse: Tlf. 42 28 32 75.

UKRUDT

Ny specialharve. Renser effektivt og hurtigt mellem nyplantede træer. Nemt at skifte mellem forskellige tandtyper. Skåner planten for knolde.

Vi bygger maskinen, så den passer til dit behov.

**Henning P. Hansen's
Maskinstation**
Tlf. 86 27 13 95
Biltlf. 30 86 17 95

Nye plove til bøgeselvfor yngelse

I løbet af 1989 er der udviklet to nye redskaber til brug ved bøgeselvfor yngelser.

Af PAUL CHRISTENSEN og FRANS THEILBY, Skovteknisk Institut.

På flere og flere skovdistrikter er man blevet bevidst om vigtigheden af både at tilvejebringe et godt såbed og samtidig eliminere ukrudtskonkurrencen før oldenfaldet. Derfor har forskellige fureplove fået større og større udbredelse de seneste år ved forarbejde til bøgeselvfor yngelse.

Det må dog bemærkes, at på alt for næringsfattige jorder bør der ikke laves mineralblottede furer, da man her kan risikere næringsstofmangel i den nye kultur.

Ledreborg-ploven

Som et led i forbedring og billiggørelse af eksisterende fureplove har Hvalsø Maskinforretning i samarbejde med skovfoged Anders Grube, Ledreborg skovdistrikt, udviklet en ny, såkaldt *Ledreborgplov*. Ploven er bygget af dele fra de velkendte norske Kvernelandsplove, hvilket sikrer, at fabrikationen forenkles, og at reservedele er let tilgængelige.

Ploven er en simpel, dobbelt muldfjælsplø, hvor der bag plovlegemerne er anbragt i alt fem fjedertandsharvetænder i to rækker. Den er desuden forsynet med et 18" rulleskær foran og

en slæbesko under ploven, der støtter dybdegangen.

Muldfjælene er forsynet med forlængere, der jævner voldene lidt ud, så de ikke kan vælte ned i furen igen. Endelig har ploven en stenudløser med en kraftig bladfjeder.

Det anbefales at anvende hydraulisk topstang til løbende at regulere plovens jordsøgning. Topstangen gør, at traktorføreren ved starten af furen kan tvinge plovspidsen ned først, så der bliver en mineralblottet fure, inden harvetænderne kommer ned. Hvis det ikke var tilfældet, kunne han risikere, at harvetænderne slæbte af sted med en stor klump blade og grene.

Ploven laver en meget bred – ca. 80 cm – fure, som harvetænderne river lidt op i. Udstyret laver således et helt ideelt såbed. Senere kan frøene dækkes med en lille harve el.lign., der slæbes i furen.

Traktoren kører under dækningen på voldene, der herved trykkes yderligere sammen. Det må i øvrigt forventes, at voldene forsvinder på et par år, da ploven kan indstilles, så kun forsvindende små mængder mineraljord pløjes med op i voldene.

Det oplyses fra Ledreborg distrikt, at ploven udmærket kan køre i moderate mængder bøgekvas. Rulleskæret knækker grenene, der derefter blot skubbes til side. Præstationen anslås til ca. 2 ha pr. dag, afhængig af furelængde og fureafstand.

Stenudløseren fungerer godt ved friske stød og større sten, og ploven søger i jorden igen straks efter forhindringen.

Vægten af ploven er ca. 325 kg, og prisen er 17.800 kr. (ekskl. moms).

Nærmere oplysninger hos producenten: Hvalsø Maskinforretning, 4330 Hvalsø, tlf. 02 40 80 65.

"Jumbo" systemet

"Jumbo" systemet har skovfoged Kim Bech Nielsen på Frijsenborg kaldt en nyudviklet kulturplø til rillepløjning på kulturarealer samt forarbejde ved selvfor yngelse.

Ploven er, som Ledreborgploven, opbygget som en dobbelt muldfjælsplø, med en kraftig grubbertand monteret foran plovskærene. Grubbertanden beskytter plovskærene og kapper rødder op til 10 cm's tykkelse.

Ploven laver en 40-50 cm bred fure,

Figur 1. Ledreborgploven set lidt fra oven. Øverst til venstre ses rulleskæret og lidt af stenudløseren.

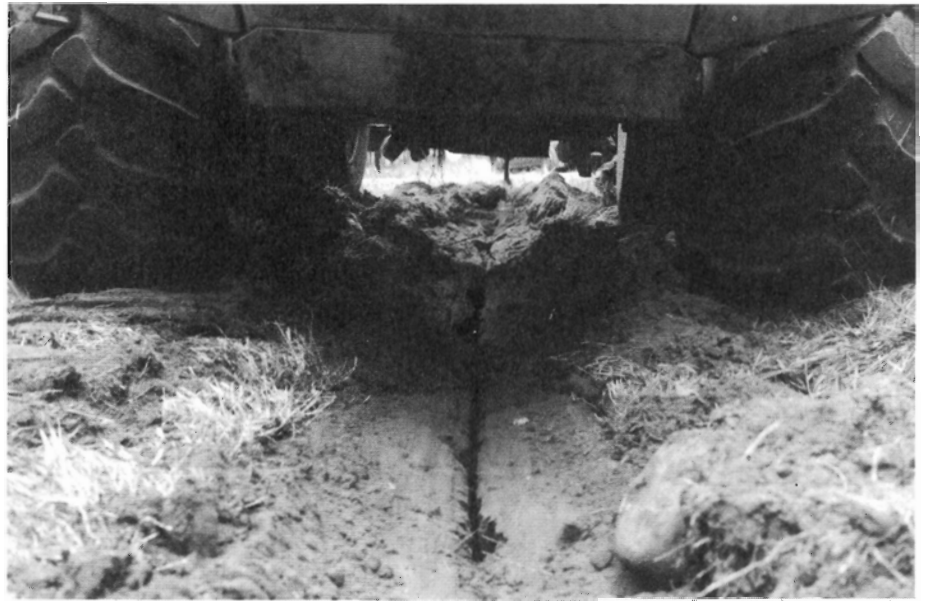

Figur 2. Her fås indtryk af den 80 cm brede fure, Ledreborgploven kan lave.

Figur 3. "Jumbo" ploven monteret på en gummiged.

Figur 4. "Jumbofuren" på 40-50 cm's bredde.

hvor mineraljorden blottes. Voldene på hver side af furen udjævnes med 2 løst ophængte Lindenberg tallerkenharvesektioner. Da ploven i den nuværende udgave er frontmonteret på en gummiged, bevirker Lindenberg tallerknerne samt den efterfølgende kørsel med gummigeden, at voldene på hver side af furen praktisk taget forsvinder.

Ved liftmontering efter en traktor er

det sandsynligvis nødvendigt at montere stenudløser på ploven.

Præstationen angiver Kim Bech Nielsen til 2-3 ha pr. dag afhængig af terræn og fureafstand. Moderate mængder kvas samt kraftig vegetation generer ikke arbejdet med ploven.

Vægten af ploven er ca. 500 kg og prisen anslås til ca. 20.000 kr. (ekskl. moms).

Yderligere oplysninger kan fås hos:

Skovfoged Kim Bech Nielsen, telefon 06 96 62 00.

Sammenfattende må siges, at der er tale om to prisbillige og meget anvendelige udstyr til etablering af plante- eller såbedsfurer i en skovbund.

Skovteknisk Institut har optaget en video af begge udstyr. Videoen kan lejes ved henvendelse til Skovteknisk Instituts sekretariat (Birte Kreilgaard) på telefon 31 24 42 66.

Husk!!

ring til Skovtrim på tlf. 08 95 63 37
eller biltlf. 049 7 12 89

Skovning, udkørsel m. v. udføres hurtigt og professionelt

Uforpligtende tilbud gives – vi kommer overalt i landet

SKOVTRIM

v/ Kaj Poulsen . Tryvej 153 . Try . 9750 Østervrå

Naturlig foryngelse af bøg og oldenindsamling

En kort oversigt over hvad der gennem de senere år er skrevet om emnet.

Af PALLE MADSEN, Statens forstlige Forsøgsvæsen.

Forberedelse til oldenfald

Mange skovdistrikter har allerede været igang med forberedelserne til oldenfaldet i et stykke tid, mens andre netop nu er ved at begynde.

Selvom de fleste forlængst har besluttet sig for fremgangsmåden, skal det for en fuldstændigheds skyld nævnes, at problematikken omkring jordbearbejdning, underetage og forberedende ukrudtsbekæmpelse er beskrevet i *Skoven* 1989 nr. 4, p. 150-152.

Oldendækning og besåningshugst

Endnu mens forberedelserne er i fuld gang, kan man godt begynde at tænke på oldendækningen (har man det rette redskab?), og om der evt. skal foretages en besåningshugst i den kommende vinter.

Oldendækning er også omtalt i *Skoven* 1989 nr. 4, p. 150-152, mens besåningshugsten er omtalt i *Skoven* 1989 nr. 4, p. 156-157 og af H.A. Henriksen i "Skoven og dens dyrkning", p. 150-151.

Generelle beskrivelser af foryngelsesproblematikken

Ovennævnte emner indgår som elementer i mere generelle beskrivelser som H.A. Henriksens "Skoven og dens dyrkning" p. 150-173, *Skoven* 1986 nr. 9, p. 370-373 og *Skoven* 1989 nr. 4, p. 154-161.

Sidstnævnte er beskrivelser af mangeårige erfaringer fra fire danske skovdistrikter. Der er her lagt vægt på at sætte de lokale vækstvilkår i relation til de praktiserede fremgangsmåder samt at understrege betydningen af etagering og træartsblandingen for foryngelsesletheden.

Endeligt kan nævnes *lysbilledserien "Etablering af naturlig foryngelse i bøg"*, som kan lånes hos skovdyrkningskontoret i Skov- og Naturstyrelsen og Skovteknisk Institut.

Oldenindsamling

Rationel indsamling af olden kan gøre det attraktivt at høste olden til salg, at fremstille egne planter i planteskole eller at anlægge såningskulturer.

I en artikelserie i *Skoven* 1988 nr. 11, p. 403-418 er der bl.a. gjort rede for et forsøg med forskellige metoder til høst af bøg, oldenindsamling på Haderslev statskovdistrikt samt de han-

delsmæssige restriktioner ved brug af henholdsvis kåret og ikke-kåret materiale.

Der er fremstillet særtryk af de to artikelsier i *Skoven* nr. 11, 1988 og nr. 4, 1989. Disse særtryk kan rekvireres gratis ved henvendelse til redaktionen.

Bogen "Skoven og dens dyrkning" er udførligt omtalt i *Skoven* nr. 8, 1988 og kan købes i Dansk Skovforening for 390 kr. inkl. moms plus porto 25 kr.

Red.

Juletræer og pyntegrønt er et godt alternativ

Anlæg af juletræ- og pyntegrøntkulturer er et godt alternativ.

Men det også en tillidssag, som kræver, at De får god rådgivning, og har en stor faglig ekspertise i ryggen.

Hos Hedeselskabet har vi projekteret, plantet, vedligeholdt og solgt fra tusindvis af hektarer med juletræer og pyntegrønt.

Det giver vore kunder den størst mulige sikkerhed for et godt økonomisk udbytte - uden overraskelser undervejs.

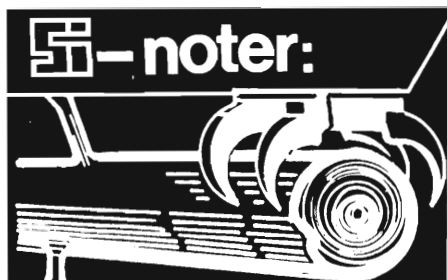
Kontakt Hedeselskabet og få et konkret tilbud på anlæg af Deres juletræ- eller pyntegrøntkultur.

HEDESELSKABET

Hedeselskabets skovdistrikter

Nordjylland	Århus	Viborg	Vejle	Herring	Ringkøbing	Sønderjylland	Ribe	Fyn	Sjælland
98 12 14 77	86 15 17 99	86 67 61 11	75 82 17 55	97 16 43 88	97 17 18 66	74 66 16 80	75 22 17 44	66 15 46 40	53 52 17 01

Velpar-skader i år

Der er i slutningen af juli og begyndelsen af august måned i år iagttaget usædvanligt mange og kraftige Velpar- (samt Karmex- og atrazin-) skader.

Skaderne optræder både på nordmannsgran, nobilis og rødgran ved doseringer, der normalt er helt uskadelige. Selv så små doseringer som 1 kg v.st./ha (4 l Velpar L pr. ha) har i nogle tilfælde givet kraftige skader.

Skaderne kan optræde uanset hvilken sprøjteteknik, der er anvendt: Marksprøjte, tågesprøjte eller Micron Herbi.

Sprøjteskaderne synes at optræde over hele landet. Fra skadede kulturer angives, at så meget som 30% af træerne i kulturerne kan være skadet, og heraf kan omkring halvdelen være mere eller mindre døde. Der synes at være større skader i 4-6 årige kulturer end i 2-3 årige. Små, svage planter er normalt skadet mere end større planter.

Det er nærliggende at vende blikket tilbage til 1982, hvor vi sidste gang så så omfattende sprøjteskader. Disse skader blev omtalt i Skoven nr. 2/1983, s. 43-44.

Fælles for de to år 1982 og 1989 er de usædvanlige vejrforhold. I 1982 kom der rigeligt regn i slutningen af april og det meste af maj, mens i 1989 kom nedbøren frem til og med begyndelsen af maj måned. I begge år var der således god mulighed for, at den udsprøjtede Velpar blev skyllet ned og fordelt jævnt i jordvæsken.

Ligeledes indtrådte der begge år i vækstsæsonen perioder med ekstrem tørke og hedebløge. I 1982 var det i slutningen af maj og første halvdel af juni, mens det i 1989 var i store dele af maj, juni og juli måned.

I disse perioder var fordampningen fra nåletræerne (og den øvrige vegetation) meget stor, hvilket blev kompenseret med forøget vandoptagelse gennem rødderne, så langt det tilgængelige jordvand nu rakte. Herved er der sandsynligvis optaget unormalt store herbicidmængder i træerne, hvad der så gav uventede, store sprøjteskader.

Disse skader giver anledning til endnu en gang at indskærpe:

Velpar-sprøjteskade på nordmannsgran. Sådanne misfarvninger vil normalt camoufleres i løbet af et par år. (Foto: SI, sept. 1982).

Enhver herbicidsprøjtning indebærer altid en vis (minimal) risiko, og man bør derfor undlade at sprøjte træer, der

skal bruges som juletræer inden for de nærmeste par år. Paul Christensen, Skovteknisk Institut

Fæld et træ og "Plant et træ"

Året rundt fælder Sandvik sværd adskillige træer og derfor vil vi gerne støtte kampagnen "Plant et træ".

For hvert Sandvik sværd* du køber resten af 1989 går 5 kroner ubeskåret til kampagnen "Plant et træ", - det kan godt blive til mange trækroner.

Støt kampagnen - bestil dine sværd til løbende levering resten af året.

* gælder ikke hobbysværd

Vi støtter

plant
et

A/S Sandviken
Skov-gruppen
Abildager 26-28
2605 Brøndby
Tlf. 42 96 65 22

Flere danske frøkilder efterlyses

Især inden for rødgran er der behov for at kære flere frøavlsbevoksninger for at sikre frøforsyningen, mener Niels Arp-Hansen fra firmaet Levinsen Skovfrø.

– Det er en halv snes år siden der sidst var en god høst af dansk rødgranfrø. Det er vores indtryk at der i år er sporadisk frøsætning i nogle bevoksninger, men det bliver ingen stor høst. Derfor er det vigtigt at få høstet mest muligt frø på egnede bevoksninger, siger forstkandidat *Niels Arp-Hansen* fra firmaet Levinsen Skovfrø.

– *Kan vi ikke blot bruge udenlandsk frø?*

– Jo, det har vi gjort i mange år, men vi kan ikke være helt sikre på de udenlandske herkomststivers trivsel. Selv om de ser pæne ud i Sydtykland er det ikke sikkert de passer under vore forhold.

– Men hvis træerne har stået en generation i Danmark, ved vi at de kan trives. Samtidig er der sket en vis selektion til fordel for de typer der er bedst egnede til danske forhold.

– En anden ting er at vi er vant til at vore provenienser er meget veldefinerede – der er tale om én eller nogle få bevoksninger, som står på stort set samme jordbund, højdelag osv. En almindelig udenlandsk proveniens er Schwarzwald, og dette frø er indsamlet over et større geografisk område med en vis variation i vækstfaktorer.

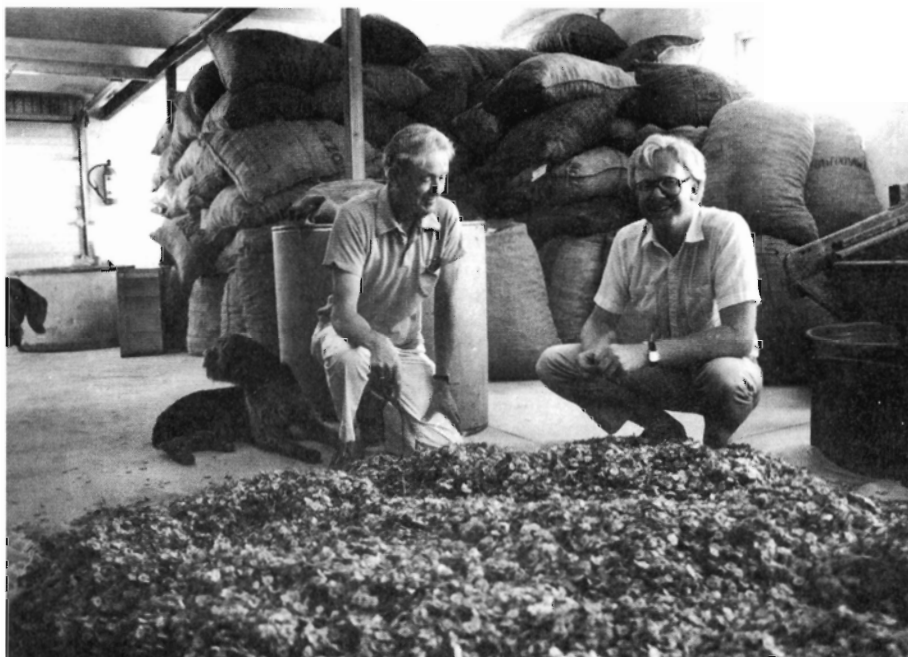
– Derfor mener jeg at vi bør få mest muligt egnede dansk frø frem, når der i år ser ud til at komme en vis produktion.

Levinsen Skovfrø

Niels Arp-Hansen overtog for godt et år siden firmaet Levinsen Skovfrø. Men der kan måske være grund til at præsentere firmaet, som nok er ukendt for en del skovfolk.

Det er grundlagt i 1952 af *Søren Levinsen*, som netop var blevet HD i udenrigshandel. Han hjalp danske planteskoler med at sælge rødgranplanter til Sverige og begyndte også snart at handle med dansk rødgranfrø (dengang var der stor frøhøst i rødgran hvert andet år).

Med årene er firmaet gået over til primært at forsyne danske erhvervsplanteskoler med frø fra Danmark og udlandet. Omkring halvdelen af om-

Figur 1. Søren Levinsen (tv.) og Niels Arp-Hansen vurderer årets første frøhøst – fra elm.

sætningen ligger på bøg, eg, nordmannsgran og nobilis (de to førstnævnte overvejende til hækplanter, hhv. landskabsplanter). Andre store artikler er frø til grundstammer af roser, stenfrugter og cypres.

De planter der kommer ud af frøene bruges i skoven, i læhegn, remiser, gårdbeplantninger, grønne områder m.v.

Niels Arp-Hansen er 41 år, forstkandidat (1975) og HD i organisation. Han har arbejdet som forstassistent på Giesegård, hos Dansk Shell (salg af landbrugskemikalier), Sony Danmark og Sadolin & Holmblad.

I efteråret 1987 arbejdede Niels Arp-Hansen for J.E. Bjørn, og han erkender at pyntegrøntbranchen ikke passer til hans temperament: ”– Det er en meget hård branche. Der er virkelig pres på om efteråret, og jeg er imponeret over det arbejde der laves”.

Et privat alternativ

Den danske træfrøbranche må siges at være beskedet. Statsskovenes Planteavlstation er den største leverandør, dernæst kommer Levinsen Skovfrø, og

den sidste fjerdedel af markedet dækkes hovedsagelig af udenlandske, især tyske grossister.

– *Hvilken rolle kan Levinsen Skovfrø spille på dette marked?*

– Vi betragter os som et privat alternativ til Planteavlstationen. De gør på mange måder et godt arbejde med at skaffe det rigtige frø, men jeg synes at skovbruget skal have flere kanaler til afsætte deres frø igennem.

– Vi har i princippet de samme faciliteter som Planteavlstationen, men har naturligvis mindre økonomiske ressourcer. Til gengæld er vi som et lille privat firma mere fleksible. Over hele landet har vi kontakter med folk, som hvert år ser frem til at skulle hjælpe os med frøindsamling.

– Vi har klængestue og anlæg for udvaskning og tørring af bær. Vores system er nok lidt mere mandskabskrævende end f.eks. moderne svenske klængestuer, men danske frøpartier er jo sjældent så store at der skal køres i månedsvis med samme parti. Vi plejer at håndtere omkring hundrede partier af frø hvert år.

– I de kommende år vil jeg prøve at

Figur 2. Her i foråret har man begyndt anlæg af moderkvarterer for landskabsplanter. Billedet viser hæg fra Hornum (Institutt for Landskabsplanter).

lade firmaet gennemgå en sund og naturlig ekspansion inden for både skov- og landskabsfrø. Et vigtigt element vil være troværdighed. Her vil jeg videreføre Søren Levinsens linje – kunderne har altid kunnet stole på at de fik hvad de var lovet.

Levinsen Skovfrø ligger på en landbrugsejendom nord for Lyngby i Nordsjælland. Dette forår har man startet med at anlægge moderkvarterer for landskabsplanter.

Frøhøst fra buske er vanskelig fordi frøkilderne ligger spredt over landet, og man ved ofte kun lidt om deres herkomst. Derfor vil med tiden hele gårdens areal – omkring 20 ha – blive tilplantet med de mest solgte landskabsfrø. Det gør frøhøsten enklere – og kunderne kan se i marken hvad de køber.

Der må være mange kåringsegnede bevoksninger

– Du berørte før problemerne omkring at skaffe tilstrækkeligt rødgranfrø. Er det en ide at skovdistrikterne til efteråret går ud og samler frø ind fra de bedste af deres bevoksninger, hvis der er en god høst?

– Ja, det er jo en mulighed, og det er også lovligt såfremt frøet anvendes på distriktet. Men i praksis vil de fleste distrikter ikke have særlig stor erfaring på det område. Det er vores indtryk at plantepriisen let kan blive urimeligt høj.

– Løsningen ligger i et initiativ fra skovbruget og fra de rette myndigheder – dvs. Statens Herkomstkontrol med Skovfrø og -planter – så det bliver

lovligt at videresælge frø fra bevoksninger der skønnes kåringsværdige.

– En sådan ordning skal selvfølgelig kun være midlertidig. På længere sigt skal der kåres flere bevoksninger af rødgran. Det sker tit at der er frø i enkelte dele af landet hvor klimaet af en eller anden grund har passet træerne.

– Derfor ville det være en fordel at have frøavlbevoksninger overalt i landet, især i områder med tørt klima, hvor der tit er god frøbæring. Man kunne nævne Thy og Bornholm som områder hvor der mangler kåringer.

– Der er i øjeblikket kun kåret 24 bevoksninger, og heraf ligger 15 på to distrikter i Midt- og Sydjylland. Jeg er overbevist om at der er godt materiale andre steder, og det ses bl.a. i de foreløbige resultater fra en stor afprøvning.

Undersøgelsen er refereret i Skoven nr. 5, side 192. Det fremgik her at der var op til 10% gevinster ved de bedste af yngre bevoksninger sammenlignet med Rold skov og Grib skov.

Red.

– Derfor mener jeg der kan og bør kåres flere bevoksninger. Der er nok tendens til at de færreste tænker over frøforsyningen – de køber jo blot de færdige planter på planteskolen. Men hvis skovene ikke får kåret nok af danske frøavlbevoksninger, får de heller ikke ordentlige planter.

– Det vil være sundt for faget med flere kårede bevoksninger på private distrikter. Det ville give mere konkurrence og dermed lavere priser og bedre muligheder for at udvælge det bedste til planteproduktion.

Frøhøsten i år

– Mange har haft indtryk af at næsten alt har blomstret dette forår. Hvordan mener I frøhøsten tegner i øjeblikket (sidst i juni red.)?

– Bøgen er helt ustyrlig, jeg har aldrig set en så stor blomstring, siger Søren Levinsen. Ask og især ær er der også mange steder noget på vej af.

– Rødgran er der kun sporadisk frøsætning i, men det ser noget bedre ud for sitka. Der er meget nobilis, og lidt mindre nordmannsgran – her er problemet at der kun er få egnede bevoksninger.

– Frøsætningen bliver generelt større hvis træerne står på let jord og hvis det er varmt og tørt året før. Så jeg kunne egentlig godt ønske mig at det varme vejr lige nu ville fortsætte – det går ud over blomsteranlæggene hvis det bliver koldt og vådt midt på sommeren.

Planter til landbrugsjord

– Reglerne for tilskud til tilplantning af landbrugsjord vedtages formentlig til efteråret. Det fører sikkert til større efterspørgsel på planter og frø – mener I at markedet kan forsynes?

– Der er ikke noget principielt i vejen for at der kan skaffes tilstrækkeligt både af skov- og landskabsfrø. Et års forbrug af rødgranfrø i Danmark kan således skaffes fra blot et par ha med en virkeligt god høst. Men det er længe siden vi har haft en god høst, og derfor er vi henvist til udlandet, hvor der findes ganske store lagre. Det næste led – produktionen af planter – kan nok også klares inden for de nuværende rammer.

– Problemet med forsyning af planter ligger snarere i planlægningen, fordi der går 2 til 4 år med at producere en plante. Det ideelle vil være en rolig, glidende udvikling, så man i ro og mag kunne komme igennem hele processen med kårning, frøhøst og planteproduktion. Ud fra en overordnet betragtning er det vel ligeegyldigt om en eg plantes nu eller om fem år, hvis man ved at vente lidt kan få den rigtige proveniens.

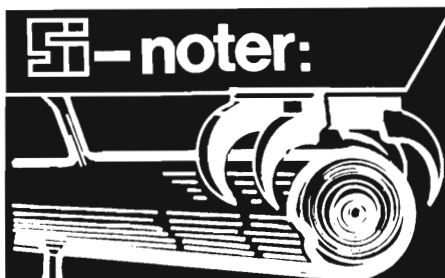
sf

Diana Skovtjære

- Skovtjære 123 S
- Skovtjære 0.433
- Musetjære

Ring til:

Diana Skovtjære
Tlf. (03) 83 44 96
Skovrider Tage Hansen
4840 Nr. Alslev KØB DANSK!

Automatisk udløser til klippeudstyr

Den danske forhandler af Campagnola trykluftsværktøj, Vagn Jensen, har udviklet en automatisk udløser til klippesaksene Super Star, F4 og RF1. Udløsningen sker ved, at saksen med et let tryk skubbes mod grenen, hvorved trykluftventilen aktiveres og grenen afklippes.

En prototype af den automatiske udløser har været afprøvet i sidste klippesæson på Næsbyholm skovdistrikt, hvorfra skovfoged Arne Jensen opgir præstationsforøgelser på 10-20% ved brug af det nye udstyr. Den øgede præstation fremkommer primært ved,

at operatøren kan holde hvor som helst på stangværktøjet og alligevel udløse saksen.

Vagn Jensen har ladet klippeudstyret montere på Wolf teleskoprør, hvorved man kan klippe helt nede fra i træet og op til 5-6 m's højde uden at skifte rør.

Den automatiske udløser er godkendt af Arbejdstilsynet og vil kunne leveres med 2 forskellige fjedre til regulering af udløsningsstrykket. Det kan være aktuelt med et lavere udløsningstryk f.eks. ved skørteklip eller cypresklip.

Den automatiske udløser til klippeudstyr vil blive demonstreret ved Skovteknisk Instituts og Pyntegrøntsektionens udstilling på Langesø den 30. august.

Prisen for den automatiske udløser er 1.075 kr. (ekskl. moms) og tilhørende Wolf teleskoprør med længde fra 200 cm til 380 cm koster 380 kr. (ekskl. moms) monteret med slange og kobling.

Frans Theilby, Skovteknisk Institut.

**NORDJYSKE SKOVPLANTER
VOKSER I HELE
LANDET**

Holm's Planteskole

9750 Østervrå
Tlf. 08 95 16 99

Prisliste sendes gerne.

Frijord sælges

58 tdl. beliggende
v/Åmosen på Midtsjælland
direkte op til en skov og
granbevoksning.

Særdeles gode jagt-
muligheder.

Kan erhverves af en eller
flere i fællesskab, evt.
jagtkonsortium.

Priside: 1,6 mill. kr.

Udb. 100.000 kr.

Peter Hansen

Åkandevej 49 - 4330 Hvalsø
Telefon 59 18 57 40

VM I BRÆNDEHUGNING

Se KISA brændemaskinerne på vor udstilling ved VM i
skovhugning den 2.-3. september 1989!

Import - salg - Aftal demonstration. Yderligere oplysninger:

INTERFORST KISA

BLÅKILDEVEJ 8
STUBBERUP
DK 5610 ASSENS
TLF. 64 79 10 75 - FAX 64 79 11 75
BILT.LF. 30 26 77 46

ÅBNINGSTID: Hverdag kl. 7.00-18.00. Lørdag kl. 7.00-12.00
- os med den gode service og garanti.
Få en snak med Toxvaerd-Larsen, tlf. 64 79 10 75 - gerne aften

TOYOTA

-vejen frem!

Der er rift om den nye Hilux!

Flere og flere vælger den nye Hilux - og stiger en klasse op!

Interiøret er nærmest personvognsagtigt. I Xtra Cab 4WD'en er servostyring, elopvarmet førersæde med lækkert stofbetræk, digitalradio og elbagrude standard. Og i samtlige modeller får du nu 83 stærke dieselheste-

kræfter, spærredifferentiale bag, robust stålrad og nyt aerodynamisk karrosseri.

Skynd dig - og få en prøvetur i den nye Hilux.

Ny Hilux fra kr. 87.408,- + moms kr. 16.590,- excl. lev. kr. 2.769,- (afhængig af opbygning).
Pris pr. august '89.

Skovloven (Lov nr. 383 af 7. juni 1989)

– lidt om den nye skovlovs tilblivelse

Den nye skovlov er netop trådt i kraft 1. juli. Artiklen fortæller om den politiske proces op til vedtagelsen og om de vigtigste debatpunkter: Løvskovstøtteordningen, erhvervets vilkår, Skovrådet, flersidig skovdrift m.v.

Af vicedirektør ANDERS E. BILLESCHOU, skovrider NIELS ELERS KOCH og forstfuldmægtig PETER MUNK PLUM, Skov- og Naturstyrelsen¹⁾.

Et bredt flertal i Folketinget vedtog den 26. maj 1989 den nye skovlov, der blev stadfæstet af Dronningen den 7. juni 1989, hvorefter loven trådte i kraft den 1. juli 1989.

Politisk blev det, der interesserede mest, lovens balance mellem hensynene til skovens produktion og økonomi på den ene side og til de natur-, miljø- og friluftsmæssige forhold i skovene på den anden side.

I denne artikel berettes om den nye skovlovs tilblivelse. Selve lovens tekst er optrykt på de følgende sider. I dette nummer af Skoven er desuden indsat SKOV-info hæfte nr. 1, der fortæller om skovlovens indhold.

Den 26. maj 1989 lidt før kl. 11 stemte Folketinget om det forslag til ny skovlov, som miljøministeren havde fremsat den 17. november 1988. Forslaget var stort set en genfremsættelse af et tilsvarende lovforslag, som den tidligere miljøminister havde fremsat den 28. januar 1988, men som bortfaldt som følge af folketingsvalget den 10. maj 1988.

Skovloven blev vedtaget med 90 stemmer for (S, KF, SF, V, RV og KRF) og 19 imod (FP og CD), 1 medlem stemte ved en fejltagelse hverken for eller imod, og 69 var fraværende.

Den nye skovlov erstattede den 1. juli 1989 den veltjente gamle skovlov fra 1935.

Tidligere skovlovgivning

Siden 1805 har den danske skovlovgivning været præget af meget stor stabilitet.

Den velkendte skovforordning for Kongeriget af 27. september 1805 – suppleret med skovforordningen af 2. juli 1784 for Hertugdømmerne – var gældende frem til 1935, hvor den første

Folketinget vedtog den nye skovlov d. 26. maj. De emner, der gav størst politisk debat, var balancen mellem hensynet til dels de erhvervsmæssige vilkår, dels natur-, miljø- og friluftsmæssige forhold. (Foto: Allan Breum Larsen, optaget ved lovens 1. behandling i december 1988).

egentlige skovlov trådte i kraft den 14. maj. Og loven af 1935 blev ikke lavet uden forudgående grundige overvejelser i en Skovlovskommission, der arbejdede i perioden 1920 - 29.

1935-skovlovens centrale regel var § 6, stk. 1, hvorefter:

”Fredskovspligtig grund skal holdes bevokset med træer af en sådan art og beskaffenhed samt i et sådant antal, at de danner eller ved fortsat vækst inden for et rimeligt tidsrum kan komme til at danne sluttet skov af højstammede træer”.

Denne regel har været genstand for en vidtgående fortolkning. På den ene side har reglen været brugt til at fastslå, at skovarealer skal dyrkes med skovtræarter og ikke bruges til f.eks. landbrugsafgrøder eller golfbaner.

På den anden side – og mere implicit – til at udelukke, at skovarealerne benyttes til andet end skovdrift, f.eks.: Huse, grusgrave, byudvikling og lossepladser. Domstolene har givet admini-

strationen medhold i denne fortolkning.

Baggrunden for den nye skovlov

Baggrunden for skovlovrevisionen er en række drøftelser i de senere år i Folketinget om skovlovgivningen.

I folketingsåret 1981/82 fremsatte Det radikale Venstre et forslag til folketingsbeslutning om sikring af bøgeskov og anden løvskov. Forslaget kom ikke til afstemning, hverken det år eller næste år, hvor det blev genfremsat.

Disse to beslutningsforslag førte til, at miljøministeren i 1983 fremlagde en redegørelse om bøgens fremtid for Folketingets miljø- og planlægningsudvalg. I redegørelsen pegedes der på forskellige virkemidler til bevaring af bøgen, og der redegjordes for fordele og ulemper ved dem. Redegørelsen førte ikke til politiske beslutninger.

I folketingsåret 1985/86 fremsatte Socialistisk Folkeparti et forslag til folketingsbeslutning om en ny skovlov,

¹⁾ Følgende har desuden medvirket ved dette arbejde:

Sekretær Pia Hansen og fuldmægtig, cand. jur. Birgit Honoré, Skov- og Naturstyrelsen.

hvori der bl.a. lægges op til ”at sikre, at de store rekreative, naturhistoriske og landskabelige kvaliteter i vore skove kan bevares ...”, samt at

”i de private skove må disse hensyn ikke underordnes de traditionelle produktionsmæssige hensyn”.

Forslaget kom ikke til afstemning. Det samme gjaldt et let ændret forslag, som SF fremsatte i det følgende folketingsår.

Tilsagn om ny skovlov

Den daværende miljøminister gav den 14. maj 1986 på baggrund af rækken af beslutningsforslag Folketingets miljø- og planlægningsudvalg tilsagn om, at:

”skovloven vil blive revideret i folketingsåret 1987/88 med det hovedsigte at præcisere balancen mellem skovenes økonomiske afkast (vedproduktionen) og den rekreative udnyttelse. Ved revisionen er det hensigten at modernisere og effektivisere skovtilsynet bl.a. således, at der sikres en øget vedproduktion under hensyntagen til Danmarks nuværende underskud i træproduktionen. En sådan indsats vil kunne iværksættes, uden at balancen mellem vedproduktion og skovenes rekreative udnyttelse forrykkes”.

Stabilitet på lang sigt

Da skovbrug er meget langsigtet og derfor kræver stabilitet på lang sigt, har det været meget væsentligt, at den nye skovlov vil kunne fastholde den rolige udvikling, der har været under 1805-forordningen og 1935-loven.

Der blev derfor nedsat et meget bredt kontaktudvalg vedrørende revision af skovloven. Kontaktudvalget, der fik direktør i Skov- og Naturstyrelsen, *Leo Bjørnskov*, som formand, virkede især i foråret 1987. I kontaktudvalget deltog en række organisationer, institutioner m.v.:

Dansk Skovforening, De Danske Skovdyrkerforeninger, Hedeselskabet, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, De Danske Landboforeninger, Centralforeningen af Tolvmændsforeninger og Større Landbrugere i Danmark, Danske Husmandsforeninger, Foreningen Danske Træindustrier, Specialarbejderforbundet i Danmark, Danske Skovteknikeres Landsforening, Danske Forstkandidaters Forening, Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, Naturfredningsrådet, Skovbrugsinstituttet ved Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, Statens forstlige Forsøgsvæsen, Finansministeriet (Budgetdepartementet og Administrationsdepartementet), Landbrugsministeriet, Planstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen og Miljøministeriet.

Efterfølgende var lovudkastet til høring i en bredere kreds og desuden til løvteknisk gennemgang i Justitsministeriet.

Det forhold, at Folketinget nu har vedtaget skovloven med et forholdsvis bredt flertal, kan forhåbentlig medføre en ny langsigtet stabilitet for skovbruget.

Debatten i Folketinget

Det var naturligt nok først og fremmest balancen mellem hensynene til dels træproduktionen og økonomien, dels landskabet, naturen, kulturarven, miljøet og friluftslivet, Folketinget koncentrerede sig om, de to gange skovlovforslaget blev debatteret.

Det blev f.eks. drøftet:

- om der skal afgrænses dele af statskovene, som varigt skal udgå af skovdriften og henligge som ”naturskov”,
- om der i de almindelige regler om god skovdrift skal indarbejdes plejeregler af hensyn til naturbeskyttelsen,
- om den foreslåede ordning om tilskud til etablering af ny løvskov beskytter eksisterende, gamle løvskovbevoksninger tilstrækkeligt, og
- om det kan lade sig gøre gennem administrationen at påvirke balancen mellem de forskellige hensyn ved hjælp af indirekte virkemidler som rådgivning, information m.v.

Endelig blev Skovrådets sammensætning af indlysende grunde drøftet indgående.

Under debatten fremhævede miljøministeren bl.a., at skovloven er en *erhvervslov*, der sigter mod en bæredygtig udvikling af skovbrugserhvervet, hvor der er balance mellem benyttelsen og beskyttelsen af skovenes mange forskellige værdier. Der blev i den forbindelse lagt vægt på tre forhold:

- at en meningsfyldt skovlov må fastslå, at der skal være bevoksninger af højstammede træer i skov,
- at skovenes – herunder løvtræbevoksningernes – bevarelse *på lang sigt* er afhængig af, at der etableres nye bevoksninger,
- at naturforvaltningsloven og naturfredningsloven er mere velegnede til at bevare og frede ældre bevoksninger end skovloven.

Disse eksempler på emner, der har været drøftet politisk, kan tjene til at afdække den skærelinie, der til stadighed i de sidste 8 år har præget debatten om en ny skovlov.

Hermed være dog ikke sagt, at andre spørgsmål ikke har haft politisk interesse. Det gælder f.eks. reglerne om udstykning af samlede fredskovsstrækninger og om dyrkning af juletræer og pyntegrønt i kort omdrift.

Slutspurten i Folketinget

I forbindelse med slutspurten op til lovens vedtagelse koncentrerede politikerne sig om visse af de nævnte emner. Og det medførte – jf. betænkningen fra Folketingets miljø- og planlægningsudvalg om skovloven – visse præciseringer, som er:

- præciseringer hvorefter det af den vedtagne lov klart fremgår, at skovloven skal understøtte en god og *flersidig* skovdrift, hvor både træproduktion, landskab, natur, kulturarv, miljø og friluftsliv tilgodeses,
- præciseringer, hvorefter der ikke vil blive givet støtte til løvskovsetablering på arealer, hvor en eksisterende løvtræbevoksning bør bevares af skovdyrknings- eller naturmæssige grunde, og
- ændringer i sammensætningen af det nye Skovråd, således at Danmarks Naturfredningsforening ligesom Dansk Skovforening får 2 medlemmer, mod som oprindeligt foreslået 1 medlem.

Skov- og Naturstyrelsen forventer i løbet af 1989 at udgive en såkaldt ”Sortebog”, der samler de vigtigste dokumenter i forbindelse med vedtagelsen af skovloven af 1989.

Det videre arbejde

Miljøministeriet og Skov- og Naturstyrelsen er nu i gang med det lovopfølgende arbejde med udstedelse af diverse bekendtgørelser m.v.

Derudover skal det nye Skovråd snarest i funktion. Skovrådets vigtigste opgaver i den første tid bliver at drøfte administrationen af den nye lov, herunder løvskovstøtteordningen, der forventes at træde i kraft i 1990.

Endelig er Skov- og Naturstyrelsen, Landbrugsministeriet, Dansk Skovforening, De Danske Skovdyrkerforeninger og Hedeselskabet igang med at udarbejde konkret information til skovbrugere om god og flersidig skovdrift inden for rammerne af det såkaldte *SKOV-info*-samarbejde. Dette samarbejde er omtalt andetsteds i dette nummer af *Skoven*.

Vi lever i en for dansk skovbrug spændende periode.

(Lovhenvvisninger, se side 280)

– Et nyt samarbejde til gavn og glæde for skovejerne

SKOV-info er en ny serie af små hæfter og andet informationsmateriale som vejleder skovejeren omkring god og flersidig skovdrift. Informationsmateriale laves af Skov- og Naturstyrelsen i et samarbejde med skovbrugets konsulentorganisationer og Landbrugsministeriet.

Af skovrider NIELS ELMERS KOCH og forstfuldmægtig CLAUDS JESPERSEN, Skovdyrkningskontoret, Skov- og Naturstyrelsen.

Med den nye skovlov er der signaleret et holdningsskift overfor skovejerne. Restriktioner skal i højere grad udskiftes med råd og vejledning, der motiverer skovejerne til den gode og flersidige skovdrift.

Skov- og Naturstyrelsen har derfor indledt et bredt samarbejde med skovbrugets konsulentorganisationer og Landbrugsministeriet om udarbejdelse af information til skovejerne og skovbruget. Samarbejdet kaldes SKOV-info.

Baggrunden for etablering af SKOV-info

I langt de fleste erhverv findes der et hav af let tilgængelige vejledninger om, hvordan dette og hint gøres. Det har ikke været tilfældet i dansk skovbrug. Den nye skovejer har været temmelig ilde stedt, idet der ud over Holmsgaards: "Drift af små skove" stort set kun har eksisteret værker beregnet for fagfolk.

I vore nabolande England og Tyskland, og måske især i Sverige, er der

derimod udarbejdet en stadig strøm af informationsmateriale, der på en illustrativ og pædagogisk måde har introduceret den nye skovejer og andre interesserede i skovdriftens mysterier.

Med dannelsen af SKOV-info er der taget skridt til at leve op til et af den nye skovlovs formål: At styrke rådgivning og information om god og flersidig skovdrift.

At der er et stort behov for en bedre formidlingsindsats overfor skovejerne og mellem skovbrugets forskning og

Figur 1. De tre første hæfter i SKOV-info serien omhandler skovloven, skovbrukskonsulenter og barkbiller, men der er også planlagt hæfter om valg af proveniens, træartsvalg ved tilplantning, skovbryn og kulturhistoriske hensyn.

- er konkret information til skovbrugere om god og flersidig skovdrift
- udgives i et samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen/Miljøministeriet, Landbrugsministeriet, Dansk Skovforening, De Danske Skovdyrkerforeninger og Hedeselskabet
- kan fås hos din skovbrukskonsulent eller hos det lokale statsskovdistrikt, der også har en oversigt over andet informationsmateriale fra SKOV-info.

praksis er åbenlyst. Det ville desuden være spild af samfundets ressourcer, dersom hver enkelt organisation/institution skulle informere om det samme emne – dertil er skovbrugserhvervet for lille i Danmark.

SKOV-info's formål

SKOV-info skal fremme kendskabet til god og flersidig skovdrift samt skovlovens øvrige indhold og intentioner. Formålet er at motivere skovejeren til aktivt at dyrke skoven og dermed forøge og forbedre træproduktionen, samt varetage landskabelige, naturhistoriske, kulturhistoriske og miljøbeskyttende hensyn samt hensyn til friluftslivet.

SKOV-info's primære opgave er at have ansvaret for udarbejdelsen af fælles informationsmateriale, som skovbrugets konsulentorganisationer og skovlovsmyndigheden kan bruge i deres information. Det fremhæves i denne forbindelse, at det *ikke* er Skov- og Naturstyrelsens opgave at foretage en rådgivning, der er konkret og tilbagevendende, af private skovejere.

Udlevering af skriftlig information af god kvalitet om et emne kan give et bedre overblik over, hvad man vil spørge konsulenten om. Efter konsulentens besøg kan man læse mere om de emner, der har været diskuteret. Det kan være med til, at man bliver helt klar over, hvad der kan og skal gøres i skoven.

SKOV-info's primære målgruppe

Den primære målgruppe er skovejeren. I den forbindelse kan det også være relevant at rette information direkte mod andre udøvende led, det være sig skovadministratorer, skovarbejdere og skoventreprenører.

Sekundært, og i den udstrækning finansiering kan tilvejebringes, kan gruppen også udarbejde mere generel information om skove, skovens flersidige funktioner og skovbrugserhvervet. Her vil faglige informationer, der f.eks. kan anvendes i undervisningssituationer, have høj prioritet.

SKOV-info kan derudover også udarbejde generel information rettet mod skovgæster. SKOV-info vil derimod ikke udarbejde område-specifik information rettet mod skovgæster i form af vandretursfoldere og lign.

SKOV-info – et varemærke

Det er tanken, at det primære produkt fra SKOV-info skal bestå af en serie hæfter i A-5 format, der kan placeres i en kassette. Det enkelte hæfte vil omhandle et afgrænset emne og have et varierende antal sider, typisk 16.

Figur 2. SKOV-info hæfterne skal fortælle enkelt og om skovdriften for dermed at motivere skovejeren til aktivt at dyrke skoven samt tage hensyn til landskab, naturhistorie, kulturhistorie, miljøbeskyttelse samt friluftsliv.

En skovdrift som er god og sober har plads til mange biotoper

Det er *ikke* tanken, at hæfterne skal bidrage til den almindelige informationsforurening. Hæfterne skal derfor indeholde konkret information, der er praksis- og handlingsorienteret.

Der lægges vægt på et professionelt og ensartet layout med korte og letforståelige tekster, der er velillustrerede. Første nummer af SKOV-info hæfterne: "Hvad siger skovloven?" er vedhæftet dette nummer af Skoven.

Samtidig er nr. 2: "Spørg din skovbrugskonsulent til råds" og nr. 3: "Barkbiller i nåletræ – en trussel mod din skov" udkommet.

Blandt emnerne for de næste hæfter, der er under udarbejdelse, kan nævnes: Luftforurening og skovdød, Valg af proveniens, Træartsvalg ved tilplantning af landbrugsjorder, Skovbryn og Skovopbygning samt Kulturhistoriske hensyn i skovdriften.

Økonomien vil bestemme, hvor mange numre/udgivelser der kommer fra SKOV-info. Foreløbig regnes der med 2 - 4 nye hæfter om året.

Hvad koster SKOV-info?

Hæfte nr. 1 og 2 vil som de eneste blive gratis. Skovlovmyndighederne har nemlig pligt til at informere om skovloven og om de statsanerkendte konsulentorganisationer overfor de nye skovejere. Det vil derfor være naturligt at lade disse to hæfter tilgå alle skovinteresserede.

Ellers er det tanken, at SKOV-info's produkter skal koste et beløb, der svarer til fremstillingsomkostningerne. Hæfterne skulle gerne være deres pris

værd, så arbejdet nogenlunde kan hvile i sig selv.

SKOV-info har fået sit eget forlag med adresse i Skov- og Naturstyrelsen. Organisationerne, der er medlem af SKOV-info, kan rekvirere hæfterne i pakker af 50 stk. for en *intern pris*, der kan variere.

Organisationerne kan herefter gøre med hæfterne, som de ønsker – f.eks. udlevere dem gratis til skovejerne i forbindelse med en rådgivningssituation eller en kampagne, eller sælge dem til den *eksterne pris*.

Personer, der er interesserede i at rekvirere SKOV-info-hæfterne, kan gøre dette gennem deres konsulent, Statens Informationstjeneste eller ved henvendelse i Skov- og Naturstyrelsens informationssektion. Den eksterne pris pr. hæfte vil typisk være 25 kr., incl. moms og ekspeditionsgebyr.

SKOV-info bliver således i princippet en brugerbetalt service. Pengene, der indtjenes, skal anvendes til nye produkter.

På sigt bliver der måske også kræfter til en mere generel information til befolkningen om skovbrugserhvervet og dets vilkår.

SKOV-info's struktur

Samarbejdet om SKOV-info er formaliseret i nogle retningslinier. Som det fremgår af figur 1 omfatter samarbejdet Skov- og Naturstyrelsen (Miljøministeriet), Landbrugsministeriet, Dansk Skovforening, De Danske Skovdyrkerforeninger og Hedeselskabet.

Skovdyrkningskontoret i Skov- og Naturstyrelsen varetager sekretariatsfunktionen, ligesom chefen for dette kontor er SKOV-info's formelle leder.

Hele SKOV-info's virksomhed og den informationsstrategi, der vælges, skal diskuteres nærmere i Skovrådet, der rådgiver Miljøministeriet i skovbrugsfaglige spørgsmål.

SKOV-info-gruppen skal ikke selv producere al den faglige viden. Fra projekt til projekt indkaldes relevant og kompetent faglig ekspertise. SKOV-info er også et tilbud til forskere og andre fagfolk om at få formidlet deres viden professionelt.

Typisk nedsættes der i forbindelse med udarbejdelsen af et nyt hæfte en såkaldt ERFA-gruppe, hvor specielt engagerede og erfarne praktikere og forskere i det pågældende emne kan udveksle ideer og meninger om indholdet.

Fremtiden

Om SKOV-info bliver en succes, kan kun fremtiden vise.

Herfra kan kun opfordres til at bruge materialet samt udbrede kendskabet til det til andre skovbrugere. Ligeledes er konstruktive kommentarer til udsendt materiale eller forslag til nye hæfter meget velkomne – de sendes i så fald til Skovdyrkningskontoret i Skov- og Naturstyrelsen.

Håbet er, at SKOV-info kan blive et nyttigt redskab til fremme af den gode og flersidige skovdrift.

(fortsat fra side 277)

Henvisninger

Folketinget, 1988: Forslag til skovlov, lovforslag nr. L 194.

Folketinget, 1988: Forslag til skovlov, lovforslag nr. L 87.

Folketingets Forhandlinger 1981/82: Spalte 7878 ff., beslutningsforslag B 61.

Folketingets Forhandlinger 1982/83: Spalte 7824 ff., beslutningsforslag B 62.

Folketingets Forhandlinger 1985/86: Spalte 9281 ff., beslutningsforslag B 115.

Folketingets Forhandlinger 1986/87: Spalte 3854 ff., beslutningsforslag B 39.

Folketingets Forhandlinger 1987/88: Spalte 6715 ff., lovforslag L 194.

Folketingets Forhandlinger 1988/89: Spalte 10504 – 10528 og 10840 – 10845, lovforslag L 87.

Landbrugsministeriet, 1929: Betænkning afgivet af den af Landbrugsministeriet nedsatte Skovlovkommission, 335 sider.

Skovstyrelsen, 1983: Løvskovens tilbagegang, 44 sider.

SKOV-info, 1989: Hvad siger skovloven? SKOV-info nr. 1, 16 sider.

Skov- og Naturstyrelsen, 1989: Skovloven af 1989. "Sortebog" (under forberedelse).

WULFF, HELGE, 1970: Skovloven. Landbrugsministeriet, 171 sider.

Lov nr. 383 af 7. juni 1989

Skovlov

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Formål

§ 1. Lovens formål er

- 1) at bevare og værne de danske skove,
- 2) at forbedre skovbrugets stabilitet, ejendomsstruktur og produktivitet,
- 3) at medvirke til at forøge skovarealet og
- 4) at styrke rådgivning og information om god og flersidig skovdrift.

Stk. 2. Ved lovens administration skal der lægges vægt på at sikre, at skovene dyrkes med henblik på både at forøge og forbedre træproduktionen og varetage landskabelige, naturhistoriske, kulturhistoriske og miljøbeskyttende hensyn samt hensyn til friluftslivet.

§ 2. I offentligt ejede skove skal landskabelige, naturhistoriske, kulturhistoriske og miljøbeskyttende hensyn samt hensyn til friluftslivet tillægges særlig vægt.

Stk. 2. I statsskovene skal der desuden lægges vægt på udviklingsopgaver og forsøgsvirksomhed.

Kapitel 2

Fredskov

§ 3. Følgende arealer er fredskovspligtige:

- 1) Skove, der tilhører staten, kommunerne eller folkekirken, jf. dog stk. 4.
- 2) Skove, der i tingbogen er noteret som fredskovspligtige.
- 3) Skove, der er pålagt fredskovspligt ved tinglyste deklARATIONER.
- 4) Skove på mindst 2½ ha, der er oprettet ved Hedeselskabets medvirken (fredskovsplantager).
- 5) Skove, der fandtes i 1805, i de sønderjyske landsdele i 1784, jf. dog stk. 5.
- 6) Skove, der den 14. maj 1935 tilhørte en offentlig stiftelse.
- 7) Skove, der hører til eller har hørt til de tidligere majorater.
- 8) Egekrat.

Stk. 2. Reglen i stk. 1, nr. 4, gælder uanset omfanget af tildelt statstilskud og uanset deklARATIONENS bestemmelse om betinget fredskovspligt.

Stk. 3. Utilplantede arealer, der hører til fredskov, jf. stk. 1, er fredskovspligtige.

Stk. 4. Skove, der i forbindelse med en jordfordeling midlertidigt tilhører staten, og som ved erhvervelsen ikke er fredskovspligtige, er ikke omfattet af reglen i stk. 1, nr. 1.

Stk. 5. Arealer i de sønderjyske landsdele, der af en tidligere ejer er ryddet inden den 15. juni 1920, er ikke omfattet af reglen i stk. 1, nr. 5.

§ 4. Fredskovspligtige arealer skal anvendes til skovbrugsformål og dyrkes efter reglerne i kapitel 3.

Stk. 2. Fredskovspligtige arealer skal holdes bevokset med træer, der danner, eller som inden for et rimeligt tidsrum vil danne sluttet skov af højstammede træer.

Stk. 3. Fredskovspligtige arealer kan holdes utilplantede, når det er nødvendigt for skovdriften. De kan desuden holdes utilplantede eller i anden særlig drift efter reglerne i dette kapitel og i kapitel 3.

§ 5. Inden et skovareal overgår til anden anvendelse, skal ejeren godtgøre over for miljøministeren, at det ikke er fredskovspligtigt efter § 3 og ikke omfattet af reglen i § 24, stk. 1.

§ 6. Fredskovspligt er bindende for ejere og indehavere af rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet.

§ 7. Miljøministeren kan beslutte, om et areal er fredskovspligtigt efter reglerne i § 3.

Stk. 2. Ministeren kan beslutte, at skovstykker, der arronderer fredskov, og som er af væsentlig betydning for driften heraf, er fredskovspligtige.

Stk. 3. Ministeren underretter ejere, visse brugere m.v. om beslutninger efter stk. 1 og 2 og drager omsorg for, at fredskovspligten bliver noteret i tingbogen og i matriklen.

§ 8. Med miljøministerens godkendelse kan en ejer lægge fredskovspligt på et areal, der findes egnet til skovdrift. Fredskovspligten pålægges ved en fredskovsdeklaration, der indeholder bestemmelser, som sikrer, at arealet inden for en rimelig tid opfylder lovens regler. Deklarationen oprettes og tinglyses for ejerens regning.

Stk. 2. Ministeren kan bestemme, at der stilles sikkerhed for arealets tilplantning.

§ 9. Miljøministeren kan bestemme, at et areal, der i regionplanlægningen er udpeget som skovrejsningsområde, skal pålægges fredskovspligt i forbindelse med statstilskud til skovtilplantning. Ministeren underretter ejeren herom og drager omsorg for, at fredskovspligten bliver noteret i tingbogen og i matriklen.

§ 10. Miljøministeren kan tillade, at fredskovspligten ophæves på et areal, der ikke er egnet til skovdrift, eller som ønskes anvendt til andet.

Stk. 2. Ministeren kan tillade, at et fredskovspligtigt areal midlertidigt anvendes til andet end skovdrift.

§ 11. På fredskovspligtigt areal må der ikke opføres bygninger, etableres anlæg eller gennemføres terrænnændringer, medmindre det er nødvendigt for skovdriften.

§ 12. Samlede fredskovsstrækninger må ikke udstykkes.

§ 13. Hvis særlige grunde taler derfor, kan miljøministeren tillade, at reglerne i § 11 og § 12 fraviges.

§ 14. Som vilkår for tilladelser efter § 10 og § 13 kan miljøministeren bestemme, at der lægges fredskovspligt på et andet areal (vederlagsareal) efter reglerne i § 8.

Stk. 2. Ministeren bestemmer vederlagsarealets størrelse. Vederlagsareal på under 10 ha skal normalt grænse op til fredskov.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om vederlagsareal.

Kapitel 3

God og flersidig skovdrift

§ 15. Ved god og flersidig skovdrift tilstræbes, at skovene dyrkes med henblik på både at forøge og forbedre træproduktionen og varetage landskabelige, naturhistoriske og miljøbeskyttende hensyn samt hensyn til friluftslivet. God skovdrift indebærer blandt andet:

- 1) Arealet skal snarest tilplantes med egnet plantemateriale, hvis selvfor yngelse eller tilsåning ikke anvendes.
- 2) Den nye bevoksning skal plejes sådan, at væksten sikres.
- 3) Under bevoksningens udvikling til højstammede træer skal der gennemføres udtyndinger af hensyn til skovens sundhed, produktion og stabilitet.
- 4) Foryngelseshugst må ikke finde sted, før bevoksningen er hugstmoden.
- 5) Foryngelseshugst skal udføres under hensyntagen til opbygning af en stabil og varieret skov.
- 6) Af hensyn til skovens sundhed skal salgsprodukterne fjernes snarest.
- 7) Skovdriften skal tilrettelægges, så dyrkningsgrundlaget vedligeholdes eller forbedres.

Stk. 2. Der må dyrkes juletræer og pyntegrønt i kort omdrift på op til 10 pct. af skovens areal.

Stk. 3. Bjergfyr kan anvendes, indtil vækstbetingelserne er tilstrækkeligt gode til dyrkning af højstammede træer.

§ 16. Hvis de hensyn, der er nævnt i § 1, stk. 2, taler derfor, kan miljøministeren efter aftale med ejeren oprette en deklaration, hvorved enkelte træer eller grupper af træer i en skov bevares.

Stk. 2. Ministeren kan bestemme, at deklarationen oprettes og tinglyses for ejerens regning.

§ 17. På fredskovspligtigt areal skal ydre skovbryn af løvtræer og buske bevares.

Stk. 2. Egekrat skal bevares.

Stk. 3. Søer, vandløb, moser, heder, strandenge eller strandsumpe, der hører til fredskov, og som ikke er omfattet af reglerne i naturfredningslovens kapitel V, må ikke dyrkes, afvandes, tilplantes eller på anden måde ændres.

Stk. 4. Marker, enge og klitter, der hører til fredskov, er ikke omfattet af reglerne i § 15, så længe anvendelsen ikke ændres.

Stk. 5. Der må ikke være dyrehold på træbevoksede arealer i fredskov.

Stk. 6. Der må ikke henkastes affald i fredskov.

§ 18. Hvis særlige grunde taler derfor, kan miljøministeren tillade, at reglerne i § 15 og § 17 fraviges.

Kapitel 4

Fremme af løvskov m.v.

§ 19. Miljøministeren kan yde statstilskud til fremme af løvskov, herunder til etablering af skovbryn af løvtræer og buske. Tilskud kan blandt andet gives for at sikre, at bøge- og egearealet bevares eller forøges, især i områder, hvor bøgen eller egen er egnskarakteristisk.

Stk. 2. Tilskud kan ydes til:

- 1) tilplantning, tilsåning eller selvfor yngelse af fredskovspligtige arealer,
- 2) frembringelse af egnede frø eller planter af løvtræarter og
- 3) forsknings- eller udviklingsopgaver til fremme af løvskovsdyrkning.

Stk. 3. Midlerne til tilskud afsættes på hvert års finanslov. Beløb, der er bevilget, men ikke anvendt i et finansår, overføres til følgende finansår.

§ 20. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om tilskudsordningens gennemførelse og administration. Der kan herunder fastsættes regler om, hvilke oplysninger en ansøgning om

tilskud skal indeholde, og om, at ansøgning skal indgives på et særligt skema.

§ 21. Miljøministeren kan indgå aftale med ejeren om at overtage driften af særlige bevoksninger i skoven eller af hele skoven.

Kapitel 5

Ejerskifte m.m.

§ 22. En ny ejer af en skov eller et fredskovspligtigt areal skal senest 3 måneder efter ejerskiftet regnet fra overtagedesdagen give miljøministeren besked derom.

Stk. 2. Ministeren skal oplyse den nye ejer om lovens regler og om de statsanerkendte konsulentorganisationer på skovbrugsområdet.

§ 23. Overdrageren af en skov må ikke forbeholde sig træer på roden.

§ 24. Skov på mindst 2½ ha, der ikke er fredskovspligtig, skal i de første 10 år efter et ejerskifte regnet fra overtagedesdagen drives efter reglerne i § 15.

Stk. 2. Hvis særlige grunde taler derfor, kan miljøministeren tillade, at reglen i stk. 1 fraviges.

§ 25. Miljøministeren kan beslutte eller fastsætte regler om, at der i de første 10 år efter et ejerskifte regnet fra overtagedesdagen kun på nærmere angivne vilkår må foretages erhvervs-mæssig hugst i skoven. Reglerne kan begrænses til kun at gælde for særlige områder.

Stk. 2. For fredskov, der ejes af et aktieselskab, et anpartsselskab, et andelselskab eller lignende, kan ministeren beslutte eller fastsætte regler om, at der i en periode på indtil 10 år kun på nærmere angivne vilkår må foretages erhvervs-mæssig hugst.

§ 26. Til fremme af god skovdrift i skov, der er delt mellem flere ejere, søger miljøministeren i samarbejde med de statsanerkendte konsulentorganisationer på skovbrugsområdet at formidle sammenlægning eller samdrift af skovparceller.

Kapitel 6

Andre bestemmelser

§ 27. Miljøministeren påser, at loven og regler, der er udstedt efter loven, overholdes.

Stk. 2. Ministeren påser, at påbud efterkommes, og at vilkår, der er fastsat i tilladelser, overholdes.

§ 28. En tilladelse, der er meddelt efter loven eller efter regler, der er udstedt efter loven, bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 3 år efter, at den er meddelt.

§ 29. Det påhviler ejeren at berigtige et ulovligt forhold på ejendommen. Består forholdet i en ulovlig brug af ejendommen, påhviler pligten tillige brugeren.

§ 30. Ejeren eller brugeren af en ejendom, hvorpå der er skov eller fredskovspligtigt areal, skal efter anmodning fra miljøministeren give de oplysninger om forholdene på ejendommen, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, der har betydning for lovens administration.

§ 31. Miljøministeren kan give påbud om at berigtige forholdet, når der konstateres overtrædelse af loven eller af regler, der er udstedt efter loven.

Stk. 2. Hvis ejeren eller brugeren ikke driver skoven i overensstemmelse med reglerne i § 15, kan ministeren give påbud om, hvordan arbejdet skal gennemføres, herunder om, hvilke træarter og dyrkningsmetoder der skal anvendes. Påbudet kan desuden indeholde bestemmelse om tidsfølgen for arbejdets gennemførelse.

Stk. 3. Ministeren kan lade et påbud tinglyse. Når forholdet er berigtiget, skal ministeren lade påbudet aflyse.

§ 32. Hvis ejeren eller brugeren ikke efterkommer et påbud om at berigtige et ulovligt forhold, kan det ved dom pålægges den pågældende inden en fastsat frist og under tvang af fortløbende bøder at berigtige forholdet.

Stk. 2. Når et påbud, der er meddelt ved dom, ikke efterkommes rettidigt og inddrivelse af tvangsbøder ikke antages at føre til, at påbudet efterkommes, kan miljøministeren for ejerens regning foretage det nødvendige for at berigtige forholdet.

§ 33. Hvis undladelse af at efterkomme et påbud efter § 31 er af særlig alvorlig karakter, kan det ved dom bestemmes,

- 1) at der i et nærmere fastsat tidsrum kun må foretages hugst, efter at statsskovdistriktet har udpeget de træer, der må fældes, eller
- 2) at skoven for ejerens regning tages i drift af statsskovdistriktet i et nærmere fastsat tidsrum.

Stk. 2. Til dækning af udgifterne til de foranstaltninger, der er nævnt i stk. 1, nr. 2, er der pante- og fortrinsret i ejendommen som for ejendomsskatter.

§ 34. Miljøministeren kan bestemme, at tilskud efter § 19 eller efter regler, der er udstedt efter § 20, helt eller delvis skal tilbagebetales, eller at tilsagn om tilskud helt eller delvis bortfalder, hvis

- 1) ansøgeren har givet urigtige eller vildledende oplysninger eller fortiet oplysninger af betydning for afgørelsen,
- 2) vilkår, der er fastsat for at yde tilskuddet, ikke opfyldes eller
- 3) projektet ikke gennemføres i overensstemmelse med ansøgningen.

Kapitel 7 Myndigheder

§ 35. Miljøministeren kan henlægge sine opgaver og beføjelser efter loven til Skov- og Naturstyrelsen eller andre institutioner under Miljøministeriet. Ministeren kan fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheds afgørelser, herunder at disse myndigheder har den endelige administrative afgørelse.

§ 36. Skov- og Naturstyrelsen yder faglig bistand til miljøministeren og andre myndigheder i skovbrugsfaglige og andre spørgsmål, der har betydning for lovens administration.

Stk. 2. Skov- og Naturstyrelsen iværksætter forsknings- og udviklingsarbejder, der støtter de formål og hensyn, som er nævnt i § 1.

Stk. 3. Skov- og Naturstyrelsen udøver vejlednings- og informationsvirksomhed om skove og skovbrugserhvervet over for andre myndigheder og private.

Stk. 4. Skov- og Naturstyrelsen drager omsorg for, at der mindst hvert 10. år udarbejdes en landsdækkende skovstatistik.

§ 37. Miljøministeren skal, hvis ejeren anmoder om det, afgive en erklæring om skovens tilstand, herunder om, hvorvidt der er forhold, som kan begrunde et påbud efter § 31, stk. 1 el-

ler stk. 2. Miljøministeren skal afgive erklæringen senest 8 uger efter, at anmodningen er modtaget.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at der skal betales gebyr for erklæringen.

§ 38. Til kontrol med overholdelse af loven og af regler, der er udstedt efter loven, kan miljøministeren besigtige ejendomme, hvorpå der er skov eller fredskovspligtigt areal. Besigtigelsen kan gennemføres uden retskendelse, men mod legitimation og så vidt muligt efter forudgående meddelelse til ejeren eller brugeren.

Kapitel 8 Klage

§ 39. Afgørelser i henhold til loven eller til regler, der er udstedt efter loven, kan påklages af

- 1) den, som afgørelsen retter sig mod,
- 2) den, som i øvrigt har en individuel, væsentlig interesse i sagen.

§ 40. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 2. Tilladelse efter § 10, § 13, § 18 eller § 24, stk. 2, må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Stk. 3. Klage over en tilladelse efter § 10, § 13, § 18 eller § 24, stk. 2, har opsættende virkning, indtil klagemyndigheden har truffet afgørelse eller bestemmer andet.

Stk. 4. Klage over et påbud har opsættende virkning, indtil klagemyndigheden har truffet afgørelse eller bestemmer andet.

Kapitel 9 Skovrådet

§ 41. Miljøministeren nedsætter et rådgivende udvalg (Skovrådet), der rådgiver ministeren i skovbrugsfaglige og andre spørgsmål vedrørende skove.

Stk. 2. Rådets formand udnævnes af ministeren.

Stk. 3. Rådet består af 12 medlemmer ud over formanden. 8 medlemmer udnævnes af ministeren efter indstilling fra Landbrugsministeriet, Dansk Skovforening (2 medlemmer), De Danske Skovdyrkerforeninger, Hedeselskabet, Danmarks Naturfredningsforening (2 medlemmer), Naturfredningsrådet og Friluftsrådet. 3 medlemmer udnævnes af ministeren som repræsentanter for det skovbrugsvidenskabelige område, Skov- og Naturstyrelsen og statsskovdistrikterne.

Stk. 4. Udnævnelserne gælder for 4 år.

§ 42. Skovrådet har følgende opgaver:

- 1) Rådet drøfter på eget initiativ spørgsmål, det finder af betydning for skovene, og udtaler sig herom til miljøministeren.
- 2) Rådet afgiver udtalelse til brug for de regler, ministeren udarbejder med hjemmel i loven.
- 3) Rådet udtaler sig om de spørgsmål, ministeren forelægger.
- 4) Rådet afgiver udtalelse til brug for retningslinier for administration af loven, herunder vejledninger, som ministeren udarbejder til opfølgning af loven.
- 5) Rådet afgiver udtalelse til brug for afgørelse i de sager, der i medfør af regler efter § 35 er påklaget til ministeren, jf. dog stk. 2.
- 6) Rådet kan afgive redegørelse til ministeren om udviklingen inden for skovbrugsområdet og om de ændringer, rådet finder ønskelige.

Stk. 2. Ministeren fastsætter en forretningsorden for rådet. Der kan heri fastsættes regler om, at visse nærmere bestemte sager, som er påklaget til ministeren, ikke skal forelægges for rådet.

Kapitel 10

Straf, ikrafttræden og overgangsbestemmelser

§ 43. Med bøde straffes den, der

- 1) overtræder § 5, § 11, § 17, § 22, stk. 1, eller § 23,
- 2) tilsidesætter vilkår, der er knyttet til en tilladelse efter § 10, § 13, § 18, § 24, stk. 2, eller § 25,
- 3) undlader at efterkomme en beslutning efter § 25 om, at der kun på nærmere angivne vilkår må foretages erhvervmæssig hugst,
- 4) undlader at give oplysninger efter § 30 eller
- 5) undlader at efterkomme et påbud efter § 31, stk. 1 eller 2.

Stk. 2. I regler, der er udstedt efter loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år.

§ 44. For overtrædelser, der er begået af et aktieselskab, et anpartsselskab, et andelsselskab eller lignende, kan der pålægges virksomheden bødeansvar. Er overtrædelsen begået af en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 45. Loven træder i kraft den 1. juli 1989.

Stk. 2. Følgende lovbestemmelser ophæves:

- 1) Lov om skove, jf. lovebkendtgørelse nr. 231 af 4. maj 1979.
- 2) § 3 i lov om udstykning og sammenlægning m.m. af faste ejendomme, jf. lovebkendtgørelse nr. 6 af 7. januar 1977.
- 3) § 10 i lov nr. 250 af 23. maj 1984 om ændring af forskellige miljø- og planlægningslove. (Håndhævelse).

Stk. 3. Denne lovs § 22, stk. 1, ophæves efter miljøministerens bestemmelse.

§ 46. Tilladelser og vilkår for tilladelser, der er meddelt efter den tidligere lovgivning, bevarer deres gyldighed. Tilladelser bortfalder dog, hvis de ikke er udnyttet senest den 1. juli 1991.

Stk. 2. Bygninger, anlæg, lystskove, dyrehauser og andre indretninger fra før den 14. maj 1935, der ikke opfylder lovens regler, kan bevares, så længe anvendelsen ikke ændres.

Stk. 3. Tinglyste deklARATIONER, der er oprettet af ejeren for at frede enkelte træer eller partier af en skov af hensyn til bevaring af naturskønheden, bevarer deres gyldighed, medmindre miljøministeren bestemmer andet.

Stk. 4. Fredskove, der har et større juletræs- og pyntegrøntareal i kort omdrift end nævnt i § 15, stk. 2, skal senest den 1. juli 1999 opfylde denne bestemmelse.

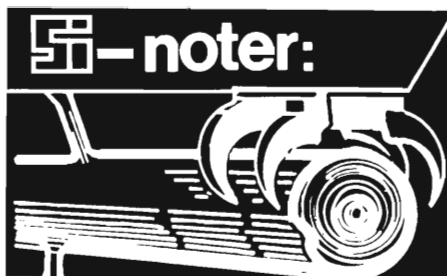
§ 47. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Givet på Christiansborg Slot, den 7. juni 1989

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Lone Dybkjær

Revurdering af bekæmpelsesmidler

Miljøstyrelsen er gået i gang med den store opgave at revurdere samtlige de bekæmpelsesmidler, der blev klassificeret af det tidligere Giftnævn. Ved revurderingen træffes der afgørelse om midlet 1) må anvendes som hidtil, 2) må anvendes på ændrede vilkår, eller 3) ikke længere må anvendes.

I løbet af de kommende fem år skal Miljøstyrelsen bl.a. gennemgå de for skovbruget interessante midler efter denne plan:

1988-89: Herbicider: Allylalkohol, amitrol, atrazin, dalapon, Holtox, hormonmidler, Karmex, Matrigon, Roundup m.fl.

1989-90: Herbicider: Asulam, Kerb, Velpar m.fl.

1990-91: Insekticider: Lindan, pyrethroider m.v.

1991-92: Diverse fungicider m.v.

1992-93: Diverse musegifte og vækstreguleringsmidler m.v.

Der foreligger nu de første resultater af vurderingen:

Dalapon. Blev slet ikke søgt revurderet af firmaerne. Det går derfor ud af markedet. Næsten alle kemikaliefirmaer og -handlere melder helt udsolgt af dalapon. Det er stadig lovligt at bruge resterende lagre op på skovdi-strikerne.

Allylalkohol. Der blev ikke indleveret ny dokumentation fra firmaet til revurderingen. Midlet går derfor ud af markedet og må ikke sælges efter den 15. december 1989. Eksisterende lagre hos forbrugerne må bruges op efter denne dato. Midlet bruges meget i planteskolerne og bliver vanskeligt at erstatte fuldt ud med andre jorddesinfektionsmidler som f.eks. Basamid granulat.

Amitrol. Heller ikke for dette middel blev indleveret ny dokumentation fra firmaet. Midlet går derfor ud af markedet pr. 12. december 1989. Resterende mængder må bruges op. Midlet bruges en del i frugtavl, men kan rimeligt let erstattes af andre herbicider.

I løbet af de kommende år udgår nogle af de kemiske bekæmpelsesmidler der anvendes i skovbruget. (Foto viser et aflåseligt kemikalieskab fra Egebjerg – se iøvrigt Skoven 9/87).

Roundup. Her foreligger ikke endelig afgørelse, men foreløbige tilkendegivelser antyder, at midlet formentlig kan fortsætte som hidtil.

Fusilade. Er godkendt af Miljøstyrelsen efter den nye ordning, så det

skal ikke til revurdering i denne forbindelse. Nye midler bliver godkendt for 8 år, så Miljøstyrelsen skal først se på midlet igen i midten af 1990'erne.

Nogle af midlerne er som nævnt slet ikke søgt revurderet. Det kan hænge sammen med at firmaet mener at det kan blive svært at opnå en godkendelse. I andre tilfælde er årsagen at der kræves en ret omfattende dokumentation samtidig med at markedet – og fortjenestmulighederne – er beskedne.

Der er endnu ikke truffet nogen afgørelse om det for skovbruget så vigtige atrazin. For Velpar skal der først indsendes ansøgning i efteråret 1989, så her får man formentlig først afgørelsen sent i 1990.

Det er sympatisk, at Miljøstyrelsen nu er i gang med systematisk at bortluge de giftigste og mest miljøbelastende bekæmpelsesmidler fra markedet. Det kan godt være, at denne bortlugning vil berøre nogle af de midler, vi bruger meget i skovbruget, men det understreger blot behovet for yderligere forskning og afprøvning inden for området.

Det er helt nødvendigt, at der til stadiet udvikles og afprøves nye skånsomme og dog effektive bekæmpelsesmidler, samtidig med at der introduceres ikke-kemiske metoder, hvor det kan lade sig gøre.

*Paul Christensen,
Skovteknisk Institut.*

Produktion:

Dansk tømmer,
planker, brædder og lægter

Købes:

Nåletræ
til bygningstømmer

A/S SKÆRBÆK SAVVÆRK

Skærbækvej 12 - DK-7400 Herning
Tlf. 07-12 41 88

Du er sikker på at få den rigtige pris for din jagt, når du udlejer gennem os..!

Dansk Jagtformidling er specialister i seriøs kontakt mellem jagt-udlejer og jæger, og som det eneste landsdækkende bureau har vi fingeren på pulsen og véd, hvad din jagt er værd her og nu.

Jagt søges overalt i Danmark

– også gerne store, attraktive områder. Ring helt uforbindende og få en snak med os ... hør hvilke andre fordele du får, når du udlejer dit jagtareal gennem:

Dansk Jagtformidling

Tlf. 08 18 83 66

Fra køkkenaffald til skovgødning

Komposteret husholdningsaffald fra otte nordsjællandske kommuner afprøves i øjeblikket som marginaljords-gødning i et forsøg på Ulfborg Statsskovdistrikt. Følg her køkkenaffaldets vej fra skraldespanden, via Affaldsværket AFAV I/S i Frederikssund, til forsøgsparcellerne i det vestjyske.

Af journalist PER MEILSTRUP.

Siden 1978 har Affaldsværket AFAV I/S i Frederikssund i Nordsjælland afftaget og komposteret al husholdningsaffald fra 50.000 husstande i otte kommuner.

Dette genanvendelsesforsøg, som har påkaldt sig international opmærksomhed, går nu efter 10 år ind i en afgørende fase. Frem til 1991 bliver en stadig større del af den indsamlede dagrenovation kildesorteret. Samtidig bliver kompostproduktets kvalitet testet, bl.a. ved et storstilet marginaljords-forsøg på Ulfborg Statsskovdistrikt.

Viser AFAVs kompostprodukt sig at være af en kvalitet, så det kan bruges i de danske skove, åbnes der vidt perspektiver med hensyn til genanvendelsen af vort daglige affald. Det er en af de væsentligste grunde til at Skov- og Naturstyrelsen, Ulfborg Statsskovdistrikt og Statens forstlige Forsøgsvæsen er gået igang med forsøgsprojektet.

Komposterings-processen

På AFAV-værket modtages der i gennemsnit næsten hundrede ton dagrenovation i døgnet. Fra juli måned vil affaldet fra 18.500 ud af 50.000 husstande være *kildesorteret*.

Dette vil sige, at hver af de 18.500 husstande deler affaldet i to separate skraldestativer: Eet til organisk, *grønt* affald (kaffefiltre, mad, bleer m.m.) og eet til uorganisk, *rødt* affald. Affaldet fra de resterende 31.500 husstande er usorteret – *sort* i AFAV-terminologien.

Ved modtagelsen sorteres det røde og sorte affald. Umiddelbart genbrugeligt materiale frasorteres (glas, papir), og en stor del ender som brændsel. Resten bliver med det grønne affald kørt gennem en grovkværn og et magnetsystem, der fjerner evt. skrotrester.

Herefter bliver det formalede affald læsset på en gigantisk komposterings-tromle sammen med afvandet slam, som AFAV også aftager en del af – årligt 4.500 ton. Under konstant rotation forkomposteres blandingen i tromlen i

Figur 1. Husholdningsaffald i Frederikssund bliver nu lavet til kompost, som man venten er egnet til at forbedre jorden før plantning, især på sandet jord. (Foto: Erik Lindstrøm).

et døgn, hvorunder rådningsprocessen accelereres.

Den et døgn gamle kompost sigtes og kværnes atter efter forkomposteringsgen, og køres så på modningspladsen. Her strækker den endelige modningsproces sig over seks måneder.

75% genanvendes

Indholdet af tungmetaller og glaspartikler i komposten er stadig for højt, så længe usorteret og kildesorteret affald blandes. Men i 1991 skulle al dagrenovation i de otte kommuner være kildesorteret. Stikprøver viser, at ca. 90% af alle husstande sorterer korrekt.

AFAVs foreløbige resultater er bemærkelsesværdige. Ved fuld kildesortering kan 75% af al dagrenovation genbruges – 50% til kompost, 15% er aviser og 8% er glas.

Prøvekøringer af rent, kildesorteret affald giver en kompost, der lever op til alle Miljøstyrelsens krav for kompost til fødevarerproduktion.

Analysen af den blandede kompost, som AFAV producerer idag viser, at

den er velegnet specielt til sandede jorder. Indholdet af humusstoffer er højt, ligesom indholdet af calcium og kvælstof.

– Vi mener, at komposten er særdeles anvendelig til forberedelse af jorden før udplantning, og det skal nu undersøges nærmere, siger forstfuldmægtig *Claus Jespersen*, Skov- og Naturstyrelsen.

Iøvrigt fremgår næringsindholdet af tabel 2 og 3.

Ulfborg-forsøget

Gødskningsforsøget med kompost på Nymark under Ulfborg Statsskovdistrikt startede i november 1988. Projektets formål defineres således:

- 1) At undersøge virkningen af tilførslerne på kulturetablering og træernes vækst,
- 2) at undersøge effekten på jord, jordvandskemi, med speciel vægt på udvaskning af nitrat, og
- 3) at undersøge effekten på floraudviklingen.

Fysisk er forsøget anlagt med korttidsforsøg på 21 parceller på hver 405

m², og langtidsforsøg på 15 større parceller, hver på 0,25 ha. Korttidsforsøgene strækker sig over 3 - 5 år. Forsøgsarealet er en tidligere landbrugsjendom, arealet er plant og der er tale om marginal sandjord.

Før tilplantningen har skovdistriktet sørget for pløjning, fræsning og harvning. Statens forstlige Forsøgsvæsen vil derefter stå for udtagelsen af jordprøver og jordvandsprøver.

På parcellerne til langtidsforsøg er udplantet eg med birk som hjælpetræer. I korttidsforsøget er seks træarter blandet: Eg, bøg, ær, lind, rødgran og sitkagran. I løvtræ-rækkerne er indblandet birk som hjælpetræ. Arealerne bliver maskinelt renholdt.

Omkring en trediedel af parcellerne er gødsket med AFAV-kompost. Dels kompost af usorteret husholdningsaffald, dels kompost af kildesorteret affald. På de øvrige parceller gødskes der forsøgsvis med kalkstabiliseret kloakslam og havekompost.

Skov- og Naturstyrelsen ofrer i fremtiden komposteret affald og slam megen opmærksomhed. – Det sker ud fra et ønske om at medvirke til at udforske mulighederne for at recirkulere næringsstofferne i stedet for at brænde dem af eller deponere dem, siger Claus Jespersen.

Danmark har, ligesom mange andre lande, store problemer i øjeblikket med at komme af med affaldet. Og mængderne af affald forventes at stige frem til år 2000.

Figur 4. Principdiagrammet viser komposterings-processen som det kildesorterede og forsorterede affald gennemgår på AFAV-værket.

Skovplanter

Prisliste tilsendes gerne.
Tilsluttet Herkomstkontrollen
med Skovfrø og -planter.

ØRTING FORSTPLANTESKOLE

Forstkandidat Anker Gold
Horsensvej 201 - 8300 Odder
Telefon 86 55 41 07

		Havekompost	Gl. kompost	Kildesorteret kompost	Kalkstabiliseret slam
pH		7.82	7.44	7.40	12
Citratopl. fosfor, P, i tørstof	%	<0.05	0.37	0.27	2.0
Vandopl. kalium, K, i tørstof	%	0.22	0.27	0.37	0.43
Totalkvælstof, N, i tørstof	%	0.48	1.1	1.4	4.0
Ledningsværdi, Lv		4.5	9.2	14.6	55.0
Kaliumværdi, Kv		162	79	196	44
Fosforværdi, Fv		127	107	80	
Nitratværdi, Niv		13.5	66	250	8
Tørstof (ovn 105°C)	%	69.8	70.1	54.0	26
Aske i tørstof (ovn 550°C)	%	58.1	59.6	57.2	64
Bly, Pb i tørstof (DS 259/AAS)	mg/kg	3.8	18.2	7.5	33
Cadmium, Cd i tørstof (DS 259/AAS)	mg/kg	<0.25	4.1	5.3	2.3
Kviksølv, Hg i tørstof (DS 259/AAS)	mg/kg	0.043	0.16	0.08	1.2
Nikkel, Ni i tørstof (DS 259/AAS)	mg/kg	5.9	22	11	14
Rumvægt, Rv (våd prøve)	g/l		340	440	

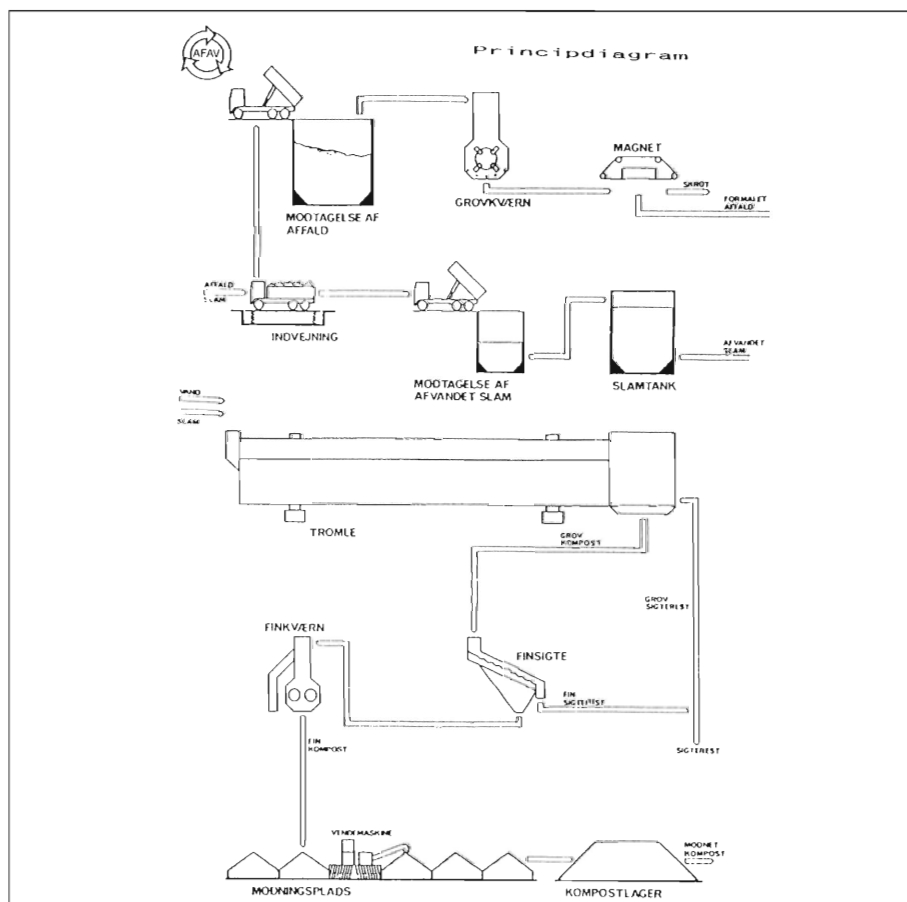
Figur 2. Analysecertifikat-værdier for de anvendte materialer i Ulfborg-forsøget. "Gl. kompost" svarer til blandet usorteret og kildesorteret AFAV-kompost. (Hedeselskabets Laboratorium/Steins Laboratorium).

	*1 Fast husdyrgødning		*1 Gylle		AFAV-kompost *2			
	Kvæg	Svin	Kvæg	Svin	Kompostalder i uger			
	2	8-11	14-17	23-52				
Kvælstof (N)	5,5	7,5	4,5	6,8	7,4	8,7	9,8	13,8
heraf:								
NH ₄ -N	1,6	2,4	2,5	4,8	0,7	1,2	1,3	0,8
NO ₃ -N	-	-	-	-	0,1	0,1	0,2	0,4
Fosfor (P)	1,8	3,4	0,8	1,6	0,8	2,3	2,4	3,2
Kalium (K)	3,0	4,1	4,0	2,7	2,3	3,8	4,0	5,4
Calcium (Ca)	2,6	3,9	1,1	1,6	-	10,6	16,1	22,6
Magnesium (Mg)	0,9	0,9	0,6	0,5	-	0,8	1,2	1,6
Tørstof-%	21,6	23,8	9,2	6,8	41,0	51,0	58,0	66,0

*1 Kilde: Landbrugets informationskontor, Husdyrgødning.

*2 Kilde: Analyseprøver fra Steins Laboratorium, Teknologisk institut, Karforsøgsstationen KVL og Centrallaboratoriet, Foullum.

Figur 3. Plantenæringsstoffer i AFAV-kompost, sammenlignet med fast husdyrgødning og gylle. "Kompostalderen" angiver ugerne AFAV-komposten har modnet.

Køb af savværkstømmer

Nørlund Savværk har netop gennemgået en omfattende ombygning og fremstår nu som et meget moderne nåletræssavværk. I den forbindelse har vi fået et øget råtræsbehov og er derfor interesseret i at købe savværkstømmer i nåletræ. Vi er indstillet på at udvide vores faste leverandørkreds.

NØRLUND SAVVÆRK

Conradsminde 23

9510 Arden

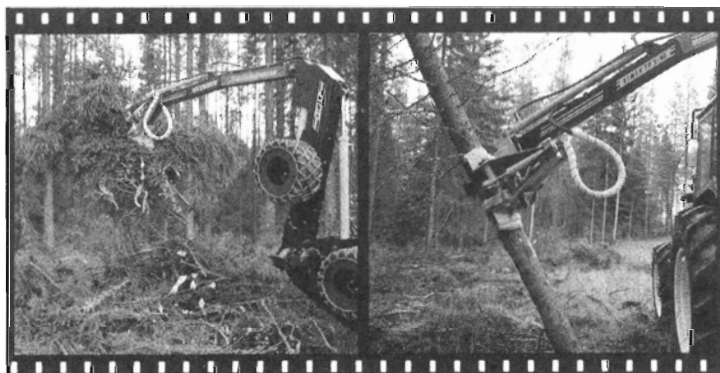
Telefon 98 65 41 66

Betaling kontant eller efter anden aftale med sikkerhed i Nørlundfondens formue.

NYHED!

VIMEK

GALLRINGSPROCESSOR

Tekniske data:

Madningshastighed 2,7 m/s

Svingningsvinkel 60°

Tiltvinkel 50°

Max. diameter 40 cm

Spil-wirelængde 40 m

Spillets trækraft 2,5 tons

Hydrauliktryk 160 bar

Oliemængde 35 l/minut

SALG OG REP. AF SKOVMASKINER

Svend Meldgaard

Frisenvoldsvej 13 - Frisenvold
8900 Randers

Tlf. 86 44 52 75 - Bil-tlf. 302 7 80 30

Skovforbedringsordningen

– mulighed for tilskud fra 1989

Der kan fås tilskud til en række forbedringer i privatskove.

Af kontorchef MOGENS NAGEL LARSEN, Landbrugsministeriet.

Skovforbedringsordningen skal fremme produktionen og de miljømæssige værdier i mindre private skove. Loven blev sat i kraft 1. juli 1989.

Landbrugsministeriet har udsendt bekendtgørelse og vejledning, der nærmere beskriver ordningen og fremgangsmåden ved ansøgning (uddrag af lovteksten er gengivet i *Skoven* nr. 4, side 140). Endvidere har ministeriet udsendt en informationsfolder, der giver en kort introduktion til ordningen.

Ansøgningsfristen for tilsagn ud af 1989-bevillingen er den 1. september 1989.

Ordningen viderefører på mange punkter principperne i den kendte skovstøtteordning. Det gælder bl.a., at de lokale skovbrugskonsulenter medvirker ved ordningens administration.

Konsulenterne medvirker ved udformning af alle projekter og skal sikre, at projekterne er skovbrugsfagligt forsvarlige. Konsulenterne medvirker ved eventuel indhentning af udtalelser fra fredningsmyndigheder m.v.

Som noget nyt i forhold til den tidligere ordning skal der for skove, der er omfattet af skovlovens bestemmelser om god og flersidig skovdrift, indhentes en udtalelse fra det lokale statskovdistrikt om, at projektet ikke strider mod reglerne om god og flersidig skovdrift.

Under skovforbedringsordningen kan der gives tilskud til udtynding og udrensning, konvertering af lavtproducerende bevoksninger, forbedring af skovinfrastruktur ved etablering af skovveje, etablering og oprensning af grøfter og etablering af løvtræbælter til forebyggelse af stormfald og skovbrand.

Der er endvidere den nyhed i forhold til skovstøtteordningen, at der ydes tilskud til udarbejdelse af driftsplaner. For ansøgere med jordbrug som hovederhverv kan der gives tilskud til tilpasning af landbrugsmateriel til brug ved skovbrugsarbejder.

Der er maksimum for tilskuds-

Den nye lov viderefører principperne fra skovstøtteordningen. Blandt meget andet kan der fås tilskud til oprensning af grøfter og anlæg af veje.

grundlaget på 10.000 - 25.000 kr. pr. ha for de enkelte grupper af skovforbedring og et samlet maksimum på 200.000 kr.

Der kan nu gives tilskud til skov ejere med samlede skovarealer på helt op til 150 ha, idet tilskudsprocenten dog reduceres med en procent for hver ha, det samlede skovareal overstiger 50 ha.

Tilskudsprocenterne fastsættes til normalt mellem 30 og 50% af de tilskudsberettigede omkostninger. Disse omfatter arbejds løn, leje af maskiner, planter og materialer m.v. Den endelige fastsættelse af tilskudsprocenterne sker, efter at man har fået overblik over hele ansøgningsmassen.

I bemærkningerne til lovforslaget forudsættes en bevillingsramme på 14,7 mill. kr. i 1989, 28,8 mill. kr. i 1990, 24,8 mill. kr. i 1991 og 10,4 mill. kr. i 1992. Loven er 4-årig.

Landbrugsministeriet nedsætter et udvalg, som er rådgivende i sager af større betydning. I udvalget repræsenteres skovbrugets og landbrugets organisationer, Miljøministeriet og Danmarks Naturfredningsforening. Udvalget vil bl.a. medvirke ved fordelingen af midlerne til de enkelte grupper af skovforbedring og fastsættelse af tilskudsprocenterne.

Oplysninger om ordningen fås hos Jordbrugsdirektoratet, Dansk Skovforening, Skovdyrkerforeningerne, Hedeselskabet, Landboforeningerne og Husmandsforeningerne.

BUKS BOM

til udplantning for afskæring.

Rasmus Niensens Planteskole

Korsørvej 35 - 4200 Slagelse
Telefon 03 - 52 45 63

Slut med ukrudt

– ny radrenser til landbrugsjord

Ny maskine renser helt rent mellem nyplantede træer.

Århus kommune har sat sig som mål, at kommunens skovareal skal fordobles fra de nuværende 1.200 ha til 2.400 ha inden år 2000. Det kniber dog med at skaffe arealer, og i løbet af vinteren 88/89 blev der kun tilplantet 70 ha.

– Vi har en principbeslutning – både med os selv og politikerne. Den går ud på, at vi ikke skal bruge kemikalier, hvis det overhovedet kan lade sig gøre at lade være. I gamle dage kunne man klare sig uden, så må vi også kunne i dag, mener skovfoged *Helge Daus-Petersen* fra Århus kommunes skove.

Men ukrudtet vokser stærkt, og derfor har skovforvaltningen eksperimenteret en del med forskellige former for mekanisk rensning mellem de nyplantede træer. Der er forsøgt med gammeltdags radrenser, spadeharve, maskinkonsulent Nissens renseaggregat, Hedeselskabets kulturrenser og en 50 cm bred hestetrukken harve. Desuden er der forsøgt en helt ny renser, som Henning P. Hansen – der har maskinstation lige syd for Århus – selv har tegnet og bygget.

– Når Henning Hansen har rensset mellem de nyplantede træer, er alt ukrudtet væk – i modsætning til de andre maskiner, hvor der ofte står en del totter tilbage, siger skovfogden. Men dér hvor Henning Hansens maskine klart skiller sig ud fra de andre, er ved den nøjagtighed hvormed han kan styre den frontmonterede rensemaskine og komme meget tæt på planterne.

– Jeg har bygget maskinen op omkring en basisramme med plads til fire tænder. Alle tænderne er boltet fast, så jeg hurtigt kan sætte en anden slags tænder på eller undlade et hold, forklarer Henning Hansen. Desuden har jeg konstrueret den således, at den har en stabil dybdegang. Det gælder selv når der køres på tværs af en afpløjning, hvad der ellers tit er et problem ved frontmonterede redskaber.

– Da jeg rensede de nyplantede egetræer kørte jeg med to gange fuld gennemskæring. Forest to rækker stubharvetænder med 20 cm gåselapper på, bagefter to rækker almindelige S-tæn-

Figur 1. Alle tænderne er boltet fast, så de hurtigt kan skiftes ud, fortæller Henning Hansen, der selv har tegnet og bygget rensemaskinen. (Foto: Claus Bonnerup/Fokus).

Figur 2. Traktorføreren har et bedre overblik over en frontmonteret rensemaskine, og kan derfor rense helt tæt ind til planterne. Dertil kommer, at det ikke er nær så hårdt for ryggen, som ved en bagmonteret maskine. Planterækken ses i midten. (Foto: Claus Bonnerup/Fokus).

der med 11 cm gåselapper. Efter traktoren har jeg en spurløsner.

Ofte bliver den unge plante dækket af store knolde, når jorden bliver renset på traditionel facon, men det problem har Henning Hansen løst ved at montere en slags forplovskær ind mod planterne. På den måde bliver knoldene skubbet væk, og bagefter kommer gåselappen og presser fint muld ind til planten.

Rensemaskinen er ikke Henning Hansens eneste opfindelse, idet det er hans hobby at finde på nye maskiner, og han bruger ofte lang tid ved tegnebordet. Det ses også ved, at de fleste af maskinstationens fabriksproducerede maskiner er forbedret på en eller flere måder efter at Henning Hansen har kørt lidt med maskinen og fået en god ide.

– Hvis andre er interesserede i min rensmaskine, kan de bare henvende sig. Jeg bygger gerne flere, slutter Henning Hansen. *Annelise Mølvig*

Erfaringer fra Århus kommune

– Jeg kan bekræfte at vi har gode erfaringer med Henning Hansens harve, siger forstfuldmægtig *Michael Glud* fra Århus kommunes skove til Skoven. Vi bruger den hvor vi har plantet løvtræ på agerjord.

– Den har især vist sig velegnet på arealer hvor der er meget kvik, idet den trækker rødderne op og lægger kvikgræsset oven på jorden. Den efterlader kun en smal stribe ukrudt omkring planterne, og det regner vi ikke med vil volde problemer.

– Vi har også brugt en hestetrukken harve nogle steder, og den er især god på små arealer hvor der skal vendes tit. Desuden kan den bruges når løvtræerne er blevet for store til at traktoren kan skræve over dem.

– Jeg kan tilføje at det har vist sig nu i det tørre vejr at den hestetrukne harve ikke er særlig god på stiv lerjord. De store knolde får den til at ryste, og det er hårdt for manden der går bagved.

Michael Glud kan endnu ikke sige noget præcist om omkostningerne ved de to redskaber. Den hestetrukne harve er en del billigere i anskaffelse, men præsterer naturligvis også mindre. Den er derfor ikke ret meget dyrere end traktorharven.

Sammenligningen vil dog afhænge meget af størrelsen på arealet. På større stykker er der ikke tvivl om at traktorredskabet har langt større præstation og noget lavere omkostninger.

sf

Rekvirer brochurer
eller få yderligere
oplysninger på tlf.

75 32 01 44

LOFT 1680 KULTURPLOV

blotlægger mineraljord i striber og er derfor særdeles velegnet til

LØVTRÆS — SELVFORYNGELSE.

Stribevis foryngelse reducerer rensningsomkostningerne

Giver bedre økonomi.

Giver naturlig skovbund.

LOFTS KULTURPLOV er det ideelle redskab til forberedelse af skovbund ved genplantning.

Mød os på maskinudstillingen ved VM i skovhugning, hvor også den nye LOFT PM plante-maskine, -Loft 1050 og LOFT 1250 tænger udstilles.

LOFT

Tlf. 75 32 01 44
Int. tlf. 45 75 32 01 44
Telefax 45 75 32 30 34

MASKINKOMPAGNI ApS

POSTBOX 14 - VARDE LANDEVEJ 26 - DK-7200 GRINDSTED

Marina Park, Sundkrogsgade 4
DK-2100 København Ø
Telefon: 01 20 77 11

PFA
PENSION

Kort-nyt

"Skogens Möjligheter"

Dette er temaet for den næste nordiske skovkongres, som afholdes i Sverige næste år i perioden 11.-14. juni. Der arrangeres 25 forskellige ekskursioner og seminarer over hele Sverige med det fælles tema – skovens muligheder.

Kongressen afsluttes den 14. juni med et stort fællesarrangement i Konserthuset, modtagelse på Stadshuset samt en finale med banket i Gyllene salen og Blå hallen.

Nordisk skovkongres er åben for alle nordiske skovfolk – skovejere, skovridere, skovfogder m.v. inkl. ledsager. Om kort tid fremkommer et endeligt program, samt nærmere oplysninger om tilmelding.

Hvis læserne ønsker at få en ide om hvad en skovkongres er, kan der henvises til Skoven nr. 8 og 9 fra 1986, hvor den foregående kongres i Finland omtales.

"Plant et træ-landsindsamling"

"Plant et træ"-kampagnen er i gang med en landsindsamling, som kulminerer 5.-6. september med salg af Plant et træ-mærket til en pris af en krone. Kronprins Frederik har desuden påtaget sig at være protektor for indsamlingen.

Der er indtil nu opnået økonomisk støtte fra flere ministerier, amter og kommuner samt private firmaer. Den største støtte kommer dog ved salg af plakaten "For every child a tree" (se forsiden af Skoven 2/89, hvori kampagnen også er nærmere omtalt). Målet – at sælge 10.000 plakater – er i sigte, og det vil give et bidrag på ialt 850.000 kr.

Nærmere oplysninger kan fås på tlf. 86 93 77 13. Bidrag modtages på giro 2 66 33 33.

Udsalg i svensk skovindustri

Den store svenske skovkoncern Stora ønsker at sælge sin tændstikdivision i Swedish Match – kun et år efter at man overtog selskabet i Sveriges største fusion (og kun få måneder efter at det var meddelt at fusionen var en god handel). Swedish Match omsætter 4 mia. skr. og gav sidste år 300 mio. i overskud.

Årsagen til salget er ikke økonomiske vanskeligheder, for Stora forventer i år mindst 4,2 mia. kr. i overskud, og i de første 4 måneder er resultatet vokset med 40% i forhold til sidste år. Stora planlægger at bruge salgssummen til at erhverve skove i Chile og Thailand, fordi tilvæksten dér er langt større end i Sverige.

Børsen

GREMO

GREMO 704 T
Bygget for de danske skove

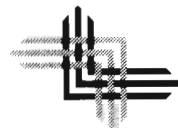
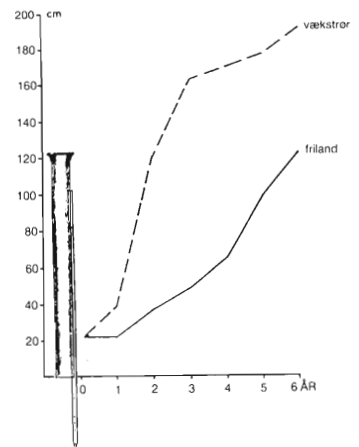
Gremo satser fortsat på stabilt arbejde i de danske skove

Resultat-orienteret plantning!

Verdens første genbrugsvækstrør, udviklet i tæt samarbejde med Parkteknisk Institut.

- Genbrugeligt
- Hurtigere vækst
- Større overlevelse
- Bedre vandbalance
- Færre frostskafer
- Sikring mod vildtbid
- Ingen barkskader
- Arbejdsbesparende
- Ingen opbinding
- Hurtigere og simplere montering

DANWIDE

Krusågade 32 – 1719 København V

Tlf. 312 312 22

Ejerskifte for skove

Ny ordning pr. 1.7.1989

Den nye skovlov, der er sat i kraft den 1. juli 1989, har ophævet skovloven fra 1935.

Med den nye skovlov er reglerne om fredskovspligt opretholdt med mindre justeringer og præciseringer, men forudsætningerne for en enkel administration er søgt forbedret.

Det medfører bl.a., ophør af ordningen efter den tidligere skovlovs § 10, stk. 3, hvorefter ethvert skøde på ejendomme i landkommuner eller købstæders markjorder med skov eller fredskovspligtig grund skal påtegnes af det stedlige skovtilsyn (Statsskovdistrikt).

I stedet skal nye ejere af skove eller af fredskovspligtige ejendomme senest 3 måneder efter ejerskifte, regnet fra overtagelsesdagen, give det lokale Statsskovdistrikt besked herom, jf. den nye lovs § 22, stk. 1.

Bemærk, at den nye regel omfatter enhver form for ejerskifte, og ikke som hidtil alene salg af skove eller fredskovspligtige arealer iøvrigt. Ordningen gælder altså også for arealer, der overdrages ved arv, gave eller på anden vis.

Ejerskifte skal meldes til det Statsskovdistrikt, hvortil skovlovsadministrationen lokalt er henlagt. Landets opdeling i skovlovkredse kan ses af en bekendtgørelse, der kan fås ved henvendelse til Skov- og Naturstyrelsen (tlf. 45 76 53 76).

Iøvrigt giver den nye skovlov Skov- og Naturstyrelsen praktisk mulighed

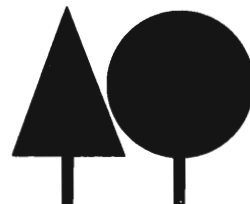
for at tilendebringe noteringen af fredskovspligt i tingbogen og matrikel. Dette arbejde vil snarest blive påbegyndt, og forventes afsluttet i løbet af nogle år.

Yderligere oplysninger om den nye skovlov kan fås i SKOV-info orienteringshæfte nr. 1, "Hvad siger skovloven?" (hæftet følger med dette nummer af Skoven).

SKOV- OG LÆPLANTER

Planteskolen er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og planter. Prislister sendes gerne.

AARESTRUP PLANTESKOLE
v/Kurt Christensen - Aarestrupvej 162 - 7470 Karup
Tlf. 06 - 66 17 90

Silvatec

Produktion & salg af 3 typer skovningsaggregater:

Type 230: kvistediameter 5-27 cm
Type 330: kvistediameter 5-30 cm
Type 335: kvistediameter 5-35 cm

Om- & opbygning af skovningsmaskiner.

Produktion- & salg af udkørselsmaskiner.

Service & reparation af maskiner til skovbrug

Salg af Cranab kraner.

Vi lagerfører: Reservedele til Cranab kraner ★ Gremo reservedele
Hydraulik-komponenter til skovmaskiner ★ oliefiltre

Fabriksvej 6 . DK-9640 Farsø . Telefon 98 63 21 61 . Telefax 98 63 25 22

Bols Forstplanteskole

v/Marianne og
Lars H. Bols

Starten på en god
juletræskultur
går gennem
Bols
Forstplanteskole.

Medlem af
herkomstkontrollen
med skovfrø og
planter.

Løvetvej 30 . 8740 Brædstrup

75 76 00 43

EGEDAL PLANTEMASKINE TYPE JT

Egedal plantemaskine type JT er beregnet til udplantning af forstplanter, juletræsplanter og lignende på ubearbejdet friland. Plantemaskinen er monteret med rulleskær og vendbare vægkasser, der sikrer effektiv plantning i alle slags jordtyper.

Maskinen leveres i 1- og 2-rækket udførelse.

Egedal
MASKINFABRIK A/S

EGEBJERGVEJ 134 . EGEBJERG . 8700 HORSSENS
TELEFON (05) 656177

Skovadministration og EDB

Administrationsbyrden i skovbruget er voksende. EDB-teknologien giver flere muligheder for at mindske denne byrde. Et øget kendskab til informationsbehandling med EDB, samt til de problemer, der er forbundet hermed, er derfor ønskeligt.

Af cand. scient., HD/R (Informatik og økonomistyring)
HENRIK TARP-JOHANSEN.

Omstillingsprocessernes varighed, naturbetingede faktorer, og størrelsen af den bundne kapital i produktionsapparatet er forhold, som adskiller skovbrug fra gængs (industriel) produktionsvirksomhed.

Men der er også lighedspunkter: Et varieret sortiment, en lagerstyringsopgave og en kapacitetsstyringsopgave. Hvert brug har sit særpræg: Virksomhedens størrelse, "specialprodukt", overordnede målsætning og ånden i virksomheden er størrelser, som varierer fra brug til brug.

Til trods for sit særkende møder dansk skovbrug den udfordring fra den teknologiske udvikling, som øvrige danske produktionsvirksomheder har været konfronteret med gennem mange år. Udviklingen har sat sit tydelige spor i arbejdsgangen i skovbrugets direkte produktionsaktivitet. Det er mit indtryk, at den i mere beskedent omfang har sat sit præg på den økonomiske styring af det enkelte skovbrug.

Denne artikels formål er at beskrive den variation i udnyttelse af EDB-teknologien, som kan komme til at præge dansk skovbrug fremover, og som allerede kendes i mange andre produktionsvirksomheder.

Styringsmæssige opgaver

Nedenfor er angivet en række eksempler på opgaver, som – afhængigt af det enkelte brug – løses af administrationen i forbindelse med den økonomiske styring af bruget.

Bogholderimæssige opgaver:

Udskrivning af målelister
lønberegning og -anvisning
fakturering
kreditor- og debitorstyring
periodevis rapportering (f.eks. driftens resultat)
udskrivning af standardiserede skrivelser

Lagerregnskab:

Registrering af aflagte, men ikke fakturerede effekter
ajourføring af bevoksningsstatistikker
periodevis journalisering af udførte arbejder i de enkelte parceller

Interne statistikker:

Beregning af nøgletal, f.eks. dækningsbidragsberegninger
journalisering af produktivitet i pyntegrøntkulturer/vedproduktion
ejendomsregnskaber

Beslutningsprocesser:

Kalkulationer ved anlæg af nye kulturer:
Løv, nål, grønt, plantetæthed
kalkulationer ved kulturpleje og drift:
Sprøjtning, gødskning, udhugningsgrad, budgettering
kalkulationer ved nyanskaffelser af maskiner
vurdering af finansielle transaktioners lønsomhed

Informationsbehandling

Afhængig af den enkelte administrations (ejers) målsætning, og afhængig af den enkelte ejendoms egenart, løses disse opgaver fornuftigvis med varierende grundighed og på forskellig måde. Men der er i alle tilfælde tale om, at administrationen behandler en ofte omfattende og voksende informationsmængde, som er indhentet mere eller mindre bevidst.

Behandlingen af informationsmængden foregår også hyppigt med en varierende bevidsthed over for infor-

mationsbehandlingen. På visse områder benytter man sig af sin erfaring og intuition, på andre områder foretages omhyggelige beregninger.

Generelt kan man vælge mellem to muligheder, hvis den informationsmængde, der skal behandles, synes for stor.

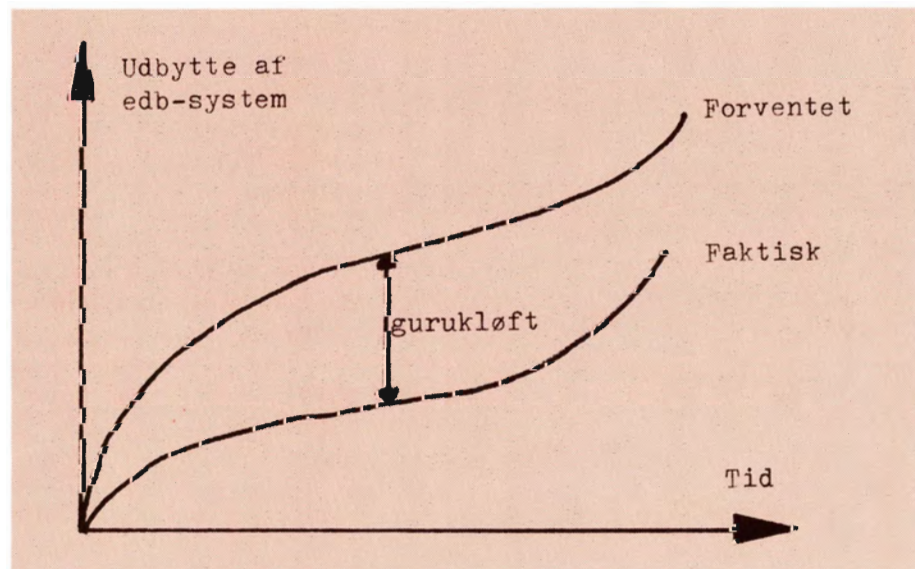
1) Man kan reducere den mængde information, som man modtager. Her ved mistes information, som måske kunne nyttiggøres, men man opnår muligvis overskuelighed.

2) Man kan øge sin (administrationens) evne til at behandle den store informationsmængde, for derigennem at erhverve øget – og måske nyttig – indsigt. EDB-teknologien kan være et godt hjælpemiddel hertil.

Begge strategier kan være et fornuftigt valg. Det afhænger af det enkelte brugs situation, hvad der er det fornuftigste. Det er nødvendigt, at man gør sig situationen klar, og at man disponerer.

Det er ikke denne artikels sigte at afstikke linierne for hvem, der skal vælge hvad og hvorfor. Men for eventuelt at gøre beslutningsprocessen lettere, anføres nedenfor forskellige muligheder for anvendelse af EDB, lige-

Figur 1. Tidlig variation mellem forventet og faktisk udbytte ved overgang til EDB.

som det omtales, hvorledes nogle typiske problemer ved overgang til EDB kan løses.

EDB-strategier

Anvendelse af EDB kan for det enkelte brug realiseres på forskellige måder:

- a. Anvendelse af EDB-bureau
- b. Anvendelse af PC med hjælp af standardprogrammer
- c. Anvendelse af PC med hjælp af specielt udviklede (egne) programmer.

Det enkelte brug bliver i stigende grad involveret i arbejdet med EDB, når man går fra den ene strategi til den næste i den angivne rækkefølge.

Hvilken strategi man vælger, bør afhænge af hvilke styringsopgaver, man vil have løst EDB-mæssigt. Valget af strategi bør først foretages, når brugets behov er blevet analyseret.

Nedenfor skitseres, hvorledes den samme opgave – faktureringsopgaven – kan løses i hver af de tre strategier, for at illustrere mangfoldigheden i EDB-løsninger.

a. For at undgå det tidsrøvende og monotone arbejde med at udskrive fakturaer, kan man ugevis sende de relevante data til et bureau, som dernæst klarer tastningen og udsendelsen. Bureauet returnerer kopier, men brugt må selv klare debitorstyringen.

b. Blandt andet fordi debitorstyringen tager tid, kan man vælge en PC-løsning med standardprogrammer i stedet for. Man kan købe programmer, som samtidig med at de udskriver fakturaer, opdaterer debitorlisten og lagerregnskabet (færdigvarelageret). Derved får administrationen flere funktioner udført i samme arbejds-gang.

c. Færdigvarelageret ændres ved skovning, hvilket råvarelageret (stående vedmasse) også gør. Vil man føre EDB-mæssigt regnskab hermed, bliver det sandsynligvis aktuelt med et specielt udviklet program, som også kan løse faktureringsopgaven. (Det skal siges, at der findes bureauer, der har udviklet meget omfattende programmer, som det enkelte brug kan få adgang til via bureaustrategien).

Der er således en glidende overgang mellem de forskellige muligheder for EDB-anvendelse. Det skal understreges, at anvendelse af EDB til visse opgaver kombineret med mere traditionel løsning af andre, kan være en fornuftig strategi.

Problemer med EDB

Det er en næsten ufravigelig regel, at virksomheder, som indfører EDB,

uafhængigt af branche møder en række problemer. De opstår efter at beslutningen om strategi og anskaffelse er truffet, og hænger sammen med brugen af EDB. Problemerne har mange fællestræk fra virksomhed til virksomhed, hvilket gør det muligt at anvise generelle retningslinier for, hvorledes de kan løses.

Der er tekniske problemer med etableringen af det nye anlæg og oplæringen i brugen af det. Større er de problemer, der kan være med at få personalet til at acceptere brugen af den nye teknologi, herunder ændrede arbejdsrutiner.

Det alvorligste problem er måske frustrationen hos medarbejderne og ledelse over, at den forventede administrative og ledelsesmæssige gevinst ikke viser sig. Dette fænomen er så udbredt, at man har hæftet slangvendingen ”gurukløften” på det, se figur 1.

Gurukløftens eksistens kan skyldes, at EDB-eksperten (guruen) har lovet for meget, eller at brugerens forventninger har været for store. Men det kan også skyldes, at det anskaffede system simpelthen ikke passer til opgaven. Dette er nok den hyppigste årsag, og det kan godt være forklaringen, selv om sælgeren har været reel og brugeren godt orienteret om EDB.

Analyse af EDB-behov

For at få et system, som passer, er det nemlig nødvendigt at udføre et omhyggeligt analysearbejde før anskaffelsen. Desværre forsømmes dette ofte.

Analysen bør udføres af administration og medarbejdere, og hyppigt vil det være nødvendigt at inddrage en EDB-kyndig. Analysens formål er at skabe en bevidsthed om og vurdering af den informationsmængde, administrationen modtager, behandler og videregiver.

Det skal således specificeres, hvilke opgaver administrationen skal løse, og i hvilken form resultaterne skal foreligge. (F.eks.: Lønberegningen skal foregå EDB-mæssigt. Der skal laves bevoksningsstatistikker, som opdateres manuelt hvert femte år. Osv.).

Dernæst skal det undersøges, om man faktisk får de informationer, der er nødvendige, for at opgaverne kan løses, og – hvis det ikke er tilfældet – hvorledes man kan indsamle dem. Endelig undersøges det, om nogle af de informationer, man hidtil har indsamlet, er overflødige.

Når analysen er foretaget, kan man specificere sine krav til det system der behandler informationerne: Det skal frembringe nogle veldefinerede produkter på basis af et veldefineret infor-

mationsmateriale.

Med en sådan kravspecifikation kan en EDB-kyndig foreslå en eller flere alternative EDB-løsninger, der passer til opgaven, og som administrationen så kan beslutte sig for at anskaffe. Økonomiske vurderinger og overvejelser over arbejdskraftressourcerne i virksomheden vil ofte indgå i denne beslutningsproces.

Formuleringen af kravspecifikationen er den væsentligste forudsætning for at undgå at havne i kløften. Men i øvrigt vil formuleringen resultere i en bevidst holdning i administrationen om denne funktions målsætning, hvilket kan være gavnligt i mange andre sammenhænge.

Som ”nybegynder” kan man altså komme et væsentligt EDB-problem i forkøbet ved at få udarbejdet en kravspecifikation før anskaffelsen.

Har man allerede EDB, men sidder man i kløften, kan man komme op af den. Det sker ved at få udarbejdet en kravspecifikation og ved at have beslutsomhed til at realisere den, selv om det medfører, at en større eller mindre del af det eksisterende EDB-udstyr kasseres.

En væsentlig forudsætning – måske den væsentligste – for at et EDB-system kan komme til at fungere tilfredsstillende, er således, at administrationen gør sig klart, hvilken informationsmængde, der er nødvendig og tilstrækkelig, og hvorledes den skal behandles, for at administrationens målsætning kan nås.

I den forbindelse kan udveksling af erfaringer, gode og dårlige, mellem forskellige brug være nyttig, ligesom erfaringer fra andre produktionsvirksomheder uden for branchen kan være værdifulde.

At få medarbejdernes accept af det nye system kan kræve diplomati og pædagogik. Men inddrages de i beslutningsprocessen vedrørende anskaffelsen, og får de ro til at sætte sig ind i, hvorledes systemet virker, samt den nødvendige undervisning, er man godt på vej.

Væsentligst er det imidlertid, at de lærer at forstå det hensigtsmæssige ved systemet. Udarbejdelsen af kravspecifikationen og selve dens indhold leverer et godt materiale til den oplæring.

Problemet med teknikken er egentlig ikke køberens, men leverandørens. Kravspecifikationen fastlægger nemlig hvad systemet skal kunne, og kravspecifikationen bør indgå i den aftale, der træffes med leverandøren.

Sammenfatning

Den nye teknologi nødvendiggør for

det enkelte skovbrug en stillingtagen til anskaffelse af EDB. Der er en jævn overgang fra den traditionelle administration til den totale EDB-løsning.

En forudsætning for at få et EDB-system, som passer til opgaven, er, at der foretages en analyse af den nødvendige informationsmængde og -behandling i virksomheden. Denne analyse skal resultere i den kravspecifikation, som danner grundlaget for EDB-systemets etablering.

For at få et godt beslutningsgrundlag, er det hensigtsmæssigt, at den enkelte administration/ejer orienterer sig om den nye teknologi og får kendskab til andre virksomheders EDB-erfaringer. Dette kan f.eks. opnås ved kursusdeltagelse og ved at søge assistance hos folk med EDB-indsigt.

Ulemperne ved et uheldigt valg af informationsbehandlingssystem kan være store – gevinsterne ved et godt valg ligeså.

CAMPAGNOLA

s. r. l.

®

Vi vil ved udstillingen på Langesø den 30. august præsentere vores nye automatiske udløser til Super Star, F4 og RF1. Alle vore Kompressorer, Sakse, Save og Slingeruller vil også kunne ses og prøves ved denne lejlighed.

Ring og hør nærmere, og få tilsendt brochurer og prislister. Forhandlere for Fyn og Jylland anvises.

CAMPAGNOLA

DANMARK

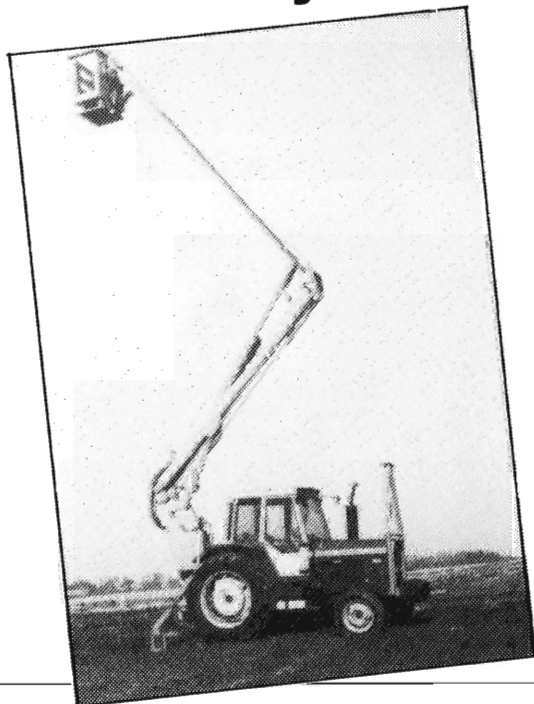
Eneimport

Vagn Jensen

Tåstrupvej 14 - 2690 Karlslunde - Tlf. 53 14 05 29 - Telefax 53 14 62 95

Sky-lift

Se den på SI-demonstrationen i parken på Langesø den 30. august kl. 9.00-16.00.

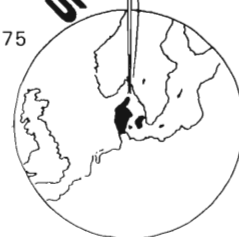
Import: Skov-Team A/S - 8500 Grenå

Salg:

INTERFORST KIS

BLÅKILDEVEJ 8
STUBBERUP
DK 5610 ASSENS
TLF. 64 79 10 75 - FAX 64 79 11 75
BIL-TLF. 30 26 77 46

ÅBNINGSTID: Hverdag kl. 7.00-18.00. Lørdag kl. 7.00-12.00
- os med den gode service og garanti.
Få en snak med Toxvaerd-Larsen, tlf. 64 79 10 75 - gerne aften

Debat:

In vino veritas!

— om rødkernet bøg

Når Vejleborgeren går tur i sin Nørreskov, fryder han sig over de smukke gamle bøger, og imponeres over deres monumentale storhed.

Måske søger han træet, hvor bedstefaderen skar et hjerte i barken. Det står nær bogen med et selvportræt skåret af en bivuakerende soldat i 1864. Der hvor hulduerne kurrer smukkest.

Han spekulerer ikke på det forstlige begreb, der hedder omdriftsalder. Aner ikke, at den i hans skov nærmer sig 170 år for bøgens vedkommende, og at mange af træerne netop derfor har fået den farvning af veddet der kaldes rødkerne.

Han ved heller ikke, at straffen er deklassering, lang og tro tjeneste til trods.

Men når han sammen med sin kone skal vælge det nye møblement til spise-stuen, så ved de begge, hvordan det skal se ud. Det skal nemlig være lige så ensartet i strukturen som køkkenbordets laminatplade. Helt befriet for al individualitet.

Adspurgt ville begge sikkert melde sig under individualismens faner; men måske er det individualistiske særpræg så svagt, at det kun kan skimtes i konformitetens højborg på baggrund af de hvide vægge, de sandfarvede tæpper og de strukturløse møbler.

Hvor er arkitekten med visioner og mod til at bruge karakterfuldt træ? Hende eller ham, der får skovbrugeren til at erstatte udvisningskluppen med en rødkernesøger?

Når vinbonden i Sauternes ved høst-tide går tur i sin vinmark, fryder han sig over de saftspændte, modne druer; men han drømmer ikke om at høste dem. Først vil han finde botrytis. Finder han den, råber han glad: "Vive la pourriture noble!"

En vingård for en skov!

*A. Kofoed-Larsen,
Vejle kommunes skove.*

Indlægget er skrevet efter inspiration fra annoncen i Skoven 6/7 for salg af Børge Mogensen-stole af rødkernet bøgetræ. Restlageret på knapt to hundrede stole var iøvrigt udsolgt i løbet af mindre end en måned.

Red.

SKOVGØDSKNING

* effektivt og præcist

SKOVSPRØJTNING

* ukrudt- og lusesprøjtning

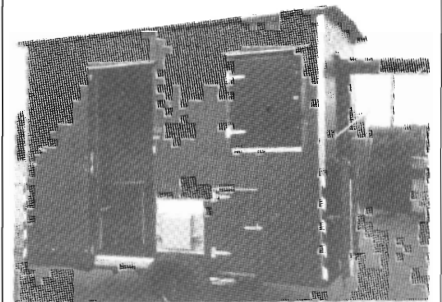
* tåge-, slange- og
bomsprøjte

Vi kører i hele landet.

KONGSHØJ MØLLE

Sprøjteservice ApS

5871 Frørup – Tlf. 65 37 12 42

Opfylder skovbrugets seneste krav.

Få tilsendt vore specifikationer.

Kan også fås på leasing eller
lempelige betalingsvilkår.

Specialfabrik for mandskabs- og sanitetsvogne

Arnold Jensen

VOGNFABRIK

Lyngvej 3, 9000 Aalborg

Tlf. Aalborg 08 18 02 77

Aften 08 18 02 83

SG Netmaskine for juletræer

Dansk fremstillet.
Hydraulisk drevet
m. el-styret
betjening.
Kombineret lift- og
trailermodel, som
standard m. 25 cm og
34 cm tragte.

BESTIL VENLIGST NU - REKVIRER BROCHURER

P. Lühning's Skovmaskiner i/s

ASSENSVEJ 464 - FALSLED

DK-5642 MILLINGE - TELEFON 62 68 11 30

Paludans Planteskole A/S

Klarskov - 4760 Vordingborg
Telefon 03 78 20 09

Skovplanter, Læ-, Hæk- og
Hegnplanter.

Tilsluttet Herkomstkontrollen
med skovfrø og -planter.

Debat:

I Skovbrugstidende nr. 6, 1989, bragtes et interview med en række personer med tilknytning til Lindenberg og Nørlund skovdistrikter i Rold skov. Formålet var at indsamle erfaringer fra stormfaldet i 1981, som ramte hårdt netop i Nordjylland.

I artiklen berøres hvad man på de to ejendomme gjorde for at oparbejde stormfaldstræet, og der fortælles om vandlagring, som begge ejendomme praktiserede.

Fra de to ejendomme har man ønsket i Skoven at kommentere artiklen. Af hensyn til de af Skovens læsere som ikke har set artiklen, bringes neden for enkelte uddrag:

Nørlund var i forbindelse med stormfaldet på mange måder anderledes end de øvrige skovdistrikter. En del af træet herfra måtte vente det meste af et år, før det kom under vand. Skovrider B. Thorlacius-Ussing afviser imidlertid, at det skulle være for sent.

– Vi var ikke for sene til at få træet i vandlager. Vi begyndte i april måned, og det er absolut tids nok, fortæller B. Thorlacius-Ussing.

Såvel Frank Jensen som Hans Ove Schimmelmann (begge Lindenberg skovd., red.) lægger vægt på, at træet skal så tidligt i vandlager som muligt, og Hardy Hoberg, der på det tidspunkt var ansat på Nørlund, har denne kommentar:

– Meget af Nørlunds træ var råddent, da

Stormfaldet i Rold skov

det kom i vandlager. Det blev simpelt hen ikke oparbejdet i tide, og derfor rådnede det. Vi prøvede flere gange at overtale skovrideren til at gå i gang med stormfaldstræet, men intet skete. Havde der været tale om en privat virksomhed, var træet kommet under vand langt tidligere, siger Hardy Hoberg og hentyder dermed til, at Nørlund er og drives som en fond. (Senere i artiklen diskuteres hvor meget stormfaldet alt i alt har kostet. Schimmelmann skønner et tab på otte mio. kr. for Lindenberg. Red.).

– På Nørlund er mange tusinde kubikmeter træ ødelagt. Der er simpelt hen foretaget en gal disposition. Når træ skal ligge i så lang tid, er det nødvendigt med vand hele tiden. Dette kneb det med på Nørlund, så træet har taget skade, fortæller Hardy Hoberg.

På spørgsmålet om, hvor meget han skønner, Nørlund har tabt på stormfaldet, lyder svaret.

– Stormfaldet har i hvert fald kostet Nørlund mellem seks og syv mio. kr.

Stiller man B. Thorlacius-Ussing overfor denne oplysning, er kommentaren:

– Det er helt forrykt. Det er simpelt hen løgn fra folk, der har opbygget et had til stedet her.

– Hvordan ser økonomien så ud?

– Den var ganske god. Selvfølgelig var der tab, men de har været minimale. Omkostningerne er stort set slugt af de almindelige prisstigninger, så tabet har reelt kun været forrentningen.

Skovens redaktion har modtaget to kommentarer fra Nørlund og fra Lindenberg, samt et svar fra udgiveren af Skovbrugstidende, Danske Skov- og Landskabsingeniører.

Red.

John Rolskov's Planteskole I/S

Sønder-Vissing, 8740 Brædstrup
Telefon 05 75 40 53

SKOVPLANTER
i gode provenienser,
samt planter
til rekreative formål m.v.

Prisliste tilsendes efter ønske.

Skovplankulturene står under
Herkomstkontrollen
med skovfrø og -planter.

FMV

kraner og vogne

Kraner fra
2,2 - 4,6 tons meter.

Vogne fra 7 - 10 tons
med og uden drev og
med og uden
vognstyring.

ROWITEK-MIRANA

Telefon 03 78 85 55

Gl. Færgesgård - 4771 Kalvehave

Politisering!

I Skovbrugstidende nr. 6, 1989 findes en artikel om stormfaldet i 1981, skrevet af Lars Christiansen, som efter artiklens indhold må være et pseudonym for Lars Sennels, der kontaktede mig i maj måned. Han ønskede at skrive en artikel om stormfaldserfaringer. Jeg havde tidligere gennem Trærådets savværksgruppe og i øvrigt også direkte til professor Olesen rejst spørgsmålet om at lave en undersøgelse af stormfaldet og dets behandling.

Det var ikke sket, og jeg regnede med at nogle almindelige bemærkninger til Skovbrugstidende trods alt ville være af interesse. Stor var derfor min overraskelse, da jeg så artiklen, hvori man lagde større vægt på nogle udtalelser fra en afskediget bogholder – som ikke på noget tidspunkt har haft med praktisk skovbrug på Nørlund at gøre – end på mine udtalelser.

Den politiserende tone i hele artiklen søger at opstille et modsætningsforhold imellem den måde Lindenberg Gods og Nørlund behandlede stormfaldet på, som jeg ikke mener på noget tidspunkt havde været til stede.

Jeg vil hermed opfordre Skovforeningen eller Skovbrugsinstituttet til at lave en seriøs behandling af emnet til gavn for senere stormfald. Det er en selvfølge, at vi hertil gerne stiller hele vort omfattende materiale til rådighed.

*Nørlundfonden,
B. Thorlacius-Ussing.*

Manipulation?

I Skovbrugstidendes juni nummer kunne man læse en artikel under overskriften "DA SKOVEN MÅTTE BØJE SIG". Der hersker ingen tvivl om, at de udtalelser, jeg er citeret for, er i overensstemmelse med, hvad jeg har udtalt.

Her hører enigheden så også op.

Artiklen er skrevet af Lars Christiansen og hvem denne person er, har jeg ingen anelse om.

Jeg blev kontaktet af journalist Lars Sennels fra Aalborg Stiftstidende. Jeg blev bedt om at komme med udtalelser omkring stormfaldet, fordi man ville lave en artikel omkring de erfaringer, vi gjorde under stormfaldet og om en eftertænkning viste, om vi stort set ville gøre det samme, dersom et nyt stormfald skulle indtræffe.

Jeg var således indstillet på, at der ville komme en artikel i Aalborg Stiftstidende. Jeg var absolut ikke vidende om, at mine oplysninger skulle bruges i Skovbrugstidende som en slags dokumentation for, at vort nabolandsdistrikt har handlet "uansvarligt", fordi man her har lagt andre synspunkter til grund for, hvordan man ville afvikle stormfaldet.

Jeg er rystet over at opleve, at en af skovbrugets egne publikationer forsøger at manipulere og derigennem tabe sin troværdighed.

*Lindenberg Gods,
Hans Ove Schimmelmann.*

Svar fra Danske Skov- og Landskabsingeniører

Skovbrugstidendes redaktionsudvalg har d. 26. juni 1989 drøftet indhold og form af ovennævnte artikel.

Udvalget skal herefter overfor skovdistrikterne Nørlund og Lindenberg beklage den karakter artiklen har fået. DSL har ikke noget ønske om at manipulere eller politisere – og da slet ikke over et emne som lagring af stormfaldstræ.

Jens Frydendal.

GRØFTER!

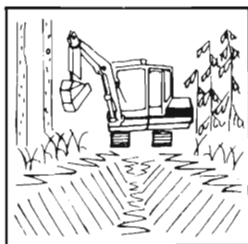
049 - 7 49 47

Den direkte forbindelse til perfekt grøftearbejde.

Lille effektiv maskine. - Skovl med anlæg til almindelige grøfter. - Rabatskovl til dybe grøfter samt grøfter i blødt terræn. - Desuden skovle på 300, 360, 500 og 1600 mm. - Til dræn, vand og planering!

ENTREPRENØR

JOHAN PEDERSEN

- Gravning af nye grøfter
- Gravning til vandrør
- Nedlægning af rør i overkørsler
- Rensning af grøfter
- Gravning til dræn
- Planering af mindre veje samt spor

**HØJ KVALITET
FAST METERPRIS**

SILKEBORGVEJ 170 - RØGEN
8472 SPORUP - 06 96 81 81
BIL.TLF. 049 74947

Køb af savværks-tømmer

Kontant betaling

**FAXE LADEPLADS
SAVVÆRK ApS**
4654 Faxe Ladeplads
Tlf. (03) 71 61 73

Bliver de danske skove overfodret med kvælstof?

Skovene tilføres betydelige mængder kvælstof med nedbøren, og udvaskningen er i reglen beskeden. Der synes dog ikke at være risiko for en overforsyning af skovtræerne de første mange hundrede år.

Af afd. leder, dr. agro. H. HOLSTENER-JØRGENSEN.

I de seneste år har der været en stigende, offentlig bekymring om kvælstof-forbindelser og deres virkninger på vore omgivelser. De kvælstofforbindelser, som man taler mest om, er kvælstofilter og ammoniak.

Kvælstofilter dannes ved forbrændingsprocesser i biler og i industrien. Ilterne kan dels have en direkte giftvirkning på planter, dyr og mennesker, dels kan de ende som syrerester som f.eks. salpetersyre, der er kendt som planteneringsstof (nitrat).

Ammoniak afdamper fra staldanlæg og under udbringning af gylle og ammoniak som gødning i landbruget. Ammoniak er vandopløselig, og herved dannes ammoniumioner og hydroxidioner. Ammoniumionen er også et planteneringsstof. Når den optages af planterne udskilles en forsurende brintion.

Svovlsur ammoniak, som er ammoniumsulfat, bruges til at nedsætte reaktionstallet på jord, hvor man har mangan/jernmangel, f.eks. i agermarkskulturer af nordmannsgran.

Den større deposition (afsætning på jord og planter) af kvælstofforbindelser har ført til spekulationer om, at vore skove kan blive "kvælstofmættede". Dette vil først og fremmest medføre, at der vil ske en større kvælstofudvaskning fra skove og plantager; men en overernæring med kvælstof kan muligvis også skade træerne og gøre skoven ustabil.

Spørgsmålet er, er der noget som tyder på, at vi nærmer os en sådan mætningsstilstand?

Et tilbageblik

P.E. Müller (1879) beskrev bøgemor i nordsjællandske statsskove, som havde tykkelser på 8-15 cm i ældre bølgebevoksninger. I begyndelsen af 1950'erne ønskede flere udenlandske jordbundsfolk at få demonstreret klas-

sisk *P.E. Müller* bøgemor. Den var forsvundet. På mange tidligere morfolokalteter var der en overgangstype, eller ligefrem muld.

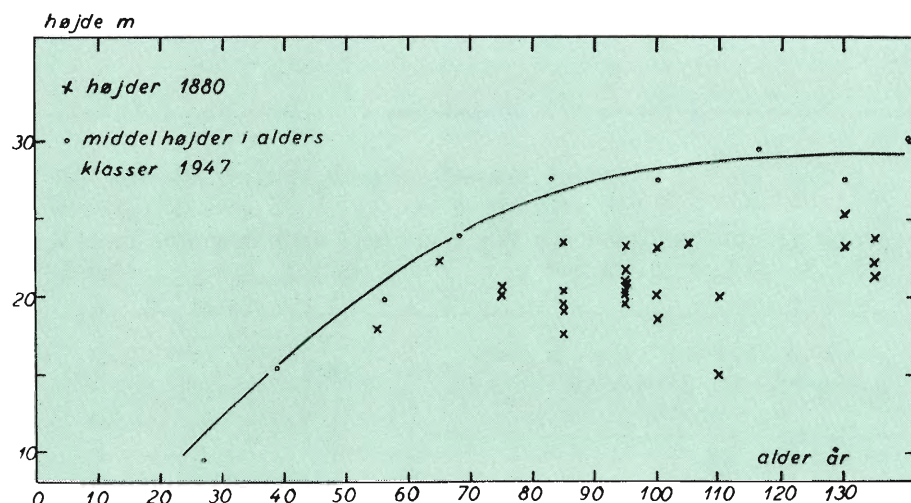
Parallelt med denne udvikling er der sket en væsentlig bonitetsforbedring. Figur 1 viser højde over alder af bølgebevoksninger i Rude Skov i 1880 (*P.E. Müllers* tid), og kurven er planmiddel-højder i samme skov i 1947.

Baggrunden for denne bonitetsstigning er formodentlig kompleks, men

der kan peges på et par faktorer. Skovloven af 1805 med dens indfredning har sikkert været væsentlig, og det har helt klart haft en positiv virkning, at en stigende tilførsel af luft- og nedbørsbårne kvælstofforbindelser er aflejret i skoven.

Organisk materiale i jorden

Skovjord tilføres hvert år 3-5 t organisk materiale. Dette sker i form af strøfald (nåle, blade, kviste), som er

Figur 1. Højde – alder sammenhæng for bøg i Rude skov, Nordsjælland, i 1880 og i 1947. (Holstener-Jørgensen 1958).

Tabel 1. Tabellen viser jordens surhedsgrad og forholdet mellem kulstof og kvælstof i forskellige dybder i skovjord. Der er angivet målinger fra to jordtyper – podsol, dvs. en næringsfattig, udvasket jord – og en eutrof brunjord, dvs. en næringsrig jord hvor det organiske materiale er stærkt omsat.

"Podsøl"				"Eutrof brunjord"			
Horisont	Dybde	pH (KCl)	C/N	Horisont	Dybde	pH (KCl)	C/N
OL	5-4	3.3	35				
OF	4-1	3.2	25				
OH	1-0	2.8	31				
Aeh	0-1	2.8	26	Ah	0-3	4.3	9.6
Ae	1-20	3.0	23	B _{v1}	3-20	3.8	7.6
Bhs	20-25	3.7	29	B _{v2}	20-50	4.2	6.3
B _v	25-35	4.0	23	B _v C _{v1}	50-70	4.2	5.1
B _v C _v	35-100	3.7	15				

Efter Rehfuess, 1981.

temmelig kvælstoffattigt. I litteraturen kan man finde varierende værdier af kulstof/kvælstof-forhold (C/N). Typiske værdier for nogle af vore hovedtræarter er for løv og nåle:

eg: 45-50
 bøg: ca. 50
 rødgran: ca. 50
 el: 15-20

Under omsætningen af det organiske materiale indbygges kvælstof, således at det resterende organiske materiale er mere kvælstofrigt end udgangsmaterialet.

Tabel 1 illustrerer dette for to forskellige jordtyper, en podsol og en brunjord. I podsolen er C/N-forholdene gennemgående høje, medens de på brunjorden er af samme størrelsesorden som på god landbrugsjord.

Ved renafrift sker der en kraftig mineralisering (nedbrydning) af organisk materiale. Det medfører at ikke kun kulstofforbindelser men også kvælstofforbindelser frigøres, og de kan udvaskes og "forurene" grundvandet.

Tabel 2 viser, hvad der sker efter renafrift af gammel skovfyr i DDR. Det fremgår, at mellem 21% og 25% af kulstoffet (C) mineraliseres, og at der er meget betydelige kvælstoftab, idet de nyplantede skovfyr ikke kan optage og binde disse store mængder.

DDR-forskere anser imidlertid, støttet på målinger, at der opbygges "fuldt lager" igen i den næste rotation af skovfyr. Formodentlig kan man dog vente et større lager efter næste rotation (Holstener-Jørgensen, 1984).

Det er i denne forbindelse nødvendigt at understrege, at jordens kulstoflager er væsentligt større under skov end under andre afgrøder. Troedsson og Nykvist (1973) demonstrerer således, at mens der på en permanent græsgang er ca. 60 t kulstof pr. ha i de øverste 50 cm af jorden, er der ca. 225 t pr. ha under en tilgrænsende, blandet løvskov.

Dette har i alle agerbrugskulturer været udnyttet ved svedjebrug (shifting cultivation). Så sent som i tiden under og lige efter 2. verdenskrig udnyttede man den store mineralisering ved at tage en eller flere landbrugsafgrøder (rug, kartofler, kålrabi m.fl.) efter afdrift af skov i Tyskland (Dengler 1944).

Den kvælstofudvaskning, som DDR-tallene i tabel 2 tyder på, er alarmerende. Dels er det et tab, som kan influere på skovens fremtidige vækst, dels kan der ske en grundvandsforurening med nitrationer.

Tabel 2. Tab af kulstof, hhv. kvælstof efter renafrift af skovfyr i DDR. Desuden er angivet hvor stor del af jordens lager der er gået tabt.

	Lokalitet 1	Lokalitet 2
Tab af C efter renafrift, t/ha	21.7	14.2
Procent af lager	25.3	21.1
Tab af N efter renafrift, kg/ha	667	993
Procent af lager	19.1	31.8

Efter Heinsdorf, Krauss og Tölle, 1986.

Tabel 3. Kvælstofudvaskning fra forskellige skovarealer.

Lokalitet og publikationsår	kg N pr. ha og år
Bæk i Vestjylland efter gødskning, 1984	0.4 - 2.1
Plantager på Karup hedeflade, 1980, 1982	ca. 3
80-årig bøg på Vallø	1 - 3
40-årig eg på Bregentved, 1972/73	2.8 - 3.5
Rødgranrenafrift på Bregentved, 1972/73	4.0 - 6.5

Efter Holstener-Jørgensen, 1984.

Danske undersøgelser (Holstener-Jørgensen og Krag, 1988) på rødgranafrifter, hvor der ikke er foretaget renholdelse, tyder dog på, at udvaskningen går i stå i løbet af få år.

Allerede efter 4 års forløb er den unge nåletrækultur sammen med græsvegetationen, selvsåede birk og flere andre arter i stand til at optage og midlertidigt immobilisere (binde) det frigjorte kvælstof. Udvasningen er på ha-basis reduceret fra ca. 50 kg N pr. ha på en 2 år gammel renafrift til 4-5 kg N pr. ha på en kulturflade 4 år efter renafrift.

Disse 4-5 kg kvælstof pr. ha er af samme størrelsesorden, som den man finder på naturarealer og under skove og plantager. Tabel 3 gengiver sådanne værdier for en række lokaliteter.

Tallene giver kun anledning til den kommentar, at udvasningen fra rødgranrenafriften på Bregentved forekommer lav, men på lokaliteter med høj grundvandsstand som denne må der regnes med en betydelig nitratreduktion. Det vil sige, at kvælstofforbindelserne reduceres til kvælstof, som er hovedbestanddelen af atmosfæren (78,2%), og ilt der indgår i andre processer i jordbunden.

Vurdering af de fremlagte kendsgerninger

Er spekulationerne vedrørende en snarlig kvælstofmætning af vore skovøkosystemer realistiske?

Det er i hvert fald næppe sandsynligt, at en sådan mætning vil ske i de første mange årtier, når man betænker, hvor store mængder kvælstoffattigt, organisk materiale, der omsættes pr. år i skovøkosystemer. Dette organiske materiale kan binde meget store

mængder kvælstof.

Et regneeksempel kan belyse dette for danske plantageforhold:

Troedsson og Nykvist (1973) undersøgelsen, som er kort berørt ovenfor, viser et kulstofindhold i jorden under skov på ca. 225 t pr. ha til 50 cm's dybde. Forestiller man sig et gennemsnitligt C/N-forhold på 30 er kvælstofmængden 7.500 kg pr. ha.

For at ændre C/N-forholdet til 12 skal systemet tilføres 11.250 kg kvælstof. Den årlige luft- og nedbørstilførsel er af størrelsesordenen 20 kg pr. ha og år i Danmark (Hovmand og Bille-Hansen, 1988). Det vil tage ca. 560 år at tilføre den nævnte mængde kvælstof ad denne vej.

Kvælstof og svovl følges ad i naturen som vigtige byggesten for aminosyrer. Visse generelle retningslinier angiver et forhold mellem kvælstof og svovl på 10:1 på vægtbasis. De nævnte 20 kg N pr. ha og år som tilførsel bør derfor følges af 2 kg svovl, hvis der skal være byggesten til aminosyrer m.v.

Den atmosfæriske svovltilførsel er for tiden 20-24 kg pr. ha og år (Hovmand og Bille-Hansen, 1988). Den svovlmangel, som landbruget oplever i disse år ved dyrkning af raps på sandjord, truer således ikke dansk skovbrug. Landbrugets svovlproblem er, at svovludslippet fra kraftværker er reduceret, og at moderne gødninger er svovlfattige.

Litteratur

DENGLER, A., 1944: Waldbau auf ökologischer Grundlage. Berlin.

HEINSDORF, D., KRAUSS, H.H., TÖLLE, H., 1986: Entwicklung der C- und N-Vorräte nach Kahlschlag auf ärmeren anhydromorphen Sandböden unter Kiefer. Beiträge für die Forstwirtschaft 20:8-13.

HOLSTENER-JØRGENSEN, H., 1958: Lidt om bøgedyrkingens fremtidsmuligheder bedømt på grundlag af udviklingen i Rude skov. Dansk Skovforenings Tidsskrift 43:400-408.

HOLSTENER-JØRGENSEN, H., 1984: Notat om udvaskning af N, P og organisk stof fra skovøkosystemer. Skoven 16:334-337.

HOLSTENER-JØRGENSEN, H. og M. KRAG, 1988: Skovbrug og miljø. Skoven 20:266-268.

HOVMAND, M.F. og J. BILLE-HANSEN, 1988: Ionbalance i skovøkosystemer, med målinger af atmosfærisk stoftilførsel II. MST LUFT-A127.

MÜLLER, P.E., 1879: Studier over Skovjord, som Bidrag til Skovdyrkingens Theori. I. Om Bøgemuld og Bøgemor paa Sand og Ler. Tids. f. Skbr. 3, 1879: 1-124.

REHFUESS, K.E., 1981: Waldböden. Hamburg.

TROEDSSON, T., NYKVIST, N., 1973: Marklära och markvård. Stockholm.

Forstplanteskolen, Veringe

Planteskolen er tilsluttet »Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter«

Alle slags skovplanter tilbydes i prima kvalitet.

Forlang prislister

Indehaver: Ole van Tol

Tlf. 09 75 12 88

Lad os jævne vejen for Dem

Levering og udlægning af grus, sten og andre vejmaterialer direkte fra lastbil med patentanmeldt vejafrettermaskine.

- * Vi udlægger sorterede materialer i lag, 1-20 cm i profil.
- * Vi jævner veje, hvis overflade er grus, i profil.
- * Vi kan begrænse udlægningen til sporene.
- * Vi udlægger Deres egne materialer eller leverer materialer.
- * Udlægningen kræver ikke mandskab ud over føreren af lastbilen - så arbejdet kan klares uden Deres medvirken.
- * Med metoden opnås en fin jævn vej - hurtigt og billigt.
- * Tilbud uden forbindelse.

Hyllede Vognmandsforretning

Svend Petersen
Møllevej 88, Hyllede - 4683 Rønnede
Telefon 03 82 50 77

Tænk venligst på Deres medarbejderes sikkerhed og velbefindende i kulden ...

Lad installere en REFLEKS OLIEOVN eller REFLEKS OLIEKOMFUR - vi har modeller, der passer til enhver skurvogn.

Refleks

Lørup - 5750 Ringe - Tlf. 09 67 12 68
Telefax 09 67 13 81

Topsaks

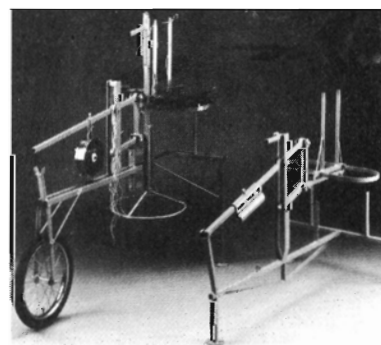
ETR-SERVICE, RINGE ApS
ERIK T. RASMUSSEN
ODENSEVEJ 63
DK-5750 RINGE
TLF. 62 62 27 22

Kvalitet og design

Lagerfører alt i trykluftværktøj til pyntegrøntklipping.

ETR Service

Pyntegrøntvægt

ETR-SERVICE, RINGE ApS
ERIK T. RASMUSSEN
FRISENGÅRDSVEJ 57
DK-5800 NYBORG
TLF. 65 30 18 22

Arbejds miljø ved motorsavsbenzin

Arbejds miljøet kan forbedres ved nye benzintyper eller tekniske ændringer på saven.

Af EBBE BØLLEHUUS og FRANS THEILBY, Skovteknisk Institut.

Skovteknisk Institut har gennem længere tid opsamlet erfaringer vedrørende tekniske og arbejdsmiljømæssige problemer omkring benzin og to-taktsolie til motorsave. Institutet har tillige besøgt EMAB's forsøgslaboratorium i Göteborg samt deltaget i en konference om motorsavens udstødningsgas på det svenske Arbejds miljøinstitut i Umeå.

Det har gennem mange år været velkendt og veldokumenteret, at motorsavens udstødningsgas er sundhedsskadelig. Problemer som hovedpine, utilpashed, kvalme og hukommelsessvigt er velkendte – især hos ældre skovarbejdere.

Ved motorsavsarbejde i trykkende, stille vejr og i tætte bevoksninger har udstødningsgassen svært ved at slippe væk, og skovarbejderen indånder under disse forhold en forholdsvis stor mængde af gassen.

Særlig motorsavsbenzin

Et stort anlagt svensk forsøg med en særlig motorsavsbenzin som er "sundere" end den almindeligt anvendte bilbenzin, har vist sig lovende. Derfor forsøger Skovteknisk Institut p.t. at få et dansk benzinselskab til at levere en lignende benzin til afprøvning her i landet.

Forbruget af motorsavsbenzin i dansk skovbrug er lille (formentlig omkring 2.000 m³/år. Det gør desværre fremstillingspris, lageromkostninger og distribution dyr, så salgsprisen bliver væsentligt højere end for almindelig bilbenzin.

Bortledning af gas

Bortledning af udstødningsgasserne gennem en slange via en specialudført lydpotte er en mulighed, der umiddelbart kan løse problemerne for de fleste skovarbejdere. Udstyret fås til de mindre savmodeller fra Husqvarna og Jonserseds, men har os bekendt ikke været afprøvet her i landet.

Katalysator

I Tyskland har man fremstillet en lyd-potte med indbygget katalysator, der

fjerner en del af de skadelige stoffer fra udstødningsgassen.

Katalysatoren markedsføres af Stihl og kan købes her i landet nu. Men også her har vi behov for en praktisk test under vore forhold. Save med katalysator må kun køre på blyfri benzin.

Hvilken vej, der er den rigtige at gå, er stadig uvist, og der bliver sikkert tale om at kombinere flere af mulighederne.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at ingen af de tre foranstående løsninger har skaffet os en ufarlig udstødningsgas. Der forekommer stadig store mængder kulilte, der er akut giftige, når de indåndes!

Der vil altså også fremover være behov for at planlægge arbejdet, således at skovarbejderen undgår indånding af udstødningsgas.

Udstødningen fra motorsaven kan, især i tætte bevoksninger, forårsage hovedpine, kvalme og hukommelsessvigt.

Følg forskrifter

I de senere år har der tillige været konstateret tekniske problemer med saven p.g.a. at bilbenzinens sammensætning er ændret og derfor stiller større krav til den to-taktsolie, der blandes i benzinen. Brug af blyfri benzin stiller yderligere krav til to-taktsolien og karburatorjusteringen.

Desværre savnes der en dækkende international standard for kvaliteten på to-taktsolie. Derfor er det bedste råd, vi kan give nu, at man skal følge motorsavsfabrikanternes forskrifter om benzin- og olie-kvaliteter nøje.

Skovteknisk Institut har udarbejdet en rapport, der uddyber problemerne nærmere: *SI-rapport 3, 1989 af Ebbe Bøllehuus. Pris 35,00 + moms (indgår i abonnement). Ekstra eksemplarer kan købes i Skovteknisk Institut, tlf. 31 24 42 66.*

Pyntegrønt/specialklip

Vi leverer planter af:

Kristtjørn, buksbom, troldpil og andre specialiteter.

Ring og få et tilbud. Vi leverer fra september.

Fjellebrovej 4
5750 Ringe

MØLLER & MADSEN

Telf. 62 66 16 90
30 69 16 91
Telefax 62 66 16 98

Aktuelle vejledende priser for råtræ

Effekt	Forhandlet	Offentliggjort	Gældende fra	Næste forhandling
Bøg				
Kævler	14.6.1989	Skoven-Nyt lb.nr. 20/89	14.6.1989	
Svellekævler	30.9.1987	Skoven-Nyt lb.nr. 38/87	30.9.1987	
Bundgarnspæle	11.11.1986	Skoven-Nyt lb.nr. 47/86	12.11.1986	
Eg				
Kævler	2.9.1988	Skoven-Nyt lb.nr. 29/88	2.9.1988	5.9.1989
Bundgarnspæle	11.11.1986	Skoven-Nyt lb.nr. 47/86	12.11.1986	
Ask				
Kævler	2.9.1988	Skoven-Nyt lb.nr. 29/88	2.9.1988	5.9.1989
Bundgarnspæle	11.11.1986	Skoven-Nyt lb.nr. 47/86	12.11.1986	
Ær				
Kævler	14.6.1989	Skoven-Nyt lb.nr. 20/89	14.6.1989	
Andet løv				
Kævler	2.9.1988	Skoven-Nyt lb.nr. 29/88	2.9.1988	
Nåletræ				
Savværks-tømmer, vest	8.5.1989	Skoven-Nyt lb.nr. 14/89	8.5.1989	
Savværks-tømmer, øst	8.5.1989	Skoven-Nyt lb.nr. 14/89	8.5.1989	
Kassetræ			15.6.1989	
Lameltræ			15.6.1989	
D.K.I.-Træ	8.5.1989	Skoven-Nyt lb.nr. 14/89	8.5.1989	
Impr.master	18.11.1985	Skoven-Nyt lb.nr. 32/86	18.11.1985	
Piloteringspæle		Skoven-Nyt 1988 nr. 1 c	1.1.1988	
Novopan-træ				
Brænde, pæle, lægter m.v.	3.7.1989	Skoven-N. 1989 nr. 6-7a Skoven-Nyt lb.nr. 37/87	28.9.1987	

AKKERUP PLANTESKOLE
5683 HAARBY
Telefon (09) 73 10 58

Skov-, læ- og hækplanter

Tilbud afgives gerne.
Tilsluttet Herkomstkontrollen
med skovfrø og -planter.

SKOV SØGES

Til kapitalstærke klienter søges skov
på 30 - 2.000 ha.

Netop nu opnås toppriser
på skovejendomme.

Kontakt trygt og uforbindende:

Statsaut. ejendomsmægler M.D.E.
Valuar og bygningsingeniør.

PEDER BØNDING

Kontortid: man.-fre. 9-16

VIBORG 06 6744 44

Specialist i skovgrøfte- oprensning

2 maskiner er fast i Jylland

Vi er forhandler
af PEM-rør
til overkørsler.
Nye rør 160 mm.

Brdr. Svanebjerg

Leestrup . 4733 Tappernøje
Telf. 53 82 53 77 - 53 82 54 25

Siden 1896

HJORTSØ PLANTESKOLE

4470 Svebølle

Tlf. 03 49 30 20* og 03 49 30 40
Indehaver: P.V. Pedersen

Skov-, læ- og hækplanter
Forlang prisliste
Planteskolen er tilsluttet
Herkomstkontrollen med
skovfrø og -planter

Vi køber primært

B og C kævler i bøg.

Vallø Stifts Savværk

4681 Herfølge - telf. 03 68 33 13

Planter til skov og hegn

**PETER SCHIØTT'S
PLANTESKOLE**

7361 Ejstrupholm
Tlf. (05) 77 25 52

Tilsluttet Herkomstkontrollen med
skovfrø og -planter.

Bøger og tidsskrifter sælges

Dansk Skovforenings Tidsskrift 1916-1971 incl. Der mangler hæfte 2 i årgang 1916 og hæfte 1 i årgang 1921. Årgang 1917-1962 er indbundet med guldtryk og i fin stand, resten uindbundet. Vejledende vurderingspris: 1.000 kr.

Henvendelse: B. Gelhede, tlf. 75 68 40 95 bedst mellem kl. 9 og 14 og efter kl. 19.

Dansk Skovforenings Tidsskrift 1930-1989, uindbunden
 – pæn stand kr. 700,-
 Forstlig Budstikke 1930-1968, uindbunden – pæn stand kr. 250,-

Henvendelse til Hans Kiildsen, tlf. 08 63 62 13, bedst aften.

Maj og juni 1989

I **maj** har nedbøren været omkring eller over normalen i det vestlige og nordlige Jylland, mens resten af landet kun har fået meget lidt nedbør. Antallet af soltimer blev det fjerdehøjeste der er målt (rekorden er fra 1947 med 359 timer). Maj har som helhed budt på tørt og solrigt vejr.

I **juni** har nedbøren været den del under normalen. Midt i måneden – uge 24 og 25 kom der overhovedet intet. Temperaturen var som helhed kun lidt over det normale, men om dagen blev det mange steder i landet omkring og over 25 grader i det meste af juni. Antallet af soltimer blev det højeste siden 1970. Juni har i perioden fra d. 10. til d. 27. budt på varmt og meget solrigt vejr, ellers noget ustadigt og køligt.

I **juli** er der kommet 49 mm, mens normalen er 74 mm. Regnen er næsten udelukkende faldet i de første og de sidste dage i måneden. Temperaturen har som helhed været noget (0,3 grader) over normalen, men således at uge 27 og 30 blev en del varmere end det plejer. De højeste temperaturer kom de fleste steder op omkring 30 grader, især i uge 27, hvor man på Sjælland målte 33 grader.

På målestationerne har der været målt nattefrost 2-3 steder i maj og i juni (uofficielle rapporter fra midtjyske distrikter fortæller dog om kraftige frostskafer). I juli har de laveste temperaturer været 5-6 grader.

Varmt og fugtigt forår

I de tre forårmåneder har det som helhed været en hel del varmere end normalt, og der har været meget lidt frost. Nedbøren har været en del over det normale, overskuddet faldt dog allerede i marts måned. I de tre forårmåneder under ét er der målt flg.:

	Forår 1989	Normal
Middeltemperatur, grader	7,6	6,3
Middelmaksimumtemp.	11,2	10,3
Middelminimumtemp.	4,0	2,5
Frostdøgn	8	26
Isdøgn	0	2,9
Soltimer	595	564
Nedbør, mm	140	111
Middelvindhastighed, m/s	7,1	4,9
Middelmaksimumtemp.: Gennemsnittet af døgnets højeste temperaturer.		
Frostdøgn: Minimum under 0. Isdøgn: Maksimum under 0. Vind målt på kyststationer.		

Vandunderskud på over 200 mm

Selv om der er faldet en del regn i løbet af sommeren, har det varme og solrige vejr bevirket en så stor fordampning, at planterne mangler 200 - 250 mm for de tre måneder maj, juni og juli under ét. I de varme perioder fordamper mellem 25 og 30 mm vand om ugen, og det kan en normal nedbør selvsagt ikke hamle op med.

Det fremgår af de målinger der foretages af fordampningen fra en græsafgrøde (se iøvrigt foromtalen i 4/89, side 167). Tabellen viser vandbalancen i mm vand – bestemt som nedbør minus fordampning.

	Maj	Juni	Uge 27-31	Ialt
Nordjylland	- 47	- 79	-95	-221
Midt- og Vestjylland	- 47	- 60	-96	-203
Østjylland	- 65	- 58	-75	-198
Syd- og Sønderjylland	- 75	- 70	-73	-218
Sjælland m. øer	- 90	- 64	-89	-243
Bornholm	-105	-108	-44	-257
Lands gennemsnit	- 68	- 67	-84	-219

Nedbør, mm Amt	Maj		Juni		1/7-31/7 Målt
	Målt	Normal	Målt	Normal	
Nordjyllands	45	34	33	50	42
Viborg	52	35	52	47	36
Århus	24	35	36	49	40
Vejle	20	40	30	49	54
Ringkøbing	42	39	37	49	51
Ribe	20	42	33	48	57
Sønderjyllands	13	45	40	48	59
Fyns	10	40	34	45	55
Vestsjællands	12	35	31	47	42
Nordøstsjælland	14	38	35	45	59
Storstrøms	9	40	41	47	42
Bornholms	6	34	32	43	76
Lands gennemsnit	25	38	37	48	49

Temperatur °C	Maj		Juni		3/7 - 31/7 Målt
	Målt	Normal	Målt	Normal	
Middel	11,4	11,0	14,6	14,4	16,8
Absolut minimum	2,7	0,5	3,2	4,5	7,4
Absolut maximum	24,4	23,6	26,7	26,0	29,2

Antal soltimer	316	256	311	257	247
Antal frostdøgn	0,1	1	0,1	-	0
Antal graddage	176	187	-	-	-

Hyppighed af vindstyrke %
 Større end el. lig flg.:

	Maj	Juni	3/7-31/7
Styrke 6 (hård vind)	8	5	4
Styrke 8 (hård kuling)	0	0	0
Styrke 10 (storm)	0	0	0
Hyppigste vindretninger	W,SW	W,E	SW,NW
		W,SW	W,NW

SKOVMAS tilpasser sig fremtidens struktur indenfor skov - park - miljø.

Et af de synlige tegn på dette er vort nye logo, hvor spætten er den flittige "arbejder", der er i perfekt balance med naturen.

Find et godt slogan

til SKOVMAS' nye logo og deltag i konkurrencen om fine præmier, der nok er værd at stikke "næbbet" i.

1. præmie: 12 fl. dejlig rødvin.
2. præmie: 6 fl. dejlig rødvin.
3. præmie: 1 fl. Whisky.

Dit forslag skal indeholde SKOVMAS-navnet, men ellers er du helt frit stillet.

Sendes til:

SKOVMAS AS - 8870 Langå
så vi har det senest fredag
den 8. september.

Resultatet af konkurrencen
kan du se i "Skoven" nr. 9
- her på bagsiden.

SKOVMAS forbeholder sig ret til at benytte alle indsendte forslag.

SKOVMAS AS

Maskiner og redskaber
for skov - park - miljø

8870 Langå - Telefon 86 46 14 11 - Telefax 86 46 14 95